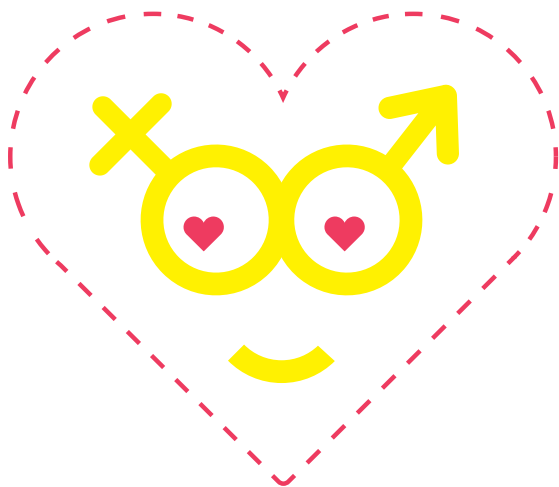

ΠΕΣ ΤΟ ΠΟΙΗΤΙΚΑ,
ΠΕΣ ΤΟ ΜΕ ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ,

**έχει φύλο
η καρδιά;**

2019

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ
ΜΑΘΗΤΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΓΡΑΦΗΣ
της ΓΕΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ
ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

περιεχόμενα

Λίγα λόγια για την έκδοση

9

Χαιρετισμός
της Γενικής Γραμματέα Ισότητας των Φύλων,
Φωτεινής Κούβελα

13

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΟΙΗΜΑ – ΓΥΜΝΑΣΙΟ

1ο Βραβείο: Αργυρώ Γεωργά (Γυμνάσιο Σχολής Μωραΐτη) «Μπορώ να αλλάξω τον κόσμο;»	17
2ο Βραβείο: Νικολέτα Αυτζαλανίδου (4ο Γυμνάσιο Πτολεμαΐδας Κοζάνης) «Κόρες της Αφροδίτης»	18
3ο Βραβείο: Νεφέλη Λαλιώτη (Γυμνάσιο Σχολής Μωραΐτη) «Ένα Κορίτσι απ' τα πολλά»	19
Άννας- Μαρίας Φελλά (4ο Γυμνάσιο Αλεξανδρούπολης Έβρου) «Σαν όνειρο»	21
Σάββα Πατσαχτσίδη (Γυμνάσιο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης Αχαρνών Αττικής) «Άντρας προς γυναίκα (χαϊκού)»	23
Κωνσταντίνας Βάρδια (21ο Γυμνάσιο Πατρών Αχαΐας) «Παράλληλο σύμπαν»	24
Μαρίας Παπαδοπούλου (Γυμνάσιο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης Αχαρνών Αττικής) «Αλλαγή»	26
Μαριάνθης Κανιούρα (Γυμνάσιο Πλατυκάμπου Λάρισας) «Τα μάτια της»	27
Γώργου Φράγκου (Ευρωπαϊκό Πρότυπο Σχολείο – Ελληνικό Αττικής) «Έχει Φύλο Η Καρδιά;»	29
Αναστάσιου Κυριακίδη (Γυμνάσιο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης Αχαρνών Αττικής) «Φωνή»	30

περιεχόμενα

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΙΗΓΗΜΑ – ΓΥΜΝΑΣΙΟ

1ο Βραβείο: Κατερίνα Παναγοπούλου (2ο Γυμνάσιο Μοσχάτου Αττικής) «ΤΟ ΡΟΖ ΤΡΙΓΩΝΟ»	33
2ο Βραβείο: Αναστασία Νάνου (8ο Γυμνάσιο Κοζάνης) «Coming Out»	37
3ο Βραβείο: Αγγελική Καρελά (Γυμνάσιο Κολλεγίου Αθηνών) «Πες Ναι»	40
Λένας Τάρλας (Γυμνάσιο Σχολής Μωραΐτη) «Η καρδιά μας, η πυξίδα μας»	42
Κρίστας Ιεροπούλου (Αρσάκειο Γυμνάσιο Θεσσαλονίκης) «Μαύρο φόρεμα, λευκός αγώνας»	45
Ιωάννας Λούκου (Γυμνάσιο Αγίων Θεοδώρων Κορινθίας) «Να είσαι επαγγελματική»	49
Αναστασίας Κουτσοσπύρου (21ο Γυμνάσιο Πατρών Αχαΐας) «Ψεγάδι μέσα στα αστέρια»	52
Φώτη Μουστάκη (Διαπολιτισμικό Γυμνάσιο Δυτικής Θεσσαλονίκης) «Η κραυγή»	56
Κωνσταντίνου Κούγκλη (1ο Γυμνάσιο Αγίας Παρασκευής Αττικής) «Η μεγάλη απορία του Πέτρου»	59
Ειρήνης Σαββίδου (Αρσάκειο Γυμνάσιο Θεσσαλονίκης) «Η μαντάμ των Σέρβων»	62

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΟΙΗΜΑ – ΛΥΚΕΙΟ

1ο Βραβείο: Νεφέλη Παναγοπούλου (2ο Γενικό Λύκειο Βριλησσίων Αττικής) «Η Μεταμφίεση»	69
2ο Βραβείο: Μαρία – Ελένη Καργαδούρη (Ράλλειο Λύκειο Θηλέων Πειραιά) «Προμελετημένοι πτημένοι»	70
3ο Βραβείο: Σταύρος Ευφραιμίδης (1ο Γενικό Λύκειο Ξάνθης) «Βομβίζων μάρτυρας»	71
Ευθύμη Σταλικά (1ο Γενικό Λύκειο Γαλατσίου Αττικής) «Εισβολή»	72
Ειρήνης Κουδουνάκου (Ιδιωτικό Γενικό Λύκειο Ώθηση – Σταμάτα Αττικής) «Φωνή»	73
Σεβαστής Μουτεβελή (Ράλλειο Λύκειο Θηλέων Πειραιά) «Το φόρεμα»	74
Αντώνιου Κανελλόπουλου (1ο Γενικό Λύκειο Αρτέμιδος Αττικής) «Με τι κουράγιο...»	76
Εβελίνας Σούκου (Ιδιωτικό Γενικό Λύκειο Ώθηση – Σταμάτα Αττικής) «Έχω ένα όνειρο»	78
Ελισάβετ Μακρή (42ο Γενικό Λύκειο Αθηνών) «Έργο τέχνης»	79
Φοίβου Μεντζελόπουλου- Ζαντέ (4ο Γενικό Λύκειο Νέου Ηρακλείου Αττικής – Ρήγας Φεραίος) «Για τους Ανθρώπους»	81

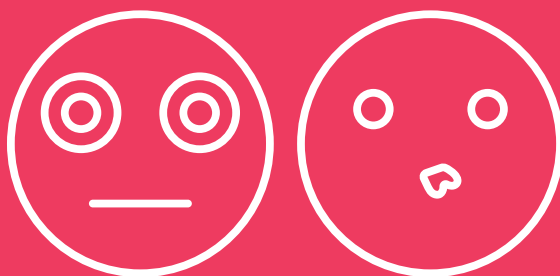
περιεχόμενα

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΙΗΓΗΜΑ – ΛΥΚΕΙΟ

1ο Βραβείο: Ιωάννης Μεταξάς (3ο Γενικό Λύκειο Γιαννιτσών Πέλλας – Αικατερίνη Βαρελά) «Όταν έκλαψε η μητέρα Θράκη ...»	83
2ο Βραβείο: Μυρσίνη Παρασίδου (3ο Γενικό Λύκειο Πολίχνης Θεσσαλονίκης) «Αλαβάστρινες»	87
3ο Βραβείο: Βασίλειος Καψάλας (1ο Γενικό Λύκειο Ασπροπύργου Αττικής) «Αυτή»	91
Ευαγγελίας Τουλουπάκη (Γενικό Λύκειο Λιτοχώρου Πιερίας) «Η ιστορία Μας»	94
Ναταλίας Ανυφαντή (3ο Γενικό Λύκειο Αλίμου Αττικής) «Εγώ ή ο εαυτός μου;»	95
Ευσταθίας (Φένιας) Μπαθρά (Γενικό Λύκειο Αμφίκλειας Φθιώτιδας) «Αδιέξοδο οργής»	99
Ειρήνης Κουδουνάκου (Ιδιωτικό Γενικό Λύκειο Ωθηση – Σταμάτα Αττικής) «Άνθρωποι»	103
Σεβαστής Μουτεβελή (Ράλλιο Λύκειο Θηλέων Πειραιά) «Η αντικειμενοποίηση του σώματός μου»	105
Γιώργου Ιωάννου (3ο Γενικό Λύκειο Βόλου Μαγνησίας) «ΧΡΥΣΑ ΚΑΡΦΙΑ»	106
Βαρβάρας –Ευαγγελίας Νικηταρά (1ο Επαγγελματικό Λύκειο Σιβιτανιδείου Δημόσιας Σχολής Τεχνών & Επαγγελμάτων) «Λευκό - μαύρο»	110

παράρτημα

Λίγα λόγια από την επιτροπή αξιολόγησης	117
Προκήρυξη Διαγωνισμού	121
Δελτίο τύπου ανακοίνωσης αποτελεσμάτων διαγωνισμού	131

Λίγα λόγια για την έκδοση

Η παρούσα έκδοση που κρατάτε στα χέρια σας αποτελεί το επιστέγασμα του Διαγωνισμού Δημιουργικής Γραφής που ξεκίνησε ένα έτος πριν. Την έκδοση απαρτίζουν αφενός τα βραβευθέντα κείμενα, τρία από κάθε κατηγορία και βαθμίδα εκπαίδευσης και αφετέρου οι επιλογές επιπλέον επτά κειμένων ανά κατηγορία, βάσει των κριτηρίων που τέθηκαν και απεστάλησαν στους/στις κριτές. Το κάθε μέλος της επιτροπής αξιολόγησε τα κείμενα ανώνυμα στην κλίμακα του 10 (όπου 10 άριστα), και εν συνεχεία αθροίστηκαν οι βαθμολογίες της επταμελούς επιτροπής και αναδείχθηκαν οι νικητές και νικήτριες του Διαγωνισμού. Σε ό,τι αφορά στην επιλογή και βράβευση, διαπιστώθηκε σχεδόν απόλυτη ταύτιση επί των προκριθέντων κειμένων, η αυθεντικότητα των οποίων βαρύνει τους/τις ίδιες μαθητές και μαθήτριες*.

Φτάνοντας στο τέλος λοιπόν, αυτής της δημιουργικής διαδικασίας, επιθυμούμε ως οργανωτική επιτροπή, να εκφράσουμε τις ευχαριστίες μας προς όλους και όλες, οι οποίοι/ες συνεισέφεραν με τον τρόπο τους στη θετική και πλήρως επιτυχημένη ολοκλήρωση του διαγωνισμού. Ο μεγάλος αριθμός συμμετοχών των μαθητριών και μαθητών στον διαγωνισμό με θέμα «**Έχει φύλο η καρδιά;**», μας δίνει το έναυσμα να συνεχίσουμε την προσπάθεια μέσω ανάλογων δράσεων και για την επόμενη χρονιά. Ο στόχος του Πανελληνίου Μαθητικού Διαγωνισμού επετεύχθη. Σχολεία από όλη την Ελλάδα συμμετείχαν με κείμενά τους, πεζά και ποιητικά, κάποια εκ των οποίων υψηλών λογοτεχνικών προδιαγραφών, γεγονός που μας επιτρέπει να αισιοδοξούμε διπλά: αφενός γιατί η ευαισθησία των παιδιών για ζητήματα φύλου, ισότητας, έκφρασης σεξουαλικότητας, έμφυλης βίας, υπήρξε υπέρ το δέον εμφανής, αφετέρου γιατί σε μία εποχή, σχεδόν κατίσχυσης του εικονικού

πολιτισμού όπως η σημερινή, υπάρχουν μαθητές και μαθήτριες που επιμένουν να ασκούνται στη λογοτεχνική γραφή και παράγουν κείμενα υψηλών απαιτήσεων.

Ως Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων έχουμε κάθε λόγο να αισιοδοξούμε και ακόμη περισσότερους λόγους για να συνεχίσουμε ακαταπόνητα την προσπάθειά μας για την επίτευξη της πλήρους και ουσιαστικής ισότητας μεταξύ των ανθρώπων, ανεξάρτητα και πέρα από οποιαδήποτε διαχωριστικά όρια βάσει φύλου, ταυτοτήτων, σεξουαλικότητας, έθνους, θρησκείας, κοινωνικών χαρακτηριστικών, φυλής, τάξης...

Προς αυτή την κατεύθυνση η εκπαίδευση αποτελεί για εμάς βασικό πυλώνα άσκησης πολιτικών και αλλαγής παραδείγματος, για έναν κόσμο δικαιότερο, ανθρωπινότερο, ισότιμο. Αυτό «φωνάζουν» άλλωστε και τα ίδια τα κείμενα των παιδιών.

Η οργανωτική επιτροπή

---

* Διευκρινίζεται ότι τα δημιουργικά έργα (ποιήματα και διηγήματα) των μαθητών/τριών έχουν μεταφερθεί αυτούσια -δίχως παρεμβάσεις- στην παρούσα έκδοση. Τυχόν ορθογραφικά/συντακτικά σφάλματα προκύπτουν ως αποτέλεσμα πιστής αντιγραφής από το πρωτότυπο με γνώμονα τον σεβασμό στους/στις δημιουργούς.

Χαιρετισμός της Γενικής Γραμματέα Ισότητας των Φύλων, Φωτεινής Κούβελα

Με μεγάλη μου χαρά χαιρετίζω την παρούσα έκδοση, η οποία απαρτίζεται από τα έργα μαθητών και μαθητριών που διακρίθηκαν κατά τον Πανελλήνιο Μαθητικό Διαγωνισμό Δημιουργικής Γραφής σχολικού έτους 2018-2019, ο οποίος διοργανώθηκε από τη Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων.

Η ένθερμη ανταπόκριση μαθητών και μαθητριών των Γυμνασίων και των Λυκείων από κάθε γωνιά της χώρας, υπήρξε συγκινητική, αποκαλύπτοντας τόσο τη διάθεσή τους για δημιουργική έκφραση, όσο και την ευαισθησία τους να αποτυπώσουν βιώματα και σκέψεις τους που άπτονται της ισότητας των φύλων.

Υπό τον τίτλο:

Πες το ποιητικά, πες το με μια ιστορία, έχει φύλο η καρδιά;

εξαίρετα ποιήματα και διηγήματα των παιδιών μας πλημμύρισαν με αισιοδοξία για την κριτική τους σκέψη και την πηγαία συγγραφική τους διάθεση να υπερβούν τα έμφυλα στερεότυπα, τον ρατσισμό και τις αναχρονιστικές θεωρήσεις περί ανισότητας των φύλων.

Περαιτέρω, αποδίδοντας ευφάνταστα τις σκέψεις και τον προβληματισμό τους, κατέθεσαν κείμενα που προασπίζονται τα ανθρώπινα δικαιώματα, υπερασπίζονται το δικαίωμα στη διαφορετικότητα, προτάσσουν τον αλληλοσεβασμό και την αμοιβαιότητα.

Για όλους αυτούς τους λόγους, ευχαριστούμε θερμά όλους τους μαθητές και όλες τις μαθήτριες για τη συμμετοχή τους, με την ευχή το ζήτημα των έμφυλων (αν)ισοτήτων να συνεχίσει

να προβληματίζει γόνιμα τη σκέψη τους προς την κατεύθυνση της άρσης των πάσης φύσεως στερεοτύπων.

Από πλευράς μας, θα συνεχίσουμε να υλοποιούμε έμπρακτα το όραμά μας, που δεν είναι άλλο από τον μετασχηματισμό της κοινωνίας μας σε μία περισσότερο δίκαιη, ισότιμη και αλληλέγγυα κοινωνική πραγματικότητα. Και ένα είναι βέβαιο: για την πραγμάτωση ενός τέτοιου στόχου, οι μαθητές και οι μαθήτριες είναι οι καλύτεροι/ες συνοδοιπόροι που θα μπορούσαμε να έχουμε. Ο ρόλος τους είναι δίχως αμφιβολία κομβικός.

Φωτεινή Κούβελα

Γενική Γραμματέας Ισότητας των Φύλων

1

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ
ΠΟΙΗΜΑ / ΓΥΜΝΑΣΙΟ

1ο Βραβείο:

Αργυρώ Γεωργά

(Γυμνάσιο Σχολής Μωραΐτη)

“ Μπορώ να αλλάξω τον κόσμο; ”

Δεν μπορώ να αλλάξω τον
κόσμο Μην μου πείτε ότι
Έχω τη δύναμη να κάνω κάτι
Είμαι γυναίκα
Είμαι αδύναμη
Μην προσπαθήσετε να με πείσετε ότι
Τα φύλα είναι ίσα
Και ότι
Όλοι έχουν ίσα δικαιώματα
Από μικρή μου μαθαίνουν ότι
Το φύλο μου με κάνει
αδύναμη Μην μου πείτε ότι
Είμαι δυνατή

(Τώρα διαβάστε τους στίχους από το τέλος προς την αρχή)

2ο Βραβείο:

Νικολέτα Αυτζαλανίδου

(4ο Γυμνάσιο Πτολεμαΐδας Κοζάνης)

“ Κόρες της Αφροδίτης ”

Γεννημένες στο χάδι
του ήλιου, Οι κόρες της
Αφροδίτης
Μια ζωή με αδερφό τον
φόβο, Οι κόρες της
Αφροδίτης
Τυλιγμένες σε όμορφο και ευωδιαστό
τριαντάφυλλο, Οι κόρες της Αφροδίτης
Του πόνου παιχνίδια και του θυμού
διέξοδοι, Οι κόρες της Αφροδίτης
Ανέμελες σαν καλοκαίρι, Οι κόρες
της Αφροδίτης
Ομορφιά με κρυμμένα μαβιά και κόκκινα
σημάδια, Οι κόρες της Αφροδίτης
Με μοίρα γλυκιά ζωή, στου Άρη το
παιχνίδι, Οι κόρες της Αφροδίτης
Ένα χτύπημα σαν δέκα - κι όμως όχι
κάτω, Οι κόρες της Αφροδίτης
Σύζυγοι, μάνες, αδερφές - αντικείμενα δίχως
ψυχή, Οι κόρες της Αφροδίτης
Έξυπνες, δυνατές,
ισάξεις, Κόρες της
Αφροδίτης

3ο Βραβείο:

Νεφέλη Λαλιώτη

(Γυμνάσιο Σχολής Μωραΐτη)

“Ένα Κορίτσι απ’ τα πολλά”

Εγώ είμαι ένα κορίτσι μέσα στ’
άλλα Ένα κορίτσι από τα
εκατομμύρια
Ένα κορίτσι που ζει σε αυτόν τον κόσμο
Σ’ έναν κόσμο που δεν γνωρίζω ακόμα πώς πραγματικά είναι Δεν
γνωρίζω πως είναι ένα κόσμος άδικος
Ένας κόσμος που θα με κοροϊδέψει, που θα με αδικήσει
Ένας που θα με εκπλήξει και θα με κοροϊδέψει
Που θα με οργίσει
Γι’ αυτό μπτέρα πριν βγω σε αυτόν τον κόσμο
Πριν εκτεθώ
Μάθε μου σε παρακαλώ
Δείξε μου
Πως όταν τη φούστα μου
σηκώνουν Κι όλοι σε μένα
επιτίθενται
Πες μου, πες μου πως δεν φταίω εγώ
Γιατί ποιος σε εκείνους θα πει πως τη φούστα μου δεν θα έπρεπε
να σηκώνουν; Κι όταν εγώ τον εαυτό μου αμφισβητήσω
Γιατί από μικρή κανείς δεν πίστευε σε μένα, σε ένα
κορίτσι Σε παρακαλώ καθησύχασέ με
Δείξε μου πως σε εμένα πιστεύεις Μάθε μου πως μπορώ
Μάθε μου πως μια γυναίκα
μπορεί Κι όταν εγώ με δάκρυα

στα μάτια Έρθω και σου πω,
Πως δεν είμαι αρκετά
καλή Δεν είμαι αρκετά
όμορφη
Όστε στα μάτια του να
ξεχωρίσω Όστε σε κείνον να
αρέσω
Εξήγησε μου πως δεν θα έπρεπε να
αλλάξω Μόνο για εκείνον
Μαθέ μου τον εαυτό μου να
αγαπώ Και σε παρακαλώ
πατέρα
Στον γιό σου, που από μικρό ιδέες του βάζουν στο μυαλό
Μάθε του Δείξε του
Εξήγησέ του
Πως τα κλάματα μπορεί να βάλει Και τρυφερά να συμπεριφερθεί
Πως τα συναισθήματά του
Δεν χρειάζεται να κρύβει
Πίσω από την εικόνα του γενναίου
άντρα Και πες του
Ελεύθερα να αποφασίσει τι θέλει να
γίνει Χωρίς στον κόσμο γύρω του να
δίνει σημασία ακόμα κι αν τον
χλευάσουν

Δείξε του πως μπορεί
Πατέρα και μητέρα και τους δυο σας
παρακαλώ Μη μεγαλώσετε ένα κορίτσι με
αμφιβολίες
Μην αναθρέψετε ένα αγόρι που σε ένα καλούπι προσπαθεί
να χωρέσει
Βοηθήστε μας να γίνουμε το διαφορετικό
Βοηθήστε μας τα στερεότυπα να σπάσουμε
Κι ας ελπίσουμε πως έτσι σε έναν κόσμο καλύτερο
θα καταφέρουμε να ζούμε...

Άννας- Μαρίας Φελλά

(4ο Γυμνάσιο Αλεξανδρούπολης Έβρου)

“ Σαν όνειρο ”

Βυθίστηκες κιόλας στον ωκεανό Ελπίδα.
Μεγάλωσες και είναι ώρα να μάθεις να κωπηλατείς.
Τα μάτια σου φούντωσαν, άναψαν σαν πύρινες σφαίρες.
Σαν να μην ήξερες πως στη ζωή σου
η φωτιά θα έσβηνε από τις μπόρες των δακρύων σου.
Ακόμα μεγαλώνεις, ανθίζεις.
Τα πέταλα σου μεγάλα, βαμμένα με το χρώμα της ανατολής.
Ικανά για να πετάξεις όπου ονειρεύεσαι.
Περπατάς σε δρόμους με στενά σοκάκια,
εκεί που δεν πηγαίνουν άλλα κορίτσια,
γιατί υπάρχει η πινακίδα «Απαγορεύεται».
Εσύ τόλμησες.
Αποφάσισες να αλλάξεις τα χρώματα στον καμβά της μοίρας σου.
Όμως ο δρόμος ήταν δύσβατος.
Γεμάτος πέτρες που μάτωναν καθημερινά τα πόδια σου.
Η ψυχή σου όμως άτρωτη.
Μια μέρα κάποιος βρήκε την κερκόπορτα της ψυχής σου.
Παραδόθηκες ολόψυχα, νομίζοντας πως κέρδισες μια μάχη.
Τη μάχη της αγάπης έλεγες.
Θυμήθηκες τα παραμύθια των παιδικών σου χρόνων.
Έμενες στην αίσια αρχή τους και όχι στο κακό τέλος τους.
Το νιώθεις να έρχεται. Αιχμάλωτη μέσα στο δικό σου κάστρο.
Νιώθεις εκείνη τη λόγχη να τρυπά την καρδιά σου.
Διαπερνά τον χώρο του ενθουσιασμού στην ψυχή σου.
Ωρες αγωνίας για εσένα φτάνουν και ξέρεις τον αργό θάνατό σου.
Εκείνος, ο τώρα στεγνός εκτελεστής ψυχών και σωμάτων

και πρώην απελευθερωτής,
που αναγεννούσε συναισθήματα σου χτυπάει ξανά την πόρτα.
Που να ήξερες Ελπίδα πως δεν έπρεπε να ανοίξεις;
Η ιστορία σου είναι έτοιμη για το μεγάλο της φινάλε.
Κανείς δεν ξέρει τι ακολουθεί.
Εκείνος έβαλε τα καλά του.
Ντυμένος στα βασιλικά μαύρα.
Η σκιά του αποφάσισε να ρίξει τα ζάρια.
Ποντάρει τα περισσότερα χρήματα στην ηδονή του
χωρίς τη θέλησή σου.
Τα ζάρια σταμάτησαν.
Έχασες την παρτίδα στο παιχνίδι της καρδιάς σου.
Πονούσες και άρχισες να κλαις.
Το ίδιο έκλαιγαν και οι κόκκινες σταγόνες ανάμεσα
από τα πόδια σου.
Έχασες τη μάχη Ελπίδα.
Έχασες τη μάχη που ήλπιζες πως θα κερδίσεις.
Ο πρίγκιπας σου τώρα πια ποδοπατάει τα πέταλά σου.
Κατακόκκινα από το αίμα της ψυχής σου.
Εκείνα τα μάτια που έμοιαζαν με γαλαξίες τώρα είναι σβηστά.
Κάποτε μύριζες την αθωότητα του μικρού κοριτσιού.
Το άρωμα λεβάντας που θα ευωδίαζε όλο τον κόσμο.
Τώρα μυρίζεις την υγρασία εκείνου του σκοτεινού δρόμου.
Του δρόμου που η μοίρα επέλεξε να σε σταυρώσει.
Γιατί... γεννήθηκες γυναίκα.

Σάββα Πατσαχτσίδη

(Γυμνάσιο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης Αχαρνών Αττικής)

“ Άντρας προς γυναίκα (χαϊκού) ”

Μην κοιμάσαι πια,
ο ήλιος είναι εδώ,
το ίδιο κι εγώ.

Κωνσταντίνος Βάρδια

(21ο Γυμνάσιο Πατρών Αχαΐας)

“ Παράλληλο σύμπαν ”

Κάθε βράδυ όταν ο ύπνος έρχεται και μου κλείνει τα βλέφαρα, η φαντασία μου αφήνεται ελεύθερη και χάνεται
σε άλλους κόσμους, σε άλλα μέρη και διαστάσεις.
Πρώτη στάση ένα γήπεδο γεμάτο κόσμο.
Οι κερκίδες γεμάτες ανθρώπους που γελάνε,
μιλάνε και τρώνε πατάτες.
Δε φωνάζουν συνθήματα για τον Ολυμπιακό, τον Παναθηναϊκό
ή τις άλλες ομάδες και στους τοίχους γύρω μου δεν έχουν γράψει
Θύρα 7 ή οτιδήποτε άλλο.
Στο γήπεδο οι ομάδες είναι ανάμεικτες, με άντρες και γυναίκες
ανάμεσά τους.
Το παιχνίδι είναι δίκαιο, οι παίκτες και οι παίκτριες κάνουν ό,τι
μπορούν με την μπάλα στα πόδια τους
με την μπάλα στα πόδια τους
χωρίς ανταγωνισμό.
Ξαφνικά αρχίζω να πέφτω και να χάνομαι κάπου αλλού,
έχω φτερά στην πλάτη μου μα δεν τα ελέγχω
με καθοδηγούν αυτά στον επόμενο προορισμό μου.
Δεύτερη στάση ένα παιδικό δωμάτιο
μία μαμά μ' ένα μωρό στην αγκαλιά της,
του τραγουδάει για να το κοιμίσει και αυτό το παίρνει ύπνος
γλυκός. Η μητέρα το κρατάει γεμάτη αγάπη,
ο πατέρας το κοιτάει γεμάτος στοργή
χωρίς να σκέφτονται τις δυσκολίες του κόσμου
σαν θα μεγαλώσει.

Και τότε πάλι πέφτω και τα φτερά μου
μου δείχνουν τον δρόμο για να συνεχίσω το ταξίδι μου.

Τρίτη στάση ένα σχολείο.

Τα παιδιά δεν είναι στα θρανία τους
μαζί, μπροστά σ' έναν μεγάλο μαυροπίνακα
και με κιμωλίες στα χέρια τους ζωγραφίζουν
τετράγωνα, τρίγωνα, ανθρώπους,
γράφουν στίχους και μαθαίνουν νέα πράγματα,
γελάνε και νιώθουν ελεύθερα, χωρίς άγχος και φοβίες.

Και τότε πάλι χάνομαι, το έχω μάθει πλέον
και περιμένω για να φτάσω στον καινούριο τόπο.

Τέταρτη στάση ένα δάσος
και ένα άλογο που τρέχει ελεύθερο,
χωρίς να είναι περιορισμένο από φράχτες και σχοινιά.

Και πάλι έφυγα
και τα φτερά μου με οδήγησαν στον επόμενο προορισμό.

Πέμπτη στάση ένα δωμάτιο με λευκούς τοίχους
και ένα πολύχρωμο χαλί όπου πάνω του κάθονται πέντε παιδιά,
αγόρια και κορίτσια
με διαφορετική καταγωγή, άλλες απόψεις, άλλα «πιστεύω»
γεμάτα όμως χαμόγελα, να τα ενώνουν η φιλία και το
παιχνίδι, χωρίς στεναχώρια, δάκρυα, χωρίς φραγμό
τις διαφορές τους.

Και τότε άρχισα να πέφτω, μα τα φτερά μου ήταν
κομμένα κι εγώ απλά χανόμουν στο κενό...
Ώσπου άνοιξα τα μάτια και βρέθηκα μόνη στο
κρεβάτι χωρίς τα φτερά μου, μ' ένα μόνο πράγμα
στο μυαλό μου.

Πως ο κόσμος μας θα ήταν τόσο ωραίος αν ήταν
όπως στο όνειρό μου.

Γεμάτος ελευθερία, χαρά, ισότητα,
χωρίς φανατισμούς, εμπόδια και σημασία στις διαφορές...

Μαρίας Παπαδοπούλου

(Γυμνάσιο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης Αχαρνών Αττικής)

“Αλλαγή”

Ο άντρας άρχισε να δακρύζει.

Το κάθε του δάκρυ,
του έκαιγε το πρόσωπο.

Ο κάθε πόνος στην καρδιά,
τον σκότωνε.

Ένωθε πως χανόταν
μέσα στη σιωπή της γυναίκας του,
πως πνιγόταν μέσα στις ενοχές του.
Που την πλήγωσε με χέρια και λόγια.

Σηκώθηκε πάνω.

Με μια σιγουριά στα μάτια,
ορκίστηκε να τιμήσει τη γυναίκα του
και να ανάβει κάθε φορά ένα φως
στο σκοτάδι που ζουν οι γυναίκες.

Στα παιδιά του υποσχέθηκε
να κάνει τα πάντα για ένα χαμόγελό τους.
Και απολογήθηκε,
που δεν εκτίμησε αυτό που είχε, μέχρι
που το έχασε.

Μαριάνθης Κανιούρα

(Γυμνάσιο Πλατυκάμπου Λάρισας)

“ Τα μάτια της ”

Κοιτάς τα γυάλινα μάτια της ένα
παράθυρο στην ψυχή της,
όσο εύθραυστα όσο ένας παλιός ξεχασμένος καθρέφτης.
Έτοιμα να σπάσουν ανά πάσα στιγμή,
έτοιμα να βγάλουν από μέσα τους ανεμοστρόβιλους και
καταιγίδες και να δημιουργήσουν μπλε θάλασσες.
Κοιτάς τα μάτια της Αλλά
δεν κοιτάς αυτήν,
Τα κόκαλα, τις φλέβες της
και ότι έχει απομείνει από μία καρδιά που δεν έχει σταματήσει
να χτυπάει ακόμα.
Δεν βλέπεις τις χαρακιές στους καρπούς της.
Ο χρόνος τις έχει γιατρέψει,
αλλά ο χρόνος είναι σκληρός.
Μπορεί να έχει καλύψει τα σημάδια της με
μία νέα στρώση δέρματος
αλλά εκείνη ακόμα νοιώθει το κρύο άγγιγμα της λεπίδας και οι
αναμνήσεις τους αίματος της να ξεφεύγει
από την ζεστασιά του σώματος, είναι
όσο ζωντανές όσο και χθες.
Κοιτάς τα μάτια της αλλά δεν τα βλέπεις πραγματικά, δεν
βλέπεις αυτήν.
Βλέπεις μία επεξεργασμένη έκδοση της που
εσύ ο ίδιος έχεις φτιάξει.
Βλέπεις μπλε μάτια και ξανθά μαλλιά σε ένα άτομο, δεν

βλέπεις ένα άτομο
που τυχαίνει να έχει μπλε μάτια και ξανθά μαλλιά.
Την εξετάζεις εξονυχιστικά,
Την σβήνεις και την ξανά ζωγραφίζεις
μέχρι να είσαι επιτέλους ευχαριστημένος με το αποτέλεσμα.
Λες πως είναι όμορφη
αλλά όμορφα λέμε τα λουλούδια και τα
χριστουγεννιάτικα στολίδια,
το να λες ένα άτομο όμορφο
είναι όσο επιφανειακό όσο το να βλέπεις ένα ποίημα και να
λες ότι σου αρέσει το μελάνι.
Είναι ένα αριστούργημα που αξίζει κάτι παραπάνω από ένα
ρηχό επίθετο, δεν νομίζεις;
Κοιτάς τα μάτια της,
ίσως όμως και να μην το κάνεις, μπορεί να
βλέπεις έναν άσπρο κύκνο όμως εσύ έβαψες
τα φτερά μας άσπρα,
εμείς ήμασταν σε ειρήνη με το σκοτάδι μας από την αρχή.

Γιώργου Φράγκου

(Ευρωπαϊκό Πρότυπο Σχολείο – Ελληνικό Αττικής)

“Έχει Φύλο Η Καρδιά;”

Η καρδιά χτυπά δυνατά
σε σώματα γυναικεία και ανδρικά.
Τα βέλη χτυπούν την καρδιά μόνο
με μια ματιά.

Ποιος είμαι εγώ που θα πω, αν ένα
σώμα ανδρικό ζητά να δεχτεί αγάπη
από ένα φύλο όμοιο ή διαφορετικό;

Η φύση είναι τόσο δυνατή που
είναι και η μοναδική που
κρίνει πώς και γιατί η έλξη
μπορεί να είναι διαφορετική.

Η κατανόηση και η αποδοχή
αφορούν όλους στη ζωή.
Στο τέλος έρχεται ο σεβασμός που δεν
χαρίζεται αλλά κερδίζεται.

Φύλο δεν έχει η καρδιά αλλά
το φύλο για να γίνει, δύο φύλα
θα ενωθούν
για να ανθίσει το δέντρο της ζωής και
φύλλα πολλά να βγάλει
ώστε στον ίσκιο του να παίζουν
φίλοι πολλοί.

Αναστάσιου Κυριακίδη

(Γυμνάσιο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης Αχαρνών Αττικής)

“ Φωνή ”

Ησυχία.

Το δωμάτιο σκοτεινό.

Ξαφνικά μια φωνή χαμηλή, σαν ψιθύρος λέει:

«Σταμάτα...»

Μετά ένας θόρυβος.

Πάλι ησυχία.

Το δωμάτιο τώρα είναι φωτεινό.

Σε ένα παράθυρο αναπολεί.

Βλέπει ένα περιστέρι να πετάει.

Ελεύθερο.

Χωρίς κανένα φόβο.

Χωρίς μελανιές στο σώμα.

Τώρα ακούγεται πάλι ένας ήχος.

Η γυναίκα μιλούσε.

Αυτή τη φορά δεν ψιθύριζε, φώναζε:

«Δεν είμαι αιχμάλωτη, είμαι ελεύθερη!»

2

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ
ΔΙΗΓΗΜΑ / ΓΥΜΝΑΣΙΟ

1ο Βραβείο:

Κατερίνα Παναγοπούλου

(2ο Γυμνάσιο Μοσχάτου Αττικής)

“ ΤΟ ΡΟΖ ΤΡΙΓΩΝΟ ”

Γεια σας. Με έλεγαν Αλφ. Γεννήθηκα το 1912 στο Βερολίνο. Το 1930 με δέχτηκαν στην ιατρική σχολή. Εκεί γνώρισα τον Φρεντ. Το ψηλό ξανθό αγόρι με τα τεράστια, εκφραστικά , γαλάζια μάτια και τις κόκκινες φακίδες ανακατεμένες με τα λακκάκια στα μάγουλά του.

Αγαπούσε τη μαγειρική. Λάτρευα το αφελές σαν μικρού παιδιού βλέμμα του. Ήταν μεσημέρι του 1935, όταν συνέβη. Όπως κάθε απόγευμα επέστρεφα από τη βάρδια μου στο τοπικό νοσοκομείο και περνούσα δίπλα από την ψαροταβέρνα.

Ψαροταβέρνα ήταν τουλάχιστον την μέρα, διότι μετά τις 11 , μετατρεπόταν σε μυστικό κέντρο διασκέδασής μας. Κανείς δεν θα υποψιαζόταν την ηλικιωμένη κυρία που της ανήκε. Τουλάχιστον έτσι νομίζαμε. Γιατί τρεις άντρες των Ες Ες τη σημάδευαν με ένα όπλο και της φώναζαν να προδώσει τα ονόματά μας. Ένας κρότος με έκοψε από τους συλλογισμούς μου. Το τραπέζι που άλλοτε καθόμουν με το άτομο που αγαπούσα, ήταν γεμάτο αίματα.

Έτρεξα μέχρι το σπίτι και τότε συνειδητοποίησα πως δεν θα ξανακάνω αυτή τη διαδρομή από το σπίτι στη δουλειά. Δεν θα ξαναγευτώ το φαγητό του Φρεντ. Δεν θα ξαναανιώσω τη ζεστασιά και την ασφάλεια που ένιωθα όταν έβαζα το κεφάλι μου στο στέρνο του για να κοιμηθούμε. Δεν θα ξανακούσω το κελαριστό γέλιο του, που έδινε χρώμα και νόημα στη ζωή μου. Γιατί οι Ναζί δεν έχουν χρόνο , βιάζονταν να καθαρίσουν την γη από τα σκουπίδια που τη μολύνουν.

Ανέβηκα τις σκάλες και μέσα σε όλη τη θολούρα και τη βαβούρα που επικρατούσε μέσα στο κεφάλι μου, αναγνώρισα τη φιγούρα του.

«Όπου και να είσαι ,να κοιτάς τον ουρανό ,όταν έχει συννεφιά και να ψάχνεις να βρεις μια ηλιαχτίδα. Αυτή θα είμαι εγώ που θα σε χαιρετώ» του ψιθύρισα. Εκείνη την στιγμή η πόρτα έπεσε καταγής και τρεις άντρες με όπλα μπήκαν στο δωμάτιο. «θα βραβευτείτε που σκοτώσατε δυο άντρες και εγώ θα πεθάνω που αγάπησα έναν», είπα πριν σπαταλήσουν δυο σφαίρες.

Βγαίνοντας έξω από το διαμέρισμα οι Ναζί κόλλησαν ένα ροζ τρίγωνο στην πόρτα.

Γεια σας, ήμουν η Άλεξ. Γεννήθηκα στην Καλιφόρνια και είμαι 21 ετών. Ήμουν εικονογράφος παιδικών βιβλίων και μένω στο Ορλάντο. Πριν 3 χρόνια γνώρισα μια υπέροχη κοπέλα, την Έρικα. Το μελαμψό αφεγάδιαστο δέρμα της και τα φουντωτά μαύρα μαλλιά της που πρόδιδαν την αφρικανική της καταγωγή με μάγεψαν αμέσως. Στις 12 Ιουνίου του 2016 χορεύαμε αγκαλιά και κάναμε όνειρα για το μέλλον και στις 13 Ιουνίου τα σώματά μας βρίσκονταν ξαπλωμένα δίπλα δίπλα κάτω από το χόμα. Όλα ξεκίνησαν την μέρα της επετείου μας .

Αποφασίσαμε να βγούμε, για να το γιορτάσουμε . Φτάσαμε έξω από το γνωστότερο gay κλαμπ της περιοχής το Pulse. Μπήκαμε και αρχίσαμε να χορεύουμε. Δεν πέρασε αρκετή ώρα όταν ουρλιαχτά άρχισαν να ακούγονται . Κοίταξα γύρω μου και αντίκρισα σορούς , αίματα , φρίκη. Είδα το μέλλον μου να διαλύεται τα πάντα να καταστρέφονται. Έπιασα την Έρικα και την τράβηξα κάτω από ένα τραπέζι. « Μαζί μέχρι τον θάνατο» είπα πριν το πολυβόλο μας χωρίσει.

Χαίρετε, ήμουν ο Λεβ και ήμουν μόλις 16 ετών και ζούσα στην Ρωσία. Ήταν 2017 , που αυτό σημαίνει ότι η κοινωνία είχε προχωρήσει , είχε εκσυγχρονιστεί .Ζούσα στην εποχή της τεχνολογίας, της

ελεύθερης άποψης και της δημοκρατίας. Όλα αυτά τα παραμύθια ακούγαμε στο σχολείο. Μας δημιουργούσαν έναν ψεύτικο κόσμο όπου δεν θα βλέπαμε τι συμβαίνει έξω από την φούσκα της φαντασίας μας.

Στο Γυμνάσιο άρχισα να βάφομαι. Ήταν ένας τρόπος τέχνης που με εξέφραζε. Ποτέ δεν είχα σκεφτεί , ότι κάτι πάει λάθος. Έκανα ότι μου άρεσε και αγαπούσα. Τότε ήταν που γνώρισα την Άννα. Η ολλανδέζικη προφορά της και τα καροτί μαλλιά της, μου ζέσταιναν την κάρδια. Την ερωτεύτηκα κεραυνοβόλα.

Μετά από λίγους μήνες στο Γυμνάσιο όμως τα πράγματα άλλαξαν. Άκουσα να με λένε αδελφή, ομοφυλόφιλο , ανώμαλο. Έπιασα τους γονείς μου και τους μίλησα. «Δεν μπορώ να καταλάβω.. σε όλους πρέπει να αρέσουν τα ίδια πράγματα; Έχω βαρεθεί τα στερεότυπα και την τοξική αρρενωπότητα. Γιατί οι άνθρωποι δεν αφήνουν τον εαυτό τους ελεύθερο να κάνει ότι τους αρέσει και πιέζονται από ανόητους κανόνες που οι ίδιοι θέτουν;» Οι γονείς μου δεν απάντησαν. Την επομένη μέρα, μου είχαν κλείσει ραντεβού σε ψυχολόγο. Εκείνος άρχισε να με ρωτάει επίμονα αν μου αρέσουν τα αγόρια. Ποτέ μου δεν κατάλαβα γιατί το να αρέσει σε κάποιο αγόρι το μακιγιάζ συνδέεται με την ομοφυλοφιλία. Ο γιατρός συνέστησε στους γονείς μου μια κλινική για “μπερδεμένα “ αγόρια σαν και μένα.

Έμεινα 8 μήνες στην κλινική. Μας έκαναν να νιώθουμε απαίσια για τους εαυτούς μας. Ίσως άμα άλλαζα, να τελείωναν τα βασανιστήριά μου.

Τα επόμενα τρία χρόνια σταμάτησα να βάφομαι , να ζωγραφίζω, να κάνω οτιδήποτε θεωρούνταν θηλυπρεπές. Σύντομα έπαθα εμμονή να γίνω αληθινός άντρας. Όλα όμως κατέρρευσαν, όταν η Άννα με χώρισε. Είπε, ότι έχω αλλάξει. Είπε ότι δεν είμαι ο Λεβ

που ερωτεύτηκε. Έτρεξα στο μπάνιο. Κοιτάχτηκα στον καθρέπτη. Δάκρυα κύλισαν από τα μάτια μου, μετά από πολλά χρόνια. Ποιος ήταν αυτός που στεκόταν μπροστά μου ; Κλείδωσα την πόρτα και πήρα το κραγιόν της μητέρας μου.

Δεν άντεχα άλλο πια. Θα έφευγα, όπως το ήθελα εγώ, με αξιοπρέπεια. Ήπια ένα μπουκάλι χλωρίνη. Σε λίγο κειτόμουν μέσα στην μπανιέρα, φορώντας κόκκινο κραγιόν με ένα χαρτάκι στο χέρι που έγραφε «οι μεγάλοι άντρες έχουν τραγικό τέλος».

Οι παραπάνω ιστορίες βασίζονται σε αληθινά γεγονότα . Από το 1930 μέχρι σήμερα πιστεύουμε ότι έχουμε κάνει πρόοδο και ότι στις μέρες μας δεν υπάρχουν πλέον συμπεριφορές όπως αυτή του Χίτλερ που σημάδευε τους ανθρώπους με ροζ τρίγωνα και κίτρινα αστέρια.

Κάνουμε λάθος. Απλά τα θύματα έπαψαν να μιλούν, κρυφτήκαν στο χάος της σημερινής κοινωνίας. Έχουμε μάθει να ξεχνάμε . Να ξεχνάμε τους σημαντικούς ανθρώπους που υπέφεραν και τι μας έφερε σε όλες αυτές τις ακραίες καταστάσεις. Ο άνθρωπος κάνει τα πράγματα περίπλοκα και δυσκολεύει τη ζωή του. Γιατί να μισείς και να σπέρνεις τη φρίκη και τον άδικο θάνατο όταν μπορείς να ζήσεις ήρεμα τη ζωή σου;

Ποιος είσαι εσύ που θα κρίνεις, ποιον πρέπει να αγαπήσω ή πώς πρέπει να ντυθώ;

Γιατί η αγάπη δεν είναι επιλογή. Γιατί ο έρωτας υπάρχει παντού.

Γιατί δεν έχει φύλο η καρδιά.

2ο Βραβείο:

Αναστασία Νάνου

(8ο Γυμνάσιο Κοζάνης)

“Coming Out”

Το Σάββατο το απόγευμα μας μάζεψε όλους στο σαλόνι να μιλήσουμε. Είπε ότι ήταν πολύ σημαντικό. Να βρεθούμε λιγάκι σαν οικογένεια. Αυτό είπε. Αλλά εγώ κατάλαβα ότι κάτι ήθελε να μας πει, κάτι που δεν μπορούσε να περιμένει. Γι' αυτό και ακύρωσα ότι είχα να κάνω (δικαιολογίες έψαχνα για να μη βγω, έτσι κι αλλιώς) και έπεισα και τους γονείς μας να μείνουν σπίτι για μια φορά. Αν αποδεικνυόταν ότι έφταιγε η εφηβεία και δεν είχε τίποτα ουσιαστικό να μας πει, θα βλέπαμε ταινία και θα περνούσα ποιοτικό-που λέει ο λόγος- χρόνο με την οικογένειά μου.

Οι γονείς μου βαριόντουσαν λίγο, το έβλεπα. Όλοι ήμασταν λίγο εκνευρισμένοι. Αλλά πραγματικά ήθελα να του την κάνω αυτή την χάρη. Μου φαινόταν λίγο απόμακρος τελευταία. Θλιμμένος. Εχθρικός. Μπορεί πραγματικά να έφταιγε η εφηβεία, αλλά μπορεί και όχι, και δεν ήθελα να το ρισκάρω.

Ο πατέρας μου, που δεν είναι ιδιαίτερα διακριτικός άνθρωπος, για δεύτερη φορά σήμερα, άρχισε να μιλάει για τα παιδικά του χρόνια στο χωριό, όπου δεν υπήρχαν κινητά κι ο κόσμος μιλούσε και βρισκόταν με τους φίλους του! Όχι σαν εμάς, που μαζευόμαστε για ένα απόγευμα και δεν έχουμε τίποτα να πούμε. Α, θα του το κόψει το ίντερνετ του μικρού-το προφέρει «ίντερνέτ».

Ο αδερφός μου έβηξε. Η μαμά μου έριξε ενστικτωδώς μια ματιά στην κουζίνα, όπου έχουμε τα αντιβιοτικά.

«Λοιπόν, εγώ... Εγώ έχω να πω κάτι», είπε πολύ σιγανά. Όλοι στην οικογένεια μιλάμε δυνατά. Εκτός από αυτόν. Αλλά συνήθως προσπαθεί να ανεβάξει τη φωνή του για να τον ακούμε. Τώρα είμαι σίγουρη ότι κάτι δεν πάει καλά, και δεν έχει να κάνει με την εφηβεία.«Λοιπόν;», προσπαθώ να τον ενθαρρύνω.

Βήχει ξανά. Κοιτάζει το ταβάνι. Το ταβάνι το βάψαμε πρόσφατα,

ένα ωραίο κρεμ χρώμα, αλλά δεν νομίζω ότι αυτός είναι ο λόγος που το περιεργάζεται έτσι.

Τώρα κοιτάει το πάτωμα, μετά τα σανίδια στο χρώμα της σοκολάτας. Και μετά... Μετά κοιτάει εμένα. Του χαμογελάω, αλλά αρχίζω να χάνω την υπομονή μου.

Ξεροβήχει. Νιώθουμε όλοι κάπως άβολα τώρα. Τελικά ανοίγει το στόμα του και κάτι ψιθυρίζει. Έχει ιδρώσει και παίζει με το κορδόνι της φόρμας του. Ο πατέρας μου σε αυτό το σημείο χάνει την υπομονή του.

«Τι είναι, καλέ;», τον ρωτάει θυμωμένα. «Μίλα πιο δυνατά να σε καταλάβουμε!»

«Λοιπόν, εγώ, να, θέλω να σας πω ότι... Τέλος πάντων, εγώ...»

Η μαμά μου του ρίχνει μια καθησυχαστική ματιά κι αυτός συνεχίζει. Σκύβουμε όλοι μπροστά του για να ακούσουμε, γιατί ακόμα μιλάει χαμηλόφωνα.

«Λοιπόν, είναι ότι... είναι ότι... Ε, λοιπόν, να, ε, έχω αγόρι»

Τιναζόμαστε όλοι απότομα και καθόμαστε όπου βρούμε. Η μαμά μου ανοίγει το στόμα της. Μετά το ξανακλείνει. Περιμένει να μιλήσει ο μπαμπάς μου, ο οποίος κάθεται στην καρέκλα του και δεν βγάζει κανέναν ήχο.

Πριν μιλήσει αυτός, παίρνω τον λόγο.

«Είπες αγόρι;». Το ξέρω πως η ερώτηση είναι άχρηστη.

«Ναι, δηλαδή όχι, δηλαδή ναι... Ναι, αγόρι» Τώρα μόλις που ακούγεται.

Μένω σιωπηλή για ένα δευτερόλεπτο. Μετά λέω το πρώτο πράγμα που μου έρχεται στο μυαλό.

«Α... Ωραία». Γιατί ωραία είναι να είσαι σε σχέση με κάποιον... ή κάποια.

Ο πατέρας μου δεν το βλέπει έτσι και ξεσπάει σε έναν παθιασμένο λόγο περί ορθότητας, περί αντρών και γυναικών, περί μικρών παιδιών στον δρόμο που θα τους βλέπουν μαζί και θα διαφθείρονται (στο καφενείο θα την άκουσε τη λέξη), και καταφέρνει να ανακατέψει τον Αδάμ και την Εύα και ορισμένες ακόμα προσωπικότητες της Παλαιάς Διαθήκης.

«Δεν σε γέννησε η μάνα σου για να πας με άντρες!», καταλήγει. Μετά πάει στην κουζίνα να πάρει μια μπίρα κι ένα χάπι ηρεμιστικό που το παίρνει γιατί το διαφημίζει η τηλεόραση και η μαμά κοιτάει το βαζάκι με τα σοκολατάκια.

Από την κουζίνα, ακούμε τον μπαμπά να τσαλακώνει το κουτάκι της μπίρας και να το πετάει από το παράθυρο. Εκείνη τη στιγμή χτυπάει το κινητό μου. Η μαμά βάζει τα κλάματα. Ακόμα δεν έχει μιλήσει.

Δεν το αντέχω άλλο. Του λέω να ετοιμαστεί πριν γυρίσει ο μπαμπάς κι αυτός τρέχει να ντυθεί. Η μαμά απλώς κάθεται στην κόκκινη πολυθρόνα και δεν προσπαθεί να μας σταματήσει.

Πηγαίνουμε σε ένα μικρό καφέ και μου δείχνει φωτογραφίες του φίλου του. Καλός φαίνεται. Δεν ξέρω πότε θα γυρίσουμε σπίτι. Σκέφτομαι να του πω να έρθει να μείνει μαζί μου για λίγο καιρό. Καλοκαίρι είναι. Έτσι θα γνωρίσω και τον Γιάννη με ψυχία, χωρίς τις απειλητικές ματιές του μπαμπά.

Μετά το καφέ θα τον πάω κινηματογράφο. Παίζει το Call me by your name. Νομίζω ότι θα του αρέσει.

3ο Βραβείο:

Αγγελική Καρελά

(Γυμνάσιο Κολλεγίου Αθηνών)

“ Πες «Ναι» ”

Και σβήνοντας τη μηχανή του αυτοκινήτου, με βήμα αργό ανεβαίνει τα σκαλιά της πολυκατοικίας. Βαθιά μέσα της το ήξερε, αλλά δεν ήθελε να το αποδεχτεί. Δεν έχει μάθει να τα παρατάει.

- Δεν με πήρανε. Νομίζουν ότι δεν μπορώ να επιβληθώ σε τόσο μεγάλο κοινό. Προτίμησαν έναν άντρα. Δεν ήταν λόγω εμπειρίας, ούτε πτυχίων... ξέρεις καλά το λόγο.
- Μη μου στεναχωριέσαι. Έτσι είναι στον χώρο αυτό, εμείς θα τον αλλάξουμε; την παρηγόρησε ο φίλος της.

Στο διπλανό διαμέρισμα ο πατέρας μπαίνει το δωμάτιο του γιου.

- Τι κάνεις εκεί; Κλαίς; Οι άντρες δεν κλαίνε. Δεν πρέπει.
- Μα η μαμά κλαίει.
- Εσύ μην ασχολήσε με αυτά. Κοιμήσου.

Ο γιος πηγαίνει κρυφά στο μπαλκόνι που κάθεται η μαμά.

- Γιατί τον αφήνεις; Δεν είναι η πρώτη φορά.
- Είσαι μικρός δεν καταλαβαίνεις. Ντροπή και πάλι ντροπή. Ντροπή! Κοιμήσου.
- Πες μου, θες να φύγουμε;

Η μητέρα δεν απαντάει, συνεχίζει να κοιτάει το δρόμο με το πιο απλανές βλέμμα.

Στον κάτω όροφο ζει μία ακόμα οικογένεια. Ο πατέρας συζητά με την μεγάλη του κόρη.

- Φυσικά και εκείνη φταίει. Εκείνη προκάλεσε.
- Πώς προκάλεσε δηλαδή; Αυτός της επιτέθηκε.
- Έχω δει πως ντύνεται αυτή η φίλη σου. Με μίνι φούστες και με στενές μπλούζες.

- Και πού είναι το κακό; Αυτό είναι το στυλ της. Δεν καταλαβαίνω γιατί τα πόδια ενός ανθρώπου είναι προκλητικά.
- Μην σε δω να φοράς ποτέ τέτοια ρούχα. Αλίμονό σου.
- Ο καθένας μπορεί να ντύνεται όπως θέλει.
- Αυτό που σου λέω. Τα 'θελε και τα 'παθε η φίλη σου. Εσύ διαφωνείς στ' αλήθεια;

Στην είσοδο της πολυκατοικίας, ένα ζευγάρι κουβεντιάζει σε ήπιους ρυθμούς.

- Νομίζω ότι πάλι μας κοιτούσαν περίεργα στη δουλειά.
- Συνέχεια καχύποπτη είσαι. Καμία από τις δυο μας δεν έχει δώσει δικαίωμα.
- Κουράστηκα πια να κρυβόμαστε από όλους και από όλα.
- Και τι προτιμάς να γίνουμε το κέντρο της προσοχής; Να χάσουμε τις δουλειές μας;
- Μα τι κακό κάνουμε; Ποιός καθορίζει ποιον αγαπάμε; Έχει άραγε φύλο η καρδιά;
- Θέλεις να πάψει να μας νοιάζει;

Η ώρα έχει περάσει, τα φώτα της πολυκατοικίας έχουν σβήσει. Όλοι κοιμούνται, κοιμούνται βαθιά. Ή μήπως όχι; Το αύριο μια καινούργια μέρα, μια καινούργια αρχή. Ή μήπως όχι; Αυτή μία διαφορετική πολυκατοικία; Ή μήπως όχι;

Λένας Τάρλατς

(Γυμνάσιο Σχολής Μωραΐτη)

“ Η καρδιά μας, η πυξίδα μας ”

«Υπάρχει φύλο στην καρδιά;». Αυτό ήταν μάλλον το πρώτο πράγμα που αναρωτήθηκε ο Γκάντι, ο Πάπας, η Ρόζα Παρκς, και πολλοί άλλοι που αγωνίστηκαν για να βοηθήσουν την ανθρωπότητα. Αυτό, σύμφωνα και με τη μητέρα, ήταν από τα πρώτα ερωτήματα που άρχισαν και συνέχισαν να απασχολούν τον Γουέιν. Ζώντας στις παρυφές της πρωτεύουσας των Η.Π.Α., οι δυνατότητες να καταφέρει στη ζωή του, βασιζόμενος στην εκπαίδευση και το μολύβι στο χέρι, μάλλον θα κατέληγαν με ένα σουγιά στο χέρι, κι από πάνω, έχει να βοηθά τη μαμά του, που δουλεύει στο εργοστάσιο με τσιγάρα, με τις δουλειές του σπιτιού. Παρ' όλες όμως τις δυσκολίες, οι δυνατότητες του Γουέιν να συμπληρώσει τον τελευταίο κρύσταλλο της καρδιάς, δηλαδή την τελευταία απάντηση στο ερώτημα αυτό, δεν απέχουν πολύ από την πραγματικότητα. Για να το κάνει μάλιστα αυτό, θα πρέπει να χρησιμοποιήσει μέσα, που θα τον πάνε προς τον σωστό δρόμο, όπως είναι τα βέλη μιας πυξίδας, με κύριους πόλους το Γκάντι, τον Πάπα Φραγκίσκο και τη Ρόζα Παρκς. 17 Ιουλίου 2018. Έχουν ήδη ξεκινήσει οι διακοπές, οι άνθρωποι ταξιδεύουν και ο Γουέιν ταξιδεύει και μάλιστα κατευθύνεται προς την Ινδία. Ούτε ο ίδιος ξέρει πού ακριβώς πηγαίνει, όμως ξέρει πως ένας μαγνήτης τον τραβάει.

Ξαφνικά φτάνει στο Νέο Δελχί και συναντά την κόρη του Γκάντι, τη Μανιλάλ Γκάντι να διαβάζει ένα από τα ημερολόγιά του. Ο Γουέιν, κόκκινος λίγο, της λέει: Γεια σας. Είμαι ο Γουέιν και ψάχνω την αλήθεια. Θέλω να μάθω εάν η καρδιά έχει φύλο και πώς αυτό φαίνεται στην καθημερινότητά μας. Του δίνει λοιπόν το ημερολόγιο η Μανιλάλ και του λέει: «Διάβασέ το».

«17 Ιουλίου 1930. Γέρος αλλά νέος. Είμαι έτοιμος να πάρω το βραβείο για πρόσωπο της χρονιάς και τρέμουν τα πόδια μου. Παρ' όλα αυτά έχω πολλά να πω, οπότε μάλλον δε θα τρέμω πια... Η αγάπη και η καρδιά είναι μέρος όλων μας. Είναι αυτή που μας δείχνει τον δρόμο της αρετής, είναι αυτή που μας κάνει καλύτερους αν-

θρώπους. Το πώς θα την παρουσιάσουμε, δηλαδή είτε είμαστε δύο άντρες ή δύο γυναίκες σε σχέση, είτε ένας άντρας και μια γυναίκα, δεν αλλάζει ούτε τον εαυτό μας, αλλά ούτε και το περιβάλλον στο οποίο ζούμε. Μας κάνει να δούμε και να νιώσουμε μια εικόνα ή έναν άνθρωπο από μια άλλη πλευρά. Ευχαριστώ.»

Αυτά ήταν και τα λόγια του Γουέιν, καθώς έφευγε κι χαιρετούσε τη Μανιλάλ. Ενώ έπλενε και τα τελευταία πιρούνια, ένωθε έναν άλλο μαγνήτη να τον τραβάει προς τη Δυτική Ευρώπη, και συγκεκριμένα την Ιταλία, στον Πάπα Φραγκίσκο. Έτσι όταν φτάνει στο Βατικανό, του λέει: «Γεια σας. Είμαι ο Γουέιν και ψάχνω την αλήθεια. Θέλω να μάθω εάν η καρδιά έχει φύλο και εάν είναι σωστό ότι οι άνθρωποι πιστεύουν πως η καρδιά χωρίζεται σε αρσενικό και θηλυκό;» Ξαφνικά ο πάπας βγάζει ένα μικρό κόκκινο βιβλίο, με κάτι περιέργα γι' αυτόν γράμματα και αρχίζει να διαβάξει: «Η καρδιά μας είναι σαν μια πυξίδα. Ο ρόλος της είναι να μας κατευθύνει προς την ευτυχία. Τα τέσσερα σημεία του ορίζοντα είναι οι διαφορετικές μας πεποιθήσεις και το βέλος της προσπαθεί να μας κατευθύνει προς την ισορροπία. Ακολουθώντας τις οδηγίες της, φτάνουμε στον σωστό δρόμο. Υπάρχουν φορές, όμως, που οι δείκτες δεν γυρίζουν με αρμονία. Τότε γίνονται κάποια λάθη, τα οποία όμως διορθώνονται με τον καιρό. Ανάλογα με τα πεποιθήσεις μας, στρεφόμαστε προς μία κατεύθυνση, και είτε είμαστε από τον αρσενικό ή τον θηλυκό πόλο. Αυτή η έλξη είναι τελείως διαφορετική για τον καθένα μας και πρέπει να είναι σεβαστή και αποδεκτή από όλους μας.» Αυτό είπε ο Πάπας Φραγκίσκος, χαιρετήθηκαν και ο Γουέιν γύρισε σπίτι του. Μετά από τις δύο αυτές συμβολικές συναντήσεις, ένωσε πως η απάντηση στο ερώτημά του δόθηκε. 18 Ιουλίου 2018. Είναι τα γενέθλια του Γουέιν και ο ίδιος ακόμα να ξυπνήσει. Ονειρεύεται. Φαντάζεται την πυξίδα της αγάπης να τον τραβά προς ένα μέρος πολύ κοντά στο σπίτι του, τον Λευκό Οίκο, όπου μέσα βρίσκεται τη Ρόζα Παρκς να βραβεύεται με το Spingarn Medal, για το έργο της.

Αυτός ο μαγνήτης, εφόσον τώρα έχει την πυξίδα της αγάπης, το μόνο εργαλείο που του μένει να βρει είναι ο χρόνος. Έτσι, ο Γουέιν φαντάζεται πως είναι ένας απ' αυτούς που παραδίδουν στις 18 Ιουλίου 1979 το βραβείο στη συμβολική αυτή γυναίκα. Η Ρόζα Παρκς, συγκινημένη λέει: «Ευχαριστώ. Γεια σας και από μένα. Το μετάλλιο αυτό θα το αφιέρωνα σε όλους τους ανθρώπους της Γης αυτής που νιώθουν ή έχουν βιώσει τέτοιες εμπειρίες με τον διαχωρισμό των ανθρώπων ως προς το χρώμα του δέρματός αλλά και το φύλο τους. Ως σκοπό της ζωής μου έχω ορίσει να βοηθήσω την ανθρωπότητα και να σας πω και κάτι άλλο. Εάν δεν άκουγα την καρδιά μου, το πιο πιθανό είναι πως θα καθόμουν ακόμα στο πίσω κάθισμα ου λεωφορείου. Αυτό που θέλω να σας πω και ελπίζω να σας μείνει στο μυαλό είναι πως είτε έχουμε επιλέξει να μοιραστούμε ένα μέρος της ζωής μας με έναν άντρα, μια γυναίκα, ή και με τους δύο, είτε είμαστε από την Ασία, την Αφρική ή οποιοδήποτε άλλο μέρος της γης, το σημαντικό είναι να μη σπάμε την κρυστάλλινη καρδιά του άλλου με βέλος, γιατί το βέλος αυτό θα επιστρέψει. Δηλαδή, η καρδιά έχει μεγάλη χωρητικότητα για όλους τους ανθρώπους, και αυτοί που βρίσκονται μέσα σ' αυτήν εάν κάνουν κάτι κακό προς αυτήν το κακό θα επιστρέψει στους ίδιους. Ευχαριστώ.»

Αφού η ίδια αποσύρθηκε από τη σκηνή, αντίστοιχα ο Γουέιν αποσύρθηκε από τον θετικό πόλο του μαγνήτη και άρχισε, με τη βοήθεια του χρόνου και της πυξίδας να κινείται προς τον αρνητικό του πόλο, το σπίτι του. Εκεί τον περίμενε η μητέρα του, χαρούμενη και ανυπόμονη να τον φιλήσει και να του πει για δέκατη πέμπτη φορά «Χρόνια πολλά!». Ο ίδιος ήταν επίσης ενθουσιασμένος που από τη μια πλευρά κατάφερε να καταλάβει λίγο περισσότερο τον σημερινό κόσμο μέσα από ανθρώπους του παρελθόντος, αλλά από την άλλη να γνωρίσει τον εαυτό του. Αυτό μάλλον έγραφε ο τελευταίος κρύσταλλος της καρδιάς που έβαλε ο Γουέιν. Η καρδιά μας, η πυξίδα μας.

Κρίστας Ιεροπούλου

(Αρσάκειο Γυμνάσιο Θεσσαλονίκης)

“Μαύρο φόρεμα, λευκός αγώνας”

Από τα δέκα της που άρχισε να καταλαβαίνει τι συμβαίνει γύρω της, άρχισε να το αντιμετωπίζει. Στην αρχή της φαινόταν ένα θέμα που δεν την άγγιζε γιατί “ζούμε σε μια δημοκρατική κοινωνία”. Σιγά σιγά, μεγαλώνοντας, συνειδητοποίησε ότι καμία δημοκρατία δεν μπορεί να τη βοηθήσει, να σιγουρέψει ότι θα της φέρονται όπως της αξίζει και δεν θα την κρίνουν από την εξωτερική εμφάνιση. Από μικρό κορίτσι ακόμα, ανίδεο, μα ταυτόχρονα συνειδητοποιημένο, είχε πλήρως κατανοήσει μια κοινωνικά ορθή στάση και τη θεωρούσε αυτονόητη, όχι επειδή ήταν κορίτσι, μα επειδή ήταν παιδί, ακόμα, απονήρευτο.

Στα δεκαπέντε της ξεκίνησε να ασχολείται με το θέμα ως απλός παρατηρητής. Ζούσε ακόμη μέσα στην ασφαλή αγκαλιά των γονιών της, που δεν ήθελαν να τη “μεγαλώσουν απότομα”. Διάβαζε, διάβαζε πολύ, γιατί της είχε κινήσει την περιέργεια η διατύπωση: “*αδύναμο*” φύλο. Πόσο παράξενο της ακουγόταν τότε, σχεδόν αλλόκοτο, να υποτιμά κανείς την ύπαρξη ενός ανθρώπου, διαφορετικού από το “κυρίαρχο αρσενικό”. *Τόσες μα τόσες πολλές κλισέ εκφράσεις, στερεοτυπικές, σκεφτόταν.*

Άρχισε να διαβάζει ιστορίες γυναικών της εποχής της, που αντέδρασαν, που είχαν το κουράγιο να παλέψουν για αυτό που ήταν, για το πέρα από το εξώφυλλο ενός περιοδικού μόδας, που όμως δεν εισακούστηκαν. Και με κάθε τέτοια ιστορία που διάβαζε, έπεφτε ένα σύννεφο πιο κάτω... Μέχρι που προσγειώθηκε απότομα και βίαια.

Στα δεκαεπτά, ξεκίνησε να παρατηρεί καλύτερα. Μέσα μαζικής ενημέρωσης, κοινωνικά πρότυπα, είδωλα, περιοδικά, δεν σταμάτησαν ποτέ να της λένε πως πρέπει να είναι όμορφη με τον “κοινωνικά αποδεκτό” τρόπο. Μα γιατί δεν μπορούσε να δει κανείς την ευφυΐα και τη “θάλασσα” μέσα της; Ήταν η χρονιά που παραλίγο να

πάθει νευρική ανορεξία για να γίνει η “κοπέλα” κάποιου. Πείσμως όμως, έσφιξε τη γροθιά της και αποφάσισε ότι το χρωστούσε σε όλες εκείνες τις γυναίκες για τις οποίες διάβαζε.

Στα είκοσι πέρασε στη Νομική Θεσσαλονίκης. Ήταν μια φωτεινή περίοδος της ζωής της, γιατί τα είχε όλα οργανωμένα. Νόμιζε πως ήξερε τι την περίμενε. Δεν σταμάτησε ποτέ να διαβάσει για το γυναικείο ζήτημα, ωστόσο. Είχε ορκιστεί πως θα έκανε ό,τι μπορούσε για να μη ξαναγραφτεί ούτε ένα επιπλέον από εκείνα τα άρθρα που της ράγιζαν την καρδιά.

Είχε δύο χρόνια σχέση με έναν φοιτητή της Νομικής. Συζούσαν.

Ένα βράδυ, επέστρεφαν από ένα μπαρ. Είχε ντυθεί όμορφα· ήταν τα γενέθλιά της. Το καλαίσθητο μαύρο της φόρεμα, αγκάλιαζε τρυφερά το σώμα της και ήταν ικανοποιημένη με τον εαυτό της. Περιπατούσαν στην παραλία της Θεσσαλονίκης, ευδιάθετοι. Η ευτυχία της ξεχείλιζε. Κάποιος πέρασε δίπλα τους, της σφύριξε άκομψα και συνέχισε τη “φιλοφρόνηση” του, με χειρονομίες. Με δυσκολία κατάφερε να βγάλει τα χέρια του από πάνω της.

Στην υπόλοιπη διαδρομή, αυτή και ο φίλος της ήταν αμίλητοι. Η ένταση της σιωπής ήταν τόσο δυνατή, που ήταν οδυνηρότερη από οποιαδήποτε λέξη, οποιαδήποτε πράξη. Ένα δάκρυ κύλησε όταν συνειδητοποίησε τι είχε συμβεί· και αυτό ήταν το πρώτο της βήμα ένταξης σε έναν κόσμο που θα την έκανε να νιώθει άσχημα για τον εαυτό της εφεξής.

Όταν έφτασαν σπίτι, κλαμένη ακόμα, μπήκε στο μπάνιο να πλυθεί. Όταν βγήκε, είδε ένα μπουκάλι ρετσίνας ανοιγμένο στο τραπέζι.

«Ήταν δικό σου λάθος, ξέρεις», της είπε με τρεμουλιαστή φωνή. «Εσύ φταις. Το φόρεμά σου ήταν πολύ κοντό. Προκαλούσες. Αυτός ο βλάκας έκανε ό,τι ένιωσε, μα δεν ήξερε πως εσύ είσαι δικιά μου!»

«Δεν είμαι κανενός!» του απάντησε θυμωμένη.

Και τότε εκείνος την έκανε να το καταλάβει με τον πιο άσχημο τρόπο. Και όσο, ημιλιπόθυμη, κοιτούσε το ταβάνι του δωματίου της, της έρχονταν σιγά σιγά όλα τα ονόματα και οι ιστορίες των γυναικών για τις οποίες είχε διαβάσει. Τρομοκρατημένη, κατάλαβε πως θα ήταν και αυτή ένα από αυτά τα ονόματα, μια από αυτές τις φωνές που όσο και να τσίριζαν, ποτέ δεν ακούστηκαν. Ο ίδιος της ο φίλος την είχε βιάσει, επειδή *το φόρεμα της ήταν κοντό*.

Το αμυντικό τείχος που είχε κατασκευάσει ανάμεσα σε αυτήν και τους γύρω της, που με τόση δυσκολία είχε γκρεμίσει, μεμιάς ορθώθηκε ακόμα πιο ψηλό. Όσο δύσκολο και να της ήταν, προσπάθησε να ξαναβρεί τον εαυτό της. Προσπάθησε να πάρει όλα τα σπασμένα κομμάτια της και να τα ενώσει.

Άλλαξε γειτονιά, άλλαξε τις ώρες που πήγαινε στη σχολή, άλλαξε τις συνήθειές της. Άλλαξε ολόκληρη μέσα της. Για αρκετό καιρό δεν γιόρταζε τα γενέθλιά της. Κάθε φορά που γυρνούσε σπίτι της το βράδυ, έσφιγγε τα κλειδιά της μέσα στη γροθιά της, φοβισμένη.

Δεν μίλησε σε κανέναν για αυτό που της συνέβη, γιατί ντρεπόταν. Της πήρε πέντε χρόνια να απαντήσει στο *γιατί ντρεπόταν*.

Στα εικοσιπέντε ήταν και πάλι ο εαυτός της, χωρίς όμως να έχει καταφέρει να ξεχάσει αυτό που έπαθε. Το αποδέχτηκε και σταμάτησε να κατηγορεί τον εαυτό της. Αποφάσισε να αντιδράσει και να καταγγείλει το περιστατικό. Πήρε δύναμη να αντιμετωπίσει τα γεγονότα.

Στο αστυνομικό τμήμα, η καταγγελία της χαρακτηρίστηκε “ψευδής”. «Και γιατί το καταγγέλλει τόσο αργά; Μπορεί να θέλει να εκδικηθεί τον πρώην φίλο της ή μπορεί να τον προκάλεσε η ίδια και να έπαθε ψύχωση που αυτός δεν ανταποκρίθηκε, λες και δεν ξέρουμε όλοι μας τι φοράνε οι φοιτήτριες στις μέρες μας...» έλεγαν κάποιοι.

Τι γελοίο... Αυτοί οι άνθρωποι δεν ξέρουν πόσος χρόνος χρειάζεται για να πάρεις το κουράγιο και να πεις στον ίδιο σου τον εαυτό: Είμαι θύμα βιασμού. Ο φίλος μου, με βίασε, σκεφτόταν. Δεν έχουν ιδέα πώς είναι αυτό το συναίσθημα της απδίας για τον ίδιο σου τον εαυτό, του φόβου ότι θα ξανασυμβεί.

Της είχε πάρει πέντε χρόνια να βγάλει από το μυαλό της τα χέρια του να την πονούν, και αυτοί δεν την άκουγαν που φώναζε για βοήθεια, μα την κατηγορούσαν για ό,τι της συνέβη.

Έβαλε στόχο το δικαστικό σώμα, έβαλε στόχο να κάνει ό,τι μπορούσε για να μην καλυφθεί καμία φωνή, όπως καλύφθηκε η δική της. Σκεφτόταν ότι ήταν αυτό που όφειλαν όλοι να κάνουν, άντρες, γυναίκες. Μια υποχρέωση απέναντι σε όλες τις γυναίκες και τα κορίτσια που, έστω και για μια στιγμή, πίστεψαν ότι, λόγω του φύλου τους, δεν αξίζουν. Το χρωστούσε σε όλες τις φωνές που δεν ακούστηκαν. Έγινε εκείνη οι φωνές τους και ακολούθησαν κι άλλες, που φώναξαν, τσίριξαν, μέσα από τα πνευμόνια τους μια μεγάλη κραυγή για όσα ονόματα και ιστορίες δεν εισακούστηκαν ποτέ.

Ιωάννας Λούκου

(Γυμνάσιο Αγίων Θεοδώρων Κορινθίας)

“ Να είσαι επαγγελματική ”

Σηκώθηκε το πρωί και πήγε στο μπάνιο. Σήμερα θα ήταν η μέρα της συνέντευξης για την δουλειά, η μεγάλη μέρα. Δεν θα μπορούσε να το χαλάσει αυτό. Όχι αυτή την φορά. Κοιτάχτηκε στον καθρέφτη. Υπήρχε ακμή στο πρόσωπο της από τις πολλές ώρες σκληρής δουλειάς και από το στρες. «Πώς θα πάω έτσι, θα νομίζουν ότι δεν προσέχω τον εαυτό μου, θα με θεωρήσουν αντιεπαγγελματική» αναφώνησε αγχωμένη. Άπλωσε το χέρι της και άνοιξε το συρτάρι με τα καλλυντικά προϊόντα που είχε συλλέξει εδώ και καιρό. Κατέβασε το πινέλο διστακτικά από το πρόσωπο της και κάρφωσε με το βλέμμα της το είδωλο της στον καθρέφτη. «Όχι, είναι υπερβολικά έντονο» είπε και σκούπισε το ρουζ από τα μάγουλα της. «Χμ, μάλλον όχι, εντάξει ήτανε θα νομίζουν πως δεν προσέχω τον εαυτό μου» είπε και ξανάρχισε να στριφογυρίζει το μαλακό πινέλο στο ταλαιπωρημένο πρόσωπο της. Έλυσε τα μαλλιά της και πήρε στα χέρια της την μηχανή για τις μπούκλες. Πριν αρχίσει να φτιάχνει τα μαλλιά της σταμάτησε και κοίταξε τον εαυτό της μια ακόμη φορά στον καθρέφτη. «Μπούκλες; Τι σκεφτόμουν, πολύ υπερβολικό. Χρειάζομαι κάτι πιο φυσικό, πιο ατημέλητο. Ποιος θα με πάρει στα σοβαρά άμα νοιάζομαι τόσο για την εμφάνιση μου ούτως η άλλως; Η δουλειά είναι αυτή που μετράει». Μονολόγησε και αποφάσισε να αφήσει τα μαλλιά της κατσαρά. «Θα το ισορροπήσω με μερικά κοσμήματα», σκέφτηκε καθώς κατευθύνθηκε προς την ντουλάπα. Εδώ ήταν το δύσκολο σημείο. Μακρύ μαύρο παντελόνι με άσπρο πουκάμισο; Όχι πολύ κυριλέ, δεν θα ταιριάζει στην περίπτωση. Τζιν παντελόνι και ζιβάγκο; Όχι πολύ εύκολο, θα δώσει την εντύπωση ότι δεν ενδιαφέρεται. Φόρεμα με γόβες; Ούτε καν, πολύ προκλητικό, δεν θα κερδίσει τον σεβασμό τους έτσι, έπρεπε να ήταν αξιοπρεπέστατη. Μάλλον όχι πάρα πολύ, δεν θα τους άρεσε να φανεί τόσο δυνατή, έπρεπε να είναι σεμνή και ταπεινή. Αποφάσισε να βάλει ένα μαύρο παντελόνι με ένα μπορντό πουλόβερ και λευκά παπούτσια. Μερικά βασικά κοσμήματα, όχι πολύ φανταχτερά, δεν πρέπει

να τραβήξει τα βλέμματα. Κλασσική μαύρη τσάντα και μαύρο παλτό. Αυτό είναι! Το βρήκε! Κοίταξε στον καθρέφτη και χαμογέλασε.

«Καλύτερα να μην χαμογελάω πολύ, πρέπει να είμαι σοβαρή» σκέφτηκε πριν φύγει. Κλείδωσε την πόρτα του διαμερίσματος και ξεκίνησε τον δρόμο για το μετρό. «Να είσαι επαγγελματική» είπε στον εαυτό της. Στο μετρό πάντα έβλεπε πολλών ειδών ανθρώπους. Άντρες και γυναίκες που πήγαιναν στις δουλειές τους με τους χαρτοφύλακες τους. Πάντα έμοιαζαν τόσο σοβαροί και συγκεντρωμένοι, ήταν σίγουρη πως είχαν την ζωή τους σε σειρά. Έβλεπε τσαχπίνες κοπέλες με κοντά σορτσάκια και έντονα βαμμένα χείλια. Όλοι τις κοιτούσαν. «Αχ, πρέπει να μάθουν να μαζευτούν σιγά-σιγά. Έχουν τόσο πολύ ανάγκη να τις κοιτάνε όλα τα αγόρια και να τους τρέχουν τα σάλια; Το σώμα τους είναι ωραίο αλλά πάω στοίχημα δεν ξέρουν την προπαίδεια του έξι». Σκέφτηκε νευριασμένη κοιτώντας τα κορίτσια που περνούσαν καλά. Έβλεπε πολλά νέα παλικάρια με τα πατίνια τους και τα σακίδια τους να περνούν αλλά δεν έδωσε σημασία. Στην άκρη του τρένου μπορούσε να διακρίνει ένα νεαρό κορίτσι να διαβάζει σιωπηλά. «Φυσικά και έχει γυρίσει στα βιβλία, με τέτοια μύτη πώς θα βρει άντρα να παντρευτεί; Υπάρχουν και χειρότερα» είπε από μέσα της και ένιωσε καλύτερα για τον εαυτό της. Μόλις έφτασε στο ψηλό κτίριο μπήκε μέσα. Φτάνοντας στην ρεσεψιόν, πληροφόρησε τον κύριο πως ήταν εκεί για την συνέντευξη. «Οι συνεντεύξεις για τις γραμματείς είναι δεξιά» είπε χωρίς να την κοιτάξει. «Με συγχωρείτε αλλά βρίσκομαι εδώ για την θέση του διευθυντή κεφαλαίου AP-82» είπε αμήχανα και έδειξε τα χαρτιά της. Ο κύριος την κοίταξε με ένα απορριπτικό βλέμμα και σήκωσε τα φρύδια του. «Είστε σίγουρη;» «Ναι»

«Δεύτερη πόρτα αριστερά» είπε και την κοίταγε από την κορυφή έως τα νύχια. Εκείνη περπάτησε ως την πόρτα φτιάχνοντας νευρικά τα μαλλιά της και ισιώνοντας τα ρούχα της. Χτύπησε διστακτικά την πόρτα και εισήρθε στο δωμάτιο. Γύρω της καθόντουσαν μερικοί άντρες με τα κουστούμια τους και με το που είπε καλημέρα όλοι

έπεσαν πάνω της και προσπαθούσαν να ξεκινήσουν κουβέντα μαζί της. Κοίταξε αμήχανα το ρολόι στον τοίχο και έκατσε σε μία γωνιά. Όλα τα μάτια ήταν καρφωμένα πάνω της. «Έχω κραγιόν στα δόντια μου;» αναρωτήθηκε και ο φόβος του να γίνει ρεζίλι στην συνέντευξη έκαψε στο στομάχι της. Οι παλάμες της ιδρώναν και χτυπούσε το πόδι της νευρικά στο πάτωμα. Ανατρίχιασε μόλις άκουσε το όνομα της από την άλλη μεριά του δωματίου. Σηκώθηκε και πήγε στο άλλο δωμάτιο για την συνέντευξη. Κατάλαβε ότι όλοι κοιτούσαν επίμονα τις καμπύλες της καθώς περπατούσε. «Νόμιζα πως είχα κάνει μια καλή δουλειά στο να είμαι σεμνή» σκέφτηκε και κάλυψε το πρόσωπο της με τα χέρια της από την ντροπή. Μόλις μπήκε στο γραφείο, κάθισε στην μαλακή μαύρη πολυθρόνα απέναντι από τον ιδιοκτήτη της εταιρίας. «Μπορώ να το κάνω αυτό» σκέφτηκε. Ο άντρας πήρε μερικά χαρτιά στα χέρια του όσο εκείνη μονολογούσε από μέσα της. «Μην χαμογελάς πολύ, θα νομίζει ότι προσπαθείς να τον γοητεύσεις. Μην καμπουριάζεις, δεν φαίνεσαι σίγουρη για τον εαυτό σου. Μην είσαι τόσο νευρική, χαλάρωσε το πρόσωπο σου. Είσαι όμορφη και έχεις τα κατάλληλα εφόδια για αυτό, ηρέμησε, ταπεινά. Να είσαι επαγγελματική». «Λοιπόν!» η φωνή του άντρα έσπασε την κρύα σιωπή ανάμεσα τους. «Ναι;» «Κοίταξα το βιογραφικό σου και δυστυχώς να σου ανακοινώσω ότι δεν προσλαμβάνεσαι για την θέση». Η ελπίδα έσβησε στα μάτια της. «Μα, γιατί; Τηρώ όλες τις προϋποθέσεις». «Το θέμα είναι πως εσύ είσαι μια γυναίκα που-» συνέχισε να φλυαρεί καθώς εκείνη ήταν συγκεντρωμένη στο τι θα μπορούσε να είχε κάνει λάθος. «Σας ευχαριστώ, καλή σας μέρα» είπε και βγήκε από το γραφείο. «Εσύ φταις για όλα έπρεπε να είχες φτιάξει τα μαλλιά σου το πρωί, δεν σε πήρε σοβαρά, δεν κάνεις τίποτε σωστά!» μονολογούσε στον εαυτό της στον δρόμο για το σπίτι. Με δάκρυα στα μάτια της άντεξε να αρθρώσει μία τελευταία πρόταση πριν ξεσπάσει σε κλάματα «Εγώ είμαι υπεύθυνη για αυτό, την επόμενη φορά, ας είμαι επαγγελματική».

Αναστασίας Κουτσοσπύρου

(21ο Γυμνάσιο Πατρών Αχαΐας)

“ Ψεγάδι μέσα στα αστέρια ”

Παρίσι. Όμορφη πόλη! Ζηλευτή, ολόλαμπρη, ονειρεμένη. Σαν άστρο στον αφιλόξενο ουρανό, τον σκοτεινό, φέγγει περήφανη. Σήμερα έχει γίνει ακόμα πιο λαμπερή, περιμένοντας ανυπόμονα τον καινούργιο χρόνο που θα 'ρθει κλεφτά σε λίγο. Το χιόνι χορεύει στον αέρα, πέφτει ελαφρά στο βρεγμένο έδαφος, για να σκεπάσει με το άσπρο πέπλο του αυτήν την πολυπόθητη πόλη. Παραμονή Πρωτοχρονιάς, σπουδαία μέρα, και άτομα σπουδαία συγκεντρώνονται σε ένα γιορτινό δείπνο, συντροφιά με μεθυστικό κόκκινο κρασί. Και να, ένα αδύναμο φως σε τούτη τη μεγάλη πόλη.

«Κάθριν, ετοιμάσου, έχουμε καλεσμένους» μου υπενθύμισε η μητέρα βοηθώντας με με τον στενό κορσέ. «Έχουν έρθει και οι DuPrier, μαζί και ο γιος τους, ο Xavier, οι αρραβώνες πρέπει να γίνουν σύντομα...» έλεγε όσο τραβούσε τα κορδόνια του κορσέ.

Δε μίλησα, ήξερα ότι ο αρραβώνες θα γίνονταν πάση θυσία, αν και ποτέ δεν κατάλαβα γιατί κανόνιζαν οι άλλοι τη ζωή μου. Σιωπηλή, κατέβαινα την πλατιά μαρμαρίνη σκάλα, αντικρίζοντας τους ανθρώπους που περιφέρονταν στο σαλόνι μας. Ο λιγγιώδης καπνός των πούρων και το ζαλιστικό άρωμα του αλκοόλ, έφταναν στα ρουθούνια μου προκαλώντας μου βήχα. «Φέρσου σαν κανονική κυρία...» μου ψιθύρισε η μητέρα καθώς φτάναμε στη συνεργατίδα οικογένεια DuPrier. Ο Xavier άρχισε να με πλησιάζει.

«Λαίδη μου, πώς είστε αυτό το εξάισιο βράδυ;» με ρώτησε, φιλώντας μου το χέρι.

«Υπέροχα. Φαντάζομαι και εσένα σου αρέσει, μιας και έχεις φάει τον μισό μπουφέ». Κρυφογέλασα, ενώ η μητέρα με σκούνησε στο μπράτσο.

Περάσαμε στην τραπεζαρία για το δείπνο. Οι γυναίκες σχολίαζαν το τι φορούσε η μία και η άλλη, ενώ οι άντρες συζητούσαν εμπορικές υποθέσεις. Εγώ, με το πιρούνι μου, πείραζα το βολοβάν με μαγιονέζα,, δημιουργώντας έναν ενοχλητικό ήχο που τον κάλυπτε η βαβούρα των συνομιλιών.

«Κάθριν, τι γνώμη έχεις για την Maunie Amairresse, που φόρεσε παντελόνι;» Με έβγαλε από τις σκέψεις μου η ξαδέρφη Rosalyn, βάζοντάς με σε καινούργιες.

«Πιστεύω ότι έχει το δικαίωμα να φοράει ό,τι επιθυμεί, άλλωστε έχουν αλλάξει τα πράγματα» τόλμησα και της είπα, τραβώντας μια γουλιά Chateau margaux. Όλες οι κυρίες με κοίταζαν άφωνες, λες και είχα διαπράξει κάποιο έγκλημα. «Γενναίο εκ μέρους σου, νεαρή, που λες τη γνώμη σου. Βέβαια δεν αρμόζει σε μια κυρία υψηλού επιπέδου, να μιλάει έτσι. Φαίνεται σε έχουν επηρεάσει οι έγχρωμοι που «βρομίζουν» τη φωτεινή μας πόλη!» συμπλήρωσε η θεία Margaret που πρόσφατα έμεινε χήρα.

«Σεβαστή θεία, οι λανθασμένες αντιλήψεις της δικής σας εποχής, έχουν περάσει στη δική μας, τρώγοντάς μας. Αν συνεχίσουν να υπάρχουν, θα ζούμε σε μια κοινωνία χτισμένη πάνω σε προκαταλήψεις. Μήπως η πιο φωτεινή πόλη ζει μέσα στο σκοτάδι;» Ακούμπησα την πλάτη μου ελαφρά στην καρέκλα και άφησα το μισογεμάτο ποτήρι στο τραπέζι.

Όλοι σώπασαν, όταν ήρθε η ώρα οι άντρες να κάνουν το βραδινό τους πούρο. Δε σηκώθηκα από το τραπέζι, αντιθέτως έβαλα λίγο ακόμα γλυκό κρασί. «Καλή μου, μην πίνεις άλλο. Μια κυρία δεν επιτρέπεται να μεθάει». Μια κυρία; Γιατί θέλουν όλοι να είμαι κάποια; «Γιατί, Xavier, μόνο οι άντρες επιτρέπεται να διασκεδάζουν;» τον ρώτησα ειρωνικά. «Δε σου πέφτει λόγος, ασχολήσου με πράγματα του φύλου σου, όπως υφάσματα και στολίδια».

Νευριασμένη, σηκώθηκα και κάθισα στο βελούδινο καναπέ, στο σαλόνι. Τοποθέτησα τους αγκώνες στα γόνατα και κύρτωσα ελαφρά τις ωμοπλάτες μου. Γιατί ζούνε ακόμα έτσι, με διαχωρισμούς; Εξάλλου στο ίδιο μέρος γεννηθήκαμε και θα πεθάνουμε όλοι. Ο καπνός μου έτσουζε τα μάτια. Με τόσο κόσμο γύρω, ένιωθα παγιδευμένη σε κλουβί. Σηκώθηκα και προσπάθησα να διασχίσω το πλήθος ώσπου τελικά βρέθηκα στο χολ. Παρατήρησα τη διάταξη των στολιδιών, τέλεια τοποθετημένα χωρίς ψεγάδια. Αυτό άλλωστε ήταν το σύνθημα της μητέρας, να είμαστε τέλειοι και αν δεν είμαστε, τουλάχιστον να δείχνουμε. Ένωσα κάποιον δίπλα μου. Γύρισα το κεφάλι μου και αντίκρισα τον Χανιερ. «Πάντως για μικρό κοριτσάκι, πολύ μιλάς» ξεστόμισε ωμά. «Ίσως με περιμένες αλλιώς γιατί με ήθελες αλλιώς» του αντιμίλησα. «Κάθριν, μην προσπαθείς να αλλάξεις τον κόσμο, μείνε στα πλούτη σου και μην προβληματίζεσαι, άλλωστε, αυτό δε θέλετε όλες;»

Η έκπληξή μου ήταν έντονη και το έβαλα στα πόδια. Κλειδώθηκα στην κάμαρά μου. Καθισμένη στο μεταξένιο κάθισμα, ξεφορτώθηκα κάθε ίχνος πολυτέλειας που με βάραινε. Από τα χρυσά βραχιόλια μέχρι τα κεντημένα μαργαριτάρια στο ντεκολτέ του φορέματος. Τα τοποθέτησα όλα στο μπορντό λεπτοκεντημένο μαντίλι και τα άφησα στη συρταριέρα. Η κάμαρα μου δεν απείχε πολύ από το έδαφος. Κοίταξα το δίφυλλο παράθυρο και μετά την πόρτα. «Κατεβείτε, σε λίγο αλλάζει ο χρόνος!» άκουγα τον κόσμο να φωνάζει. Σε λίγο άλλαζε ο χρόνος. Κάτι νέο αρχίζει, κάτι νέο έρχεται. Κατευθύνθηκα στο παράθυρο, το άνοιξα. Μια αδιανόητη ιδέα ψύχρας με διαπέρασε. Στηρίχτηκα με τα χέρια στις δύο πλευρές του παράθυρου και σήκωσα λίγο το φόρεμά μου. Έβαλα τα πόδια μου επάνω και σηκώθηκα κοιτώντας κατάματα τον κατάμαυρο ουρανό.

Είμαι έτοιμη να πηδήξω. Κλείνω τα μάτια και πέφτω. Προσγειώνομαι ομαλά και ψάχνω με τα μάτια μου τη μεγάλη καγκελόπορτα. Από το σπίτι, ακούγεται η αντίστροφη μέτρηση. Βρίσκω την πόρτα, την ανοίγω αθόρυβα.

«10..9..8..7». Το πλήθος από μέσα χαρούμενο συνεχίζει τη μέτρηση «6..5..4..», ενώ όσο τρέχω οι φωνές χαμηλώνουν, «3..2..1..καλή χρονιά!» Ακούστηκε πλέον αχνά και δεν έλειψαν τα πυροτεχνήματα, που μόλις εμφανίστηκαν, άρχισα να γελάω. Ξεχώρισα τον μεγάλο ποταμό που ήταν και αυτός με τη σειρά του στολισμένος. Άρχισα να περπατάω γρήγορα προς εκεί, σταματώντας για λίγο να βρω τις ανάσες μου. Κάθισα στην άκρη ενός ξύλου και άφησα τα πόδια μου να πέσουν στο νερό. Άρχισα να τα κουνάω ελεύθερα, κάνοντάς το να με πιτσιλάει στο πρόσωπο.

Παρίσι. Όμορφη πόλη! Άγνωστα μέρη και άλλα τόσα άγνωστα να ανακαλύψεις. Η πόλη του ρομαντισμού, του φωτός, των ονείρων. Τόσο φωτεινή, μα συνάμα τόσο σκοτεινή. Ένα γλυκό νανούρισμα, στάχτη στα μάτια. Όλα χωρισμένα, τακτοποιημένα, ο καθένας στο δικό του πόστο. Το λευκό χιόνι καλύπτει τόσα μυστικά. Ο καινούργιος χρόνος μπήκε, μα, θαρρείς, πως τίποτα δεν άλλαξε. Οι ίδιοι επικριτές, διαχωριστές, φτωχοί, πλούσιοι, άντρες, γυναίκες.

Μια απόφαση πήρα για το νέο έτος. «Μέχρι τα άστρα να σταματήσουν να λάμπουν, κανείς δε θα με κατευθύνει ξανά. Κανείς δε θα κατακτά τη θέληση, το σώμα, τη γνώμη μου. Δεν είμαι κομμάτι χρυσού προς πώληση. Είμαι κυρίαρχη της αξιοπρέπειάς μου. Και σύντομα, θα φτιάξω το δικό μου εσωτερικό Παρίσι. Γιατί μέσα μας βρίσκεται το αληθινό φως».

Φώτη Μουστάκη

(Διαπολιτισμικό Γυμνάσιο Δυτικής Θεσσαλονίκης)

“ Η κραυγή ”

Περπατάω κουρασμένη πάνω σε μια γέφυρα. Σταματάω να αναπνεύσω, αλλά τα γοργά βήματα δυο μορφών που με ακολουθούν μου προκαλούν τρόμο. Κοιτάζω πίσω μου και οι μορφές με πλησιάζουν επικίνδυνα. Αρχίζω να τρέχω ασταμάτητα. Ρίχνω άλλη μια κλεφτή μάτια, αλλά πριν προλάβω να αντιδράσω με φιμώνουν με μια μάσκα. Δεν μπορώ να μιλήσω, δεν μπορώ να αμυνθώ, δεν μπορώ να φωνάξω για βοήθεια. Οι φιγούρες με αρπάζουν πίσω στο σκοτάδι.

04/05/1985

Αγαπητό ημερολόγιο,

μόλις ξύπνησα μέσα στον ιδρώτα εξουθενωμένη... Είδα πάλι το ίδιο όνειρο. Αυτό που βλέπω κάθε μέρα το τελευταίο διάστημα. Πρόσφατα βρέθηκα με φίλους σε μία έκθεση ζωγραφικής, μπροστά στον πίνακα του Μουνκ «Η κραυγή». Ένωσα πως ήμουν εγώ η μορφή, παγιδευμένη στο σκοτάδι με ένα βάρος στην ψυχή.

Τι να σημαίνει άραγε; Πως δεν μπορώ να μιλήσω; Είμαι μπερδεμένη. Θα προσπαθήσω να μην το σκεφτώ άλλο σήμερα γιατί έχω ένα σημαντικό συμβούλιο στην εταιρεία. Θα είναι εκεί και η καινούργια συνάδελφός μου.

Η αλήθεια είναι ότι περνάω πολύ ωραία μαζί της. Έχει πολύ πλάκα και με εμπιστευτηκε από την πρώτη στιγμή. Νιώθω ότι είμαστε πολύ κοντά, αλλά κάτι παραπάνω από κολλητές, νομίζω. Δεν ξέρω... Είναι περίεργο αυτό το συναίσθημα που βιώνω κάθε φορά μαζί της. Είναι κάτι που δεν το έχω ξαναιώσει ποτέ. Με κανέναν άλλον. Ακόμα και με τις προηγούμενες μου σχέσεις, δεν ένιωσα αυτό το ενδιαφέρον που νιώθω για αυτήν την κοπέλα. Μα τι λέω! Είναι κοπέλα αυτή, ενώ οι άλλοι ήταν άνδρες. Δε γίνεται να το αισθάνομαι

αυτό εγώ! Ξέρω ότι υπάρχουν τέτοιοι άνθρωποι, αλλά είναι αμαρτωλοί και απηδιαστικοί.

Τέλος πάντων πρέπει να πάω να ετοιμαστώ αλλιώς θα αργήσω.

Μόλις γύρισα από το συμβούλιο. Μιλήσαμε με την κοπέλα και ανταλλάξαμε πολλές σκέψεις. Γελάσαμε, κουβεντιάσαμε σοβαρά.. Ήταν ωραία. Παρ' όλα αυτά μου εκμυστηρεύτηκε κάτι που με προβλημάτισε αρκετά. Μου είπε ότι οι προηγούμενες σχέσεις της ήταν και με τα δυο φύλα. Ξαφνιάστηκα μόλις το άκουσα αυτό. Πώς γίνεται ένα άνθρωπος να είναι αδιάφορος για το φύλο του άλλου; Πώς θα νιώσει αυτήν την έλξη;

Αλλά ότι και αν πιστεύω, το δικό μου συναίσθημα είναι αυτό που τα καταρρίπτει όλα. Τα πράγματα που μου έμαθαν οι γονείς μου, ότι αυτό δεν είναι σωστό και ότι η κοινωνία δεν αποδέχεται αυτούς τους ανθρώπους... Όλα αυτά είναι αδύναμα μπροστά σε αυτό που νιώθω εγώ για αυτήν. Έχω δει τι συμβαίνει στους ομοφυλόφιλους... Λένε ότι δεν είναι σωστό και ότι ο θεός δεν το επιτρέπει αυτό. Είναι αντίθετο με τη φύση του ανθρώπου.

Αλλά και πάλι όσο λάθος και να το θεωρούν οι γονείς μου και η κοινωνία μας, αυτό που αισθάνομαι υπερτερεί. Δεν ξέρω ποια είμαι.... Αν όμως είναι αλήθεια ότι εγώ είμαι ένας από αυτούς, πώς θα το πω; Θα με μισήσουν και δεν θα είμαι η πολυαγαπημένη τους κόρη πια, μόνο και μόνο επειδή νιώθω κάτι διαφορετικό από αυτούς. Τώρα συνειδητοποιώ τι ήταν το όνειρο που έβλεπα. Είμαι εγώ που δεν μπορώ να μιλήσω επειδή δεν έχω το θάρρος και ξέρω ότι δεν θα πάει καλά αυτό.

Νιώθω μια μάχη μέσα στην ψυχή μου. Η λογική της κοινωνίας και της οικογένειάς μου από τη μια και από την άλλη τα συναισθή-

ματά μου. Ότι έχω μάθει για αυτούς τους ανθρώπους, το μίσος εναντίον τους, ότι είναι αμαρτωλοί και ότι δεν αξίζουν να είναι στην κοινωνία μας, γυρίζουν όλα σε μένα.

19/07/1985

Αγαπητό ημερολόγιο,

Αν και φοβόμουν να αποκαλύψω τον εαυτό μου στο τέλος το έκανα και ένιωσα πιο δυνατή από ποτέ. Μπορεί η κοινωνία να μην με αποδέχεται το ίδιο και η οικογένεια μου, αλλά υπάρχουν ακόμα άτομα που με στηρίζουν για το ποια είμαι και τι νιώθω. Είδα ότι πλέον ο κόσμος είναι πολύ χειρότερος από ότι νόμιζα, ελπίζω όμως να καλυτερεύσει. Όσο για τους εφιάλτες... πέρασαν από τότε που αποδέχτηκα ποια είμαι.

Περπατάω κουρασμένη πάνω σε μια γέφυρα. Σταματάω να αναπνεύσω, αλλά τα γοργά βήματα δυο μορφών που με ακολουθούν μου προκαλούν τρόμο. Κοιτάζω πίσω μου και οι μορφές με πλησιάζουν επικίνδυνα. Αρχίζω να τρέχω ασταμάτητα. Ρίχνω άλλη μια κλεφτή μάτια, αλλά πριν προλάβω να αντιδράσω με φιμώνουν με μια μάσκα. Αρχίζω να ουρλιάζω... Η κραυγή μου ακούγεται παντού... κομματιάζω τη μάσκα... Είμαι εγώ, το πρόσωπό μου, η φωνή μου... η καρδιά μου...

Στο βάθος ο ήλιος δύει.

Κωνσταντίνου Κούγκλη

(1ο Γυμνάσιο Αγίας Παρασκευής Αττικής)

“ Η μεγάλη απορία του Πέτρου ”

Έχει φύλο η καρδιά; Η ερώτηση ήταν σαν μια πνοή αέρα μέσα στη βαβούρα της τάξης που αμέσως σταμάτησε.

Ορίστε ; Επανέλαβε σε παρακαλώ Πέτρο, είτε ο δάσκαλος.

Έχει φύλο η καρδιά; Επανέλαβε ο Πέτρος κι αμέσως όλη η τάξη ξέσπασε σε γέλια που σταμάτησαν από το χτύπημα του χεριού στην έδρα.

Έχει φύλο η καρδιά; Μα τι ερώτηση; Η καρδιά ενός άντρα είναι αρσενική και η καρδιά μιας γυναίκας θηλυκή. Εντάξει; Ωραία! Πίσω στο μάθημά μας.

Ο μαθητής που έκανε την ερώτηση ήταν ο Πέτρος Παπανικολάου, καλός μαθητής, με πολλή περιέργεια για τον κόσμο και με κάτι μάτια που σε κοίταζαν πάντα με καλοσύνη και περιέργεια.

Στον δρόμο για το σπίτι του ο Πέτρος σκεφτόταν. Είναι άραγε όπως το είπε ο δάσκαλος σχετικά με την ερώτηση μου; Όποιον μεγάλο ρωτήσω το ίδιο θα μου πει , αλλά νιώθω πως δεν είναι σωστό. Μα ναι! Δε ρώτησα τον κύριο Ντίνο που μένει στο απέναντι διαμέρισμα και είναι ποιητής, και τα συναισθήματα είναι η δουλειά του. Αλλά η ποίηση δεν είναι δουλειά, είναι χόμπυ, αγάπη και πάθος, και ο κύριος Ντίνος είναι ο καλύτερος που ξέρω! Μου έχει πει ότι αν έχω μια απορία να πηγαίνω όποτε θέλω για να τον ρωτάω. Αυτό σκέφτηκε και έβγαλαν αμέσως φτερά τα πόδια του να τρέξει να τον ρωτήσει.

Ο κύριος Ντίνος είναι ποιητής και απολαμβάνει στα γράματά του στη Θεσσαλονίκη, την παρέα των καινούριων γειτόνων, ειδικότερα του παιδιού τους, γιατί μπορεί να του απαντάει στις ερωτήσεις που έχει.

Σα σίφουνας μπήκε ο Πέτρος στο διαμέρισμα του κυρίου Ντίνου.
Καλησπέρα σας κύριε Ντίνο! Ουφ! Ουφ!

Γιατί τόση φούρια Πέτρο; Αν έχεις κάποια ερώτηση, πρέπει να είναι πολύ σημαντική! Έλα ρώτησέ με!

Θέλω να σας ρωτήσω κάτι πολύ σημαντικό. Έχει φύλο η καρδιά;

Όχι! Η καρδιά δεν έχει φύλο, έχει όμως πολλά άλλα. Παράδειγμα, παροιμίες: ανοίγει την καρδιά του, έκανε την καρδιά του πέτρα, έχει πάγο στην καρδιά του και άλλα. Συναισθήματα!

Ας πούμε χαρά, λύπη, θυμό, ζήλεια, απδία, φόβος και συγκίνηση. Μπορεί η καρδιά να ανήκει σε κάτι. Αν θες για αυτές τις ημέρες, θα σου πω για τον Στέφανο Τσιτσιπά τον τενίστα. Η καρδιά του ανήκει στο τένις και στην Ελλάδα. Αν θες να σου πω για κάποιον που η καρδιά του ανήκει σε ένα πράγμα, θα σου πω για τον ήρωα της Επανάστασης, Θεόδωρο Κολοκοτρώνη που η καρδιά αυτουνού ανήκει στην ελευθερία της Ελλάδας.

Όμως θα σου απαντήσω και στην ερώτηση γιατί δεν έχει φύλο η καρδιά. Το να λες ότι ο άνθρωπος έχει φύλο είναι λογικό. Αν λες ότι η καρδιά έχει φύλο είναι λίγο ρατσιστικό γιατί εννοείς ότι η καρδιά ξεχωρίζει από το φύλο, ενώ ξεχωρίζει από την προσωπικότητα του ατόμου. Η καρδιά δεν έχει φύλο, έχει χαρακτήρα. Ας πούμε ότι η δικιά σου καρδιά και η δικιά μου διαφέρουν από το χαρακτήρα μαζί και οποιουδήποτε άλλου η καρδιά διαφέρει από τον χαρακτήρα και όλα τα' άλλα που σου είπα. Γιατί, να ξέρεις ότι όλοι μας είμαστε ξεχωριστοί όπως είμαστε. Εντάξει; Κατάλαβες; Σου λύθηκαν οι απορίες;

Ναι, κύριε Ντίνο, σας ευχαριστώ πολύ!

Ωραία, πήγαινε σπίτι τώρα. Καληνύχτα!

Καληνύχτα!

Μόλις έφτασε σπίτι χαρούμενος αφού του λύθηκαν οι απορίες του.

Γεια μαμά! Γεια μπαμπά!

Γεια σου αγόρι μου! Πέρασες καλά; Έμαθες τίποτα;

Σήμερα πέρασα υπέροχα και εκτός από τα μαθήματα του σχολείου, έμαθα να ρωτάω μόνο τους ειδικούς και να ζητάω πάντα μια δεύτερη γνώμη.

Ωραία, πήγαινε σε παρακαλώ για ύπνο τώρα.

Εντάξει! Καληνύχτα!

Καθώς κοιμόταν ο μικρός μας φίλος, σκεφτόταν ότι θα κοιμηθεί ήσυχος διότι δεν έχει καμία απορία.

Ειρήνης Σαββίδου

(Αρσάκειο Γυμνάσιο Θεσσαλονίκης)

“ Η μαντάμ των Σέρβων ”

«Σε παρακαλώ, μπτέρα, ξανασκέψου το».

«Δε γίνεται παιδί μου, σκέψου μόνο πόσοι άνθρωποι μας έχουν ανάγκη».

Η μαντάμ Χάρλεϋ ήταν σίγουρη για την απόφαση που πήρε. Δεν ήταν καιρός για υποχωρήσεις.

«Καλά... βλέπω πως δεν μπορώ να σε μεταπείσω. Θα έρθω όμως μαζί σου!»

«Μα, Ίντιθ...»

«Δεν ακούω κουβέντα! Εγώ σεβάστηκα την απόφασή σου και σου ζητάω να σεβαστείς εσύ τη δική μου».

«Εντάξει, όμως να ξέρεις ότι δεν θα είναι εύκολα τα πράγματα...».

«Το ξέρω, μπτέρα».

Καθώς το τρένο μετέφερε τους επιβάτες στα πολυπαθή Βαλκάνια, η Αγγλίδα νοσοκόμα ταξίδευε νοερά χρόνια πίσω, όταν, μικρή ακόμα, σήκωσε το ανάστημά της, υποστηρίζοντας με σθένος την απόφασή της να ακολουθήσει το επάγγελμα της νοσοκόμας.

Γεννήθηκε στο Κεντ της Αγγλίας, στις 3 Μαΐου του 1855. Από μικρή ήθελε να γίνει νοσοκόμα. Το επάγγελμα δεχόταν περιφρόνηση. Οι προκαταλήψεις και ο ρατσισμός στα ανδροκρατούμενα εκείνα χρόνια, έκαναν το έργο της ακόμη πιο δύσκολο. Οι γονείς της την αποκλήρωσαν. Πέρασε δυσκολίες μέχρι να γίνει μια πετυχημένη νοσοκόμα που να την εκτιμούν και να την σέβονται, καθώς πολλοί την κατηγορήσαν για τον τρόπο με τον οποίον έγινε μια απ' τις σπουδαιότερες νοσοκόμες. Μην μπορώντας να δεχτεί τις άδικες κατηγορίες, έγινε εξέχον μέλος ενός κινήματος για σουφραζέτες, καταδικάζοντας την άδικη στάση προς το φύλο της. Απέκτησε μια εξαιρετική κόρη, την Ίντιθ, η οποία ακολούθησε το παράδειγμά της.

Αυτά σκεφτόταν η μαντάμ Χάρλεϋ κατά τη διάρκεια του ταξιδιού προς την Ελλάδα. Είχε υπηρετήσει στη Γαλλία όπου της απονεμήθηκε Ο σταυρός του πολέμου και είχε μεγάλη εμπειρία σε εμπόλεμες ζώνες.

Μόλις έφτασαν στο Αρχηγείο της Κυβέρνησης, περίμεναν τον στρατηγό Σαρρείν να τις δώσει οδηγίες. Έπειτα από αρκετή ώρα καθυστέρησης και αγωνίας, εμφανίστηκε.

«Με συγχωρείτε που άργησα αλλά... πού είναι ο λοχαγός Τζόουνς;»
«Όπως βλέπετε, στρατηγέ, δεν υπάρχει λοχαγός, αλλά δυο εθελόντριες νοσοκόμες, οι οποίες θα παραβλέψουν για πρώτη και τελευταία φορά την αδικαιολόγητη καθυστέρησή σας».

«Εσείς ποια είστε, κυρία μου;»

«Είμαστε οι νοσοκόμες μαντάμ Χάρλεϋ και μισ Ίντιθ Χάρλεϋ. Το γαλλικό προξενείο έπρεπε να σας είχε ενημερώσει».

«Α! ναι σωστά. Ξέρετε... δε χρειαζόμαστε νοσοκόμες αλλά στρατιώτες».

«Για να χρειάζεστε στρατιώτες, άρα έχετε χάσει πολλούς! Για να μην συνεχιστεί αυτό, χρειάζεστε νοσοκόμες διότι, προφανώς, το προσωπικό δεν είναι επαρκές».

«Ναι, αλλά...»

«Δεν έχει "αλλά", κύριε, ούτε άλλες καθυστερήσεις. Στον πόλεμο χρειάζεται εντιμότητα και σβελτάδα. Γι' αυτό, πείτε μας την πρώτη αποστολή».

«Μάλιστα... Λοιπόν αρχίστε να μοιράζετε τροφή στα παιδιά. Μετά, βλέπουμε».

«Ωραία...»

«Αλλιώς το περίμενα... δηλαδή κάναμε ολόκληρο ταξίδι για να μοιράζουμε μόνο τροφή;» εκμυστηρεύτηκε απογοητευμένη η Ίντιθ.

«Ποιος είπε ότι θα μοιράζουμε μόνο τροφή;»

«Μα... ο στρατηγός πριν λίγο».

«Πρώτον, είπε για αρχή και τελείωσε με τη φράση μετά βλέπουμε. Δεύτερον, το να μοιράζεις τροφή σε ανθρώπους που το έχουν ανάγκη δεν είναι τόσο απλό, είναι μια πολύ σημαντική δουλειά. Τρίτον, με ξέρεις να υπακούω πολλές φορές ανωτέρους μου;»

«Όχι...»

«Ίντιθ... είναι ξεκάθαρο πως αυτός ο άνθρωπος περιφρονεί τις γυναίκες και το επάγγελμά μας. Θα το αφήσουμε εμείς να περάσει αυτό έτσι;»

Η Ίντιθ, κούνησε αρνητικά το κεφάλι της βλέποντας αποφασισμένη τη μητέρα της.

«Ωραία...»

Φτάνοντας στο κεντρικό νοσοκομείο του Μοναστηριού, ήρθαν αντιμέτωπες με την αθλιότητα και την απογοήτευση. Ασθενείς, να περιμένουν έξω στα μάρμαρα για να μπουν στο νοσοκομείο, χωρίς περιποίηση, ενώ οι νοσοκόμες... ζήτημα να ήταν πέντε.

Ζήτησαν να μιλήσουν στη διεύθυνση του νοσοκομείου. Η Ίντιθ ξεπλάγην μόλις είδε μια από τις πιο κορυφαίες νοσοκόμες της Αμερικής.

«Μαρί-Λουίζ Μάθιους;» αναφώνησε με έκπληξη.

Η μαντάμ Χάρλεϋ κοίταξε με απορία την κόρη της.

«Μητέρα, από εδώ η μισ Μαρί-Λουίζ Μάθιους, μια απ' τις σπουδαιότερες Αμερικανίδες νοσοκόμες και ιεραποστόλους, και επικεφαλής της Γυναικείας Αμερικανικής Σχολής».

«Χάρηκα, μισ Μάθιους, είμαι η μαντάμ Χάρλεϋ, αδελφή του Φίλντ-Μάρσαλ σερ Τζον Φρεντς των βρετανικών δυνάμεων στη Γαλλία».

«Χάρηκα. Έχω ενημερωθεί για σας».

«Μμμ... παράξενο. Ο στρατηγός Σαρρέιγ δε φάνηκε να γνωρίζει».

«Ναι... βλέπετε, άνθρωποι σαν κι αυτόν, θεωρούν πως μια γυναίκα δεν μπορεί να τελέσει ιατρικά καθήκοντα, πως είναι δουλειά για άντρες. Μη νομίζετε πως έγινα εύκολα διευθύντρια αυτού του νοσοκομείου. Αλλά, βλέπετε... δεν συνηθίζω να ακολουθώ τους ανώτερους μου σε τέτοιου είδους παραλογισμούς».

«Νομίζω, μισ Μάθιους, πως θα συνεργαστούμε τέλεια οι δυο μας».

Πράγματι, έτσι έγινε. Μάλιστα η μονάμη Χάρλεϋ, εγκαινίασε μια μηχανοκίνητη μονάδα ασθενοφόρων, για να μπορούν οι ασθενείς να έρχονται πιο γρήγορα και με ασφάλεια στο νοσοκομείο. Η μονάδα λειτουργούσε στην πρώτη γραμμή, συλλέγοντας τραυματισμένους Σέρβους.

Ήταν 7 Μαρτίου του 1917. Οι πυροβολισμοί και οι επιθέσεις εκείνη τη μέρα ήταν συχνοί. Η μισ Μάθιους, είχε προσκαλέσει σε τσάι τη μονάμη Χάρλεϋ και την κόρη της. Παρόλα αυτά, παρέβλεψαν να κατεβούν στις κάτω σκάλες, για να προστατευθούν.

Την ώρα που έπιναν το τσάι τους, μια βόμβα έπεσε κοντά τους, με αποτέλεσμα να σπάσουν τα τζάμια και ένα κομμάτι γυαλί να εκτοξευθεί και να τραυματίσει σοβαρά τη μονάμη Χάρλεϋ. Το ατρόμητο και ακλόνητο, μέχρι εκείνη τη στιγμή, σώμα της κυρίας που έσωσε χίλιες ζωές, έπεσε κάτω. Το αίμα έτρεχε απ' το κεφάλι της, το σώμα της είχε σκληρύνει και το πρόσωπό της ήταν λευκό.

Η μισ Μάθιους αμέσως έτρεξε στην κυβέρνηση να ζητήσει ασθενοφόρο αλλά, λόγω των επιθέσεων, το ασθενοφόρο καθυστέρησε. Η μονάμη Χάρλεϋ μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο, όμως καθώς την έβαζαν στο χειρουργικό κρεβάτι, πέθανε.

Η μισ Μάθιου κατηγορούσε τον εαυτό της, επειδή την είχε προσκαλέσει για τσάι.

«Αγαπητή μισ Μάθιους, δε φταίτε εσείς», την παρηγόρησε η Ίντιθ. «Γνωρίζαμε τον κίνδυνο όταν πρωτοήρθαμε εδώ. Ήμασταν προετοιμασμένες για κάτι τέτοιο, αλλά θέλαμε να φροντίσουμε τους ανθρώπους. Ο Θεός θέλησε λίγο γυαλί να τελειώσει την ωφέλιμη ζωή της».

Η μαντάμ Χάρλεϋ, φαινόταν γαλήνια ακόμα και νεκρή.

Ο στρατηγός Σαρρέιγ στη Θεσσαλονίκη οργάνωσε κηδεία με στρατιωτικές τιμές. Παρόντες ήταν ο πρίγκιπας Γεώργιος της Σερβίας, ο στρατηγός Μιλν, ο διοικητής των βρετανικών δυνάμεων...

Τελικά, όλοι αυτοί οι τρανοί και δυνατοί άντρες έπρεπε να χάσουν κάτι πολύτιμο για να το εκτιμήσουν μια νοσοκόμα που τότε θεωρούταν κάτι τελείως ασήμαντο. Όμως αυτό που είπε η μαντάμ Χάρλεϋ, το έκανε. Απέδειξε ότι το επάγγελμα της νοσοκόμας είναι πιο δύσκολο και πιο σημαντικό από όσο νομίζουν οι άλλοι, καθώς και ότι μια γυναίκα μπορεί να ασχοληθεί με όποιο επάγγελμά θέλει και να το εκτελέσει με θρίαμβο και επιτυχία.

3

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ
ΠΟΙΗΜΑ / ΛΥΚΕΙΟ

1ο Βραβείο:

Νεφέλη Παναγοπούλου

(2ο Γενικό Λύκειο Βριλησίων Αττικής)

“ Η Μεταμφίεση ”

Όπως το μαύρο σακάκι φορώ
το πρόσωπό μου αλλάζει.
Το βλέμμα αθώο, μα το στόμα
αρσενικές κουβέντες βγάζει.
Το μολύβι στο 'να χέρι κρατώ
και το άλλο το φόβο ησυχάζει.
Γιατί το φύλο να είναι εμπόδιο στην Τέχνη
όταν το μυαλό είναι ελεύθερο;
Καμιά γραβάτα ή μεσοφόρι δε διχάζει.
Ποιος Ολύμπιος θεός, ποιος Βούδας, ποιος Χριστός
απορώ...
ορίζει ο άντρας και όχι η γυναίκα να εκφράζει.

2ο Βραβείο:

Μαρία – Ελένη Καργαδούρη

(Ράλλειο Λύκειο Θηλέων Πειραιά)

“ Προμελετημένοι ηττημένοι ”

Δεν είναι μαζοχισμός
Είναι μια μακροχρόνια κατάρα
Κοινώς, ένας παράλογος εθισμός
Κυνικώς , μια ίσως αυτογνωσία,
Εκ προμελέτης αυτοκτονία
Αφού από την πρώτη γνωριμία
Πούλησα την ψυχή μου σε τιμή ευκαιρίας
Σ έναν άνθρωπο που ήξερα πως ήταν δανεικός.

Μου είχαν πει ‘δεν έχει φύλο η καρδιά’
Και κάπως έτσι, δεν έχω πλέον φίλο
“Όταν τα αισθήματα δεν είναι πια κοινά,
αλλά ανύπαρκτα
“Όνειρα πλαστά και δυσεπίτευκτα
Υποσυνείδητα, μια φλόγα που ανάβει μα δε σβήνει
Αφού λάδι της ρίχνουν ή βενζίνη.
‘Παρακαλώ, φέρτε μου λίγη κεταμίνη’
Κτηνιατρικά ναρκωτικά αφού η αγάπη κάνει κτήνη.

“Όχι, δεν ήταν εκχυδαϊσμός
“Ήταν ένας παράλογος και πονεμένος ψυχισμός.
“Όπως επίσης, φίλε μου, δεν είν’ απλά πληγή
Μα μια μαύρη τρύπα που διαπερνά τη ψυχή.
Μία προετοιμασία πριν την μεγάλη πτώση
Αντίο και να ξέρεις πώς εσύ με έχεις σκοτώσει.

Πράξεις από αυθόρμητη επιπολαιότητα
Αχ! Αυτή η βίαιη νεανικότητα.

3ο Βραβείο:

Σταύρος Ευφραιμίδης

(1ο Γενικό Λύκειο Ξάνθης)

“ Βομβίζων μάρτυρας ”

Έδεσε κόκκινη κορδέλα στο λαιμό της.
Η πλάνη της διατυμπάνισε την ιδέα,
ήθελε να διαστέλλονται τα μάτια
και με γοερή ανάσα έκλεισε τα χείλη.

Αμέσως εσείς ενοχοποιήσατε την εποχή
και συνεχίσατε να κοιτάτε επίμονα μέσα από καινούριο τζάμι.
Με υπεροψία αιώνος στο τετελεσμένο,
περιμένατε Μάρτιο.

Κι εκείνος στυγνός τοκογλύφος,
σας έστειλε πίσω στον απρόσωπο χειμώνα του συμβάντος.
Αυτονόητο!

Στην αναμονή δεν ασκήτεψε κανείς.
Όντως πιστεύατε ότι η ανίσωση δε λυνόταν,
είχε δυο μεταβλητές.

Ο χρόνος τώρα πέρασε,
σκούριασε τον ουρανό,
ξαναγυρίσαμε σε κείνη την ώρα.
Δεν θα χρειαστούμε πλέον τίτλο,
θα προχωρήσουμε κατευθείαν στο μεστό.
Να προσέξουμε την επιμελή διατριβή στη ραφή,
οπότε λοιπόν, οι προϋποθέσεις για το υλικό θα λείπουν,
δεν θα ισχύει το «ένδον σκάπτε».

Ευθύμη Σταλίκια

(1ο Γενικό Λύκειο Γαλατσίου Αττικής)

“ Εισβολή ”

Οι γυάλινες μας οι σιωπές,
πώς γίναν θρύψαλα στα ασημόξανθα μαλλιά σου

Πώς ξεθυμάναν οι λέξεις πιο βουβές
σαν αλήθεια του τελευταίου μας καλοκαιριού

Να κρέμεται μετέωρος ο μπτρικός ιχώρ
στο σώμα παρθένας θεάς γης

Βαθιά ...

μεστό γαλαζοπράσινο κοχύλι
περιμένουμε να σωπάσει η καταιγίδα σου

Υγρός ο ψίθυρος σου
Υγρή και η ανάσα σου

Στη σκιά σου χωμάτινε υμένα, το στριφτάρι μου
ματώνει την κλειδαριά

Κόκκινοι κομήτες , ύπουλα τα δάχτυλα
σε ψηλαφίζουν
ως σαν παράλογο απόηχο μιας χθεσινής χαραυγής
σε λησμονούνε τώρα

Λευκή μου αλμύρα,
πόσες φορές να πλάσω το κορμί σου
μόνο και μόνο για να σε κομματιάσω έπειτα

Λευκή μου αλμύρα,
πόσες φορές να με κρύψεις στο ζεστό σου το φουστάνι
σαν πλησιάζουν τα σκυλιά ...

Ειρήνης Κουδουνάκου

(Ιδιωτικό Γενικό Λύκειο Ώθηση – Σταμάτα Αττικής)

“ Φωνή ”

Μόνος ταξιδευτής, μα γενναίος
τέτοιος θαρρεί πως είναι.
Γεννήθηκε απ' το τίποτα σε ένα κλουβί.
Εκεί έμεινε και τριγυρίζει μέσα.
Περνάει από τις πόρτες στα δωμάτια και πίσω ξανά.
Παράθυρο δεν είδε ποτέ, ούτε φως,
κι ας είναι οι τοίχοι από γυαλί,
αν πράγματι υπάρχουν.
Ούτε και εσένα θα σε δει,
λέει πως δεν έχει μάτια.
Πλησίασε κοντά.
Ίσως να σου μιλήσει.
Και κράτα την ανάσα σου,
γιατί θα ψιθυρίσει.
Φοβάται, νομίζω, τη φωνή του.
Γι' αυτό σπάνια μιλά, προσεκτικά,
κι ακουμπά το στόμα του στ' αυτί σου.
Αυτός λέει πως κρατάει τον κόσμο.
Αλλά μου έδειξε την χούφτα του, και ήταν άδεια...

Σεβαστής Μουτεβελή

(Ράλλειο Λύκειο Θηλέων Πειραιά)

“ Το φόρεμα ”

Το φόρεμα εκείνο.
Που σήμαινε ναι,
δίχως να τεθεί ερώτηση.
Το φόρεμα εκείνο.
Που παραβιάστηκε,
που σκίστηκε.
Το φόρεμα εκείνο.
Που κατηγορήθηκε.
Το απρεπές.
Το φόρεμα που ζήταγε.
Στέκει τώρα κρεμασμένο.
Ζαρωμένο.
Δίχως σάρκα για να ντύσει.
Οι κορδέλες του
κρέμονται σαν αποφύσεις άνευρες.
Δεν έχουν σώμα να τυλίξουν.
Μήτε κόμη, να στολίσουν.
Ο γιακάς του ο δακρυσμένος.
Ο μισοξηλωμένος.
Δεν έχει πλεξίδες ν' ακουμπήσει.
Τ' άρωμά τους έχει μείνει.
...Στο φόρεμα εκείνο.
Οι τσέπες του,

οι κεντητές.
Ξεφτισμένες τώρα.
Δίχως χέρια να ζεστάνουν.
Αδειανές.
Η δαντέλα του,
δεν έχει δέρμα να χαϊδέψει πια.
Και οι πιέτες του,
δεν έχουν πόδια ν' αγκαλιάσουν απαλά.
Φύγαν,
Τρέξανε.
Μαζί τους κι η ντροπή...
Το φόρεμα εκείνο
δεν ήταν αρκετό για να καλύψει μήπως;
Κι όμως έφτανε στο γόνατο το μήκος.

Αντώνιου Κανελλόπουλου

(1ο Γενικό Λύκειο Αρτέμιδος Αττικής)

“Με τι κουράγιο...”

Φαντάστηκα κάποια στιγμή
να σε κρατάω από το χέρι
και να σε πηγαίνω όπου πάω εγώ.
Μα τι κρίμα
μόνο το φαντάστηκα.
Δεν παραιτήθηκα.
Φαντάστηκα εσένα σ' ένα δωμάτιο κενό
εμένα δίπλα σου
και να σου ψιθυρίζω «σ' αγαπώ».
Φαντάστηκα εμάς σ' ένα ψηλό βουνό
με μόνο οξυγόνο το φιλί σου.
Φαντάσου κι εσύ έστω μια φορά
σ' εκλιπαρώ
τι κρύο που είναι το άδειο
πόση απόγνωση έχει το ανέφικτο
πόσο πένθος το ανεκπλήρωτο
πόσο δάκρυ ο πόθος
πόση μοναξιά η απόρριψη
πόσο πόνο οι συμμαθητές μου
να φωνάζουν
«ο ποιητής, ο ποιητής»
και οι λέξεις μου
- μα τι λέω-

η ίδια η καρδιά μου
να είναι σκισμένη σε κομμάτια μικρά
ψηφίδες στο μωσαϊκό τα ανεκπλήρωτα όνειρά μου.
Εγώ να σε υπερασπίζομαι
εκείνοι
«ο ποιητής, ο ποιητής»
να ζαλίζομαι
πώς να υπερασπιστώ τα τετράδια
που μέσα τους γράφω για σένα.
Τίποτε
σκυμμένο κεφάλι
επόμενη ώρα μαθήματος «Αρχαία Ελληνικά»
αρχή καινούργιου ποιήματος
Για σένα.
Επόμενο διάλειμμα
«ο ποιητής θα παίξει μπάλα;»

Εβελίνας Σούκου

(Ιδιωτικό Γενικό Λύκειο Ώθηση – Σταμάτα Αττικής)

“Έχω ένα όνειρο”

Ανήμποροι θεατές της φευγαλέας εικόνας,
κουβαλώντας θολές αναμνήσεις
φυλακισμένοι σε βέβηλα πάθη μοιραίων τελμάτων
που τσαλάκωσαν την τιμή
μάρτυρες χαμένων ουρανών, μιας σταγόνας άνοιξης χωρίς φως
φιλήδονοι όμηροι στην καμπή της ύπαρξης μας,
στο δέος που παραμιλά.

Αναζητώντας το όνειρο που λαχανιασμένο τρέχει
στα χρόνια με ορμή
ξεγλιστρώντας από νόρμες, κώδικες και καχύποπτα κοστούμια
κρυμμένο σε σπηλιές, χαραγμένο σε αρχαίες κολώνες
ακουμπισμένο σε δρόμους και πλατείες.
Πληγωμένο σε ναρκοπέδια, μαξιλάρι σε κρεβάτια νοσοκομείων
σωσίβιο σε σαπισμένες βάρκες της Μεσογείου
σπίτι για τους ανέστιους και τους διαφορετικούς.

Απάνω μου αυτό κρατώ σφιχτά σαν τελευταία ασπίδα
απάνω μου αυτό κρατώ σφιχτά,
κοφτερή λεπίδα να σκίζει εφιάλτες.
Για αυτά, για τα άλλα, για τη λησμοσύνη, για το αύριο
για να ονειρεύομαι χρωματισμένους ανθρώπινους παλμούς,
για να ονειρεύομαι αθόρυβους ελπιδοφόρους βηματισμούς.
Για να ονειρεύομαι εσένα, εμένα, εμάς,
όλους, κληρονόμους της μεγαλύτερης ευτυχίας.

Ελισάβετ Μακρή

(42ο Γενικό Λύκειο Αθηνών)

“Έργο τέχνης.”

Μα είσαι γυναίκα, και όλοι σε φοβούνται
Στο πέραςμα σου αφήνεις τον καθένα
Ξέπνοο. Ανήμπορο.
Τον μαγεύεις και τον μαγνητίζεις
Με τις καμπύλες σου και τα φορέματα σου.
Περπατάς την Γη σαν άρχοντα,
Διεκδικείς αυτά που ζητάς,
Πονάς για αυτά που θες,
Μα το πιο σημαντικό. Ποτέ σου δεν λυγίζεις.

Πολλοί θα σε θεωρήσουν κατώτερη
Μα γιατί σε ζηλεύουν.
Δεν μπορούν να φτάσουν την θεικότητά σου,
Δεν μπορούν να αντέξουν στα κατορθώματα σου.
Θα σε προσπεράσουν σαν κάτι δεδομένο.
Σαν κάτι απλό και καθημερινό.
Μα γιατί είσαι γυναίκα, και όλοι σε φοβούνται.
Προκειμένου να σε φτάσουν θα σε ρίξουν.
Κι εσύ ποτέ σου δεν λυγίζεις.

Της Αφροδίτης κόρη και αριστούργημα του σπαραγμού,
Πες μας απόψε γιατί το δάκρυ κυλά;
Ποιος πάτησε απρόοπτος την καρδιά σου;
Ποιος άγγιξε το σώμα σου με βρώμικα χέρια;
Για ποιον δακρύζει πάλι η ψυχή σου;
Είναι για το αγόρι που σε φοβάται;

Ή για τον εαυτό σου που δεν γνωρίζεις.
Μούσα μου, ποιος στιγμάτισε αυτό το πλάσμα;
Ουλές βρίσκονται στα χέρια της.
Μα είναι γυναίκα. Και ποτέ της δεν λυγίζει.

Ζητούν πολύ την χάρη σου
Εικόνες παντού για την θεότητα.
Αναρωτιούνται πώς μπορούν να σε φτάσουν
Δίχως όμως να καταπιεστούν.
Σαν πίνακας ζωγραφικής
Σε χάραξε η μπτέρα φύση.
Γόνιμη και ετοιμοπόλεμη
Τι ποιο τρομακτικό;
Να σε αναζητούν για την
Γαλήνη που κυοφορείς
Αλλά να κατεβάζουν το κεφάλι
Σαν εσύ φανείς ως γυναίκα.

Φοίβου Μεντζελόπουλου- Ζαντέ

(4ο Γενικό Λύκειο Νέου Ηρακλείου Αττικής – Ρήγας Φεραίος)

“ Για τους Ανθρώπους ”

Το κλάμα δεν είναι για τους Άντρες, σύμφωνα.
Είναι μόνο για τους ανθρώπους, τα ζώα και τη φύση.
Για αυτό το Σύμπαν έμαθε να μη κλαίει, σύμφωνα.
Έχει μάθει να μην εκφράζεται, όπως όλοι οι Άντρες!

Ο ρίσκος δεν είναι για τους πρωτοπόρους, μα βέβαια,
είναι μονάχα για τους άμοιρους και τους κακοθελητές.
Τούτος edίδαξε την Ιστορία, μ' αυτόν μεγαλώσαμε.
Εκείνος όρισε τη πορεία τούτη που βρισκόμαστε.

Αχ, αγάπη να χες φωνή, μα μόνο πόνο φέρνεις.
Η Έλλη και η Τροία γι' αυτήν επέσαν και χαθήκαν
Η Νεφέλη για αυτήν είναι κρεμασμένη στον ουρανό.
Ένας την κράταγε άσχημος μα τρανός.
Τον λέγαν Άνδρα κι ήταν άνθρωπος.

4

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ
ΔΙΗΓΗΜΑ / ΛΥΚΕΙΟ

1ο Βραβείο:

Ιωάννης Μεταξάς

(3ο Γενικό Λύκειο Γιαννιτσών Πέλλας – Αικατερίνη Βαρελά)

“Όταν έκλαψε η μητέρα Θράκη ...”

Αγάπησα. Κι επειδή η αγάπη καρποφόρησε θα με σκοτώσουν. Σήμερα στις 25 τ' Αι Γιώργη 1920, ιγώ η Κωνσταντίνα Τσομπανούδη του γένους Μεταξά βλέπω για τελευταία φορά τον καταγάλανο ουρανό. Το μωρό μου αρχίζ' κι κλουτσάει σαν να ξέρ' τι επρόκειτο να μας συμβεί. Περιμένω κουντά στον Άρδα και στα νερά τ' που τόσο αγάπησα λίγο έξω από το χωριό μ' την Γυαλιά καθώς οι χωριανοί μ' μαζεύουν πέτρες για να με σκοτώσουν. Σκύβω, πιάνω στην χούφτα μ' κι μυρίζω αχόρταγα για τελευταία φορά τ' άγια χώματα της Θράκης μ' όλο αναμνήσεις. Στρέφομαι προς του πουτάμ' και θαυμάζω τα νερά που καλπάζουν σαν τα άγρια άλογα του Διομήδη κι μουσχοβολάν πατρίδα.

Τώρα μες την Άνοιξη, σφύζ' η φύς' από ζωή και κάθε λογής ήχοι, τερετίσματα, κελαηδίσματα και γρυλίσματα αντιλαλούν παντού. Ο ήλιος με τις ζεστές ακτίνες του δημιουργεί παιχνιδιάρικες σκιές που χορεύουν στον ρυθμό του δασούς, όλο χαρά και ζωντάνια. Μα μες την κάρδια μ' έχει παγωνιά, κρύο τσουχτερό κι ομίχλη. Που δεν θα μπορέσει το παιδί μου να μεγαλώσει και να γνωρίσει της χαρές της ζωής. Θλίψη και πόνος που θα αφήσω μόνο του τον άντρα που τόσο αγαπώ πριν καλά καλά τον παντρευτώ.

Τα δάκρυα οργώνουν το πρόσωπο μ' όπως οργώνει το νύχι το χώμα. Θα με σκοτώσουν επειδή αγάπησα Κ' η αγάπη ρίζωσε, καρποφόρησε και τούτος ο καρπός είναι σύμφορα για το χωριό. Μα πώς έφτασα να περιμένω τον θανατά να έρχεται γοργός για να με πάρει;

Όλα ξεκίνησαν μια μέρα του μικρού Γκουτζιούκη που διάβαζα κρυφά, για να μην το παρ χαμπάρι ο πατέρας, ένα βιβλίο όπως έκανα πολλές φορές άλλωστε μα τότε ... Μπαίνει μέσα στην αποθηκούλα στο κατώι που ντεμεκ πήγαινα για να πλέκω τσουράπια και τερλίκια με την ψυχία μ'. «Τι κάνς κείθε; Διαβάζ; Οι γυναίκες είν'

κερπίτσια μόνο να για να κάνουν δουλείες και παιδούδια όχι για να σκέπτονται» άρχισε να λέει μανιασμένος. Κι μι διν' δυο γερά σαμάρια , προστιγμίν ζαλίζομαι. «Μην σταματάς να πλέκεις αλλιώς με τι προίκα θα σε παντρέψ μ', να σε ξεφορτωθούμ' μι λες;». Κι μι διν' αλλά δυο σαμάρια , γκουντουλάω κάτου και σωριάζομαι. «'Αντι πλάλησε να φερς' νερό απ του πουτάμ μι γάνιασες πάλι». Κατάπια τα δάκρυα μ' ,δεν έβγαλα άχνα απ τον φόβο μι φανώ αδύναμη και μι ξανά χτυπισ'. Κι τραβώ για του πουτάμ.

Σα φτάνω κείθε βλέπω έναν νιο τσιουμπάν να παίζ το καβάλι τ', μαγεύτηκα. Όταν τελειών' τον σκοπό τ' κι μι βλέπ' απ' ωπίσου τ' ξαφνικά, τρουμάζ, πεδικλώνεται με τα προβατούδια κι πέφτ' μες' του κανάλλ. «Μπρε τι φοβέρα ήταν τούτη» λέει κι αρχίζουμ' να γιλουμ'. Έτσι γνώρισα τον Γύλτσιους απ τη Μπάρα.

Ύστερα από λίγο καιρό στου άι Θανάση , γιόρταζ' η εκκλησιά μας κι είχαμε τρανό πανηγύρι μι χουρό μουσική και σούβλες να γυρνάνε και πολύ καλαμπούρι έδινες κι έπαιρνες. Και τότε τον είδα, να με πλησιάζ περπατώντας λεβέντικα τον κοιτάζ στα καστανά του μάτια και χάνομαι. Μου χαρίζ' ένα χαμόγελο και μι ρωτά «θες να χουρεψμ'». Και χορεύαμ ίσα με του χάραμα ,τι μπαιντούσκες, τι καρσιλαμάδες, τι συρτούς, τι λαγίσιους. Το άσκαυλο, μι το καβάλι κι μι το βιολί μέχρι κι τις πέτρες ζωντάνεψαν κι οι κουτσοί σκώθηκαν σαν άκουσαν το Στέργιος επισμάνεψε. Μήτε σταματήσαμε να γελούμε παιχνιδιάρικα. Κείνη ήταν η πρώτη φορά που σκίρτησε η κάρδια μ' σαν τον είδα να φεύγει.

Κι από τότε ερχόταν κάθε βράδ' κι μι κάνε σμάρια με χαλίκια στο παραθύρι, κι εγω έβγαίνα ήσυχα ήσυχα σαν του γατούδ' έξω κι πηγαίναμε βόλτα στου πουταμ. Πάντα υπάρχει ο φόβος μήπως ξυπνήσουν οι δικοί μας , μήπως το βράδ' μας κυνηγήσουν οι λύκοι.

Μα μπρος την αγάπη τη σημασία έχουν αυτά. Μετρούσα νοερά τα καρδιοχτύπια μέχρι να τον ξαναδώ. Κι σα σμίγαμε, τα ξεχνούσα όλα, αγκαλιαζόμασταν και παίζαμε για ώρες κάτω απ το φως του φεγγαριού και των αμέτρητων αστεριών που ήταν σπαρμένα στο ουρανό. Κείνο τον καιρό η αγάπη ρίζωσε και βλάστησε μες την κοιλιά μ'.

Το θυμάμαι λες κι ήταν χθες όταν ο γαλλικός στρατός ήρθε και οριοθέτησαν τα σύνορά μας. Τα χωράφια μας ήταν απ την πλευρά των βουλγάρων! Το χειρότερο όμως ήταν το γεγονός ότι το χωριό του Γύλτσιου μ' ήταν ολόκληρο απ την άλλη πλευρά και δεν άνηκε πλέον στην Ελλάδα!

Τούτο το βράδ' ήμουν πάρα πολύ ανήσυχη. << Δεν μπορούμε να βλεπόμαστε τι θα κάνουμε; Και εκτός αυτού δεν πρέπει να καταλάβουν ότι είμαι έγκυος δίχως να παντρευτώ θα μι λιθοβολήσουν>> και έτσι φοβισμένη που ήμουν με αγκαλιάζ προστατευτικά και μου χαρίζει εκείνα τα μεθυστικά φιλιά του που τόσο πολύ αναζητούσα εκείνες τις ώρες. Πάντα ήξερε πώς να μι παρηγορήσ'.

Τελικά προκειμένου να καλύψουμε την απάτη μας βιάστηκε να πάει να με ζητήσει απ τον πατέρα μου. Ο οποίος φυσικά και δέχτηκε αμέσως μιας και ο γάμος μας θα τον ξελάφρωνε όπως έλεγε κι ο ίδιος! Έτσι την Πέμπτη 1 του Θεριστή αρχίσαμε τις ετοιμασίες για τον γάμο.

Το Σάββατο άρχισε το γλέντι και ετοιμάσαμε τα σφαχτά, την Κυριακή ήρθαν οι συγγενής κι ξεκινήσαμε για την εκκλησία. Αργότερα άρχισ' του γλέντι, ο χορός κι μουσική. Εμάς του νιόπαντρους όμως μας έστειλαν νωρίς στη κάμαρά μας και περίμεναν απ' έξω να δουν την αγνότητά μου πάνω στ' άσπρο πουκάμισο του αγαπημένου μου. Αχ! Τι περνάμε κι εμείς οι γυναίκες! Με το που κλείν' η

πόρτα αρχίζουμ' γρήγορα γρήγορα και σκοτώνουμε κουνούπια και τσιμπούρια που χάρη στου πουτάμ είχε πολλά. Κι όταν επιτέλους βάψαμε κόκκινο το πουκάμισο κάτσαμε κάτω κι αρχίσαμε να γελάμ' μι την κατάντια μας. Την Δευτέρα το πρωί το λερωμένο πουκάμισο το κρέμασαν σε ένα πανέρι να το βλέπουν όλοι.

Κι εκεί που ήμασταν σίγουροι ότι την γλιτώσαμ' σαν μην συνέβ' τίποτα ... Τότε το κατάλαβαν, είχα πολύ μεγάλη κοιλιά σε σύγκριση με τον καιρό απ' τον γάμο και σιγά σιγά από ψιθύρους από στόμα σε στόμα άρχισε να συζητιέται παντού. Ώσπου σήμερα ήρθε μια ομάδα συγχωριανών και μι πήραν απ του σπίτι. Οι δικοί μ' κι ο Γύλτσιους δεν μπορούσαν να κάνουν τίποτα. Έτσι τώρα βρίσκομαι εδώ να φυλλομετρώ τις τελευταίες μου στιγμές. Αρχίζουν να πέφτουν τα δάκρυα της μητέρας Θράκης στην ξεραμένη γη , κλείνω τα ματιά και προσεύχομαι στον Θεό να μην βρεθεί στην θέση μου άλλη γυναίκα. Και οι πέτρες πέφτουν βροχή ...

Τέλος

2ο Βραβείο:

Μυρσίνη Παρασίδου

(3ο Γενικό Λύκειο Πολίχνης Θεσσαλονίκης)

“ Αλαβάστρινες ”

Ήξερα πολύ καλά πώς έμοιαζε το τέλος ακόμη από την αρχή του.

Γι' αυτό, άφηνα την καρδιά μου νηστική. Ότι δεν έχει ενέργεια δεν μπορεί να παράξει. Έτσι, μου ήταν πιο εύκολο να στειρώνω τα συναισθήματά μου, από το να τα γεννάω «άρρωστα» και να προσπαθώ να τα κρύψω.

Δοκιμαστικά λοιπόν, τρεφόμουν μόνο από τη δική της αγάπη που έμοιαζε να μπορεί πολύ εύκολα να συντηρήσει και τις δυο μας, και γλίτωνα έτσι την ενοχή.

Είχα μάλιστα καταφέρει να κυοφορήσω έναν χρόνο αθωότητας, και να σώσω ένα πρόωρο όνειρο που βιάστηκε να ωριμάσει.

Αργότερα, όλη μας η προσοχή στράφηκε σε εκείνο. Κανένας όμως δεν γνώριζε την ύπαρξή του, γιατί είχε κλάμα αθόρυβο, και το ατσάλινο σώμα του μόνωνε τους δυναμικούς σπασμούς της καρδούλας του, και το βαθύ κόχλασμα των φλεβών του. Το ονομάσαμε «σιωπή», και μια μέση νύχτα το παρατήσαμε στην πόρτα μιας άγνωστης εποχής, ελπίζοντας πως κάποτε θα γιατρευτεί από τα αμαρτήματα των μητέρων του, και θα γυρίσει.

Κάθε πρωί έβλεπα ολοκάθαρα τη χαρακιά του προσώπου μου να μεγαλώνει.

Η μήτρα μου δεν μπόρεσε να συγκρατήσει άλλο τα ψέματα...Ένας καυτός χείμαρρος ρήμαξε τα πόδια μου και διέλυσε τα σωθικά μου! Το πάτωμα τότε γέμισε κομμάτια πηχτού αίματος και παράπονα. Δεν είχα φωνή να ουρλιάξω. Έσκυψα και ακούμπησα το πρόσωπό μου στον τοίχο, μη μπορώντας να καταλάβω τι μου συνέβαινε, και ποιος από όλους αυτούς που μας χλεύαζαν με τιμωρούσε. Έπιασα τον εαυτό μου να ψηλαφίζει το αίμα. Τα δάχτυλά μου είχαν γεμίσει φούσκες και τοξικά υγρά, ο πόνος μου φαινόταν ατελείωτος.

Αποφάσισα να σηκωθώ για να αποκαλύψω τα πάντα, μου ήταν όμως πολύ δύσκολο να κρατήσω το βάρος μου με τα σακατεμένα μου πόδια. Έμεινα στο ίδιο σημείο για το υπόλοιπο της ημέρας. Κανείς δεν με αναζήτησε. Εκείνη γύρισε το σούρουπο φορτωμένη αδιέξοδα, με ξύπνησε και με κουβάλησε στην ταράτσα να μου δείξει τον ουρανό. Το φεγγάρι είχε γίνει κόκκινο. Περάσαμε τα μισά της νύχτας δροσιζοντας τα μέτωπά μας με ρεμβασμούς κι ύστερα, σαν να γνωρίζουμε μονάχα εμείς τη διαδικασία, τρέξαμε τη βουβή ακινησία μας.

Την επομένη αποφασίσαμε να επισκεφτώ μόνη μου το πατρικό μου, γιατί είχαμε ήδη ζήσει αρκετές φρίκες μέχρι τότε, και δεν αντέχαμε να κουβαλήσουμε κι άλλες...

Η αποκάλυψη του πάθους μας έζησε για περίπου μισό δευτερόλεπτο στα αυτιά του πατέρα μου, κι ύστερα μετακίνησε τον επώδυνο θάνατό της πάνω στο σώμα μου.

Επέστρεψα στην αγκαλιά της με τα μάτια πρησμένα και μελανά. Η ανάσα της μύριζε θυμό.

Έβαλε στοργικά τα χέρια της πάνω στο ανοιγμένο μου στέρνο, και με ηρέμησε:

«Θα προσπαθήσω να βρω ένα μέρος για την καρδιά σου, γλυκιά μου...μέχρι να το κλείσουμε... μα ίσως κρατήσει καιρό... θα ήθελες να μείνεις κοντά μου μέχρι τότε;» είπε, με μία αναστατωμένη τρυφερότητα.

Κούρνιασα δίπλα της χώνοντας το κεφάλι μου κοντά στο τρωτό της στομάχι. Θυμήθηκα τότε τους ήχους του ονείρου μας, και με πήρε η λύπη.

Σαν παιδί δεν είχα καταφέρει ποτέ να αγοράσω μια μητρική αγκα-

λιά, και τα γυναικεία χέρια με σαγήνευαν όσο τίποτα άλλο. Ήξερα πως αυτή η επιλογή μου ήταν μια ανάγκη, που μου έκλεβαν όλα όσα ταλάνιζαν την ψυχή της μητέρας μου τότε, γι' αυτό ποτέ δεν μπόρεσα να κατηγορήσω την ίδια, αλλά όλες τις συνθήκες που μου τη στέρψαν.

Όταν τελικά μετά από κάποια χρόνια κατάφερα να εξαργυρώσω τα ημιπολύτιμα μυστικά μου, αγόρασα ένα λουλούδι στη μνήμη της και καταδίκασα τον πατέρα μου, ρημάζοντας με μανία το όποιο παρελθόν μου, και καίγοντας κάθε τραύμα που είχε αφήσει ανοιχτό στο κορμί μου. Από εκείνη τη στιγμή αποφάσισα πως κάθε χαρακιά θα είναι αποτέλεσμα, αποκλειστικά, δικών μου λαθών. Ξεφόρτωσα την ενοχή που δόλια είχα κρύψει κοντά της, για να μην κατηγορηθώ πρώτη. Πια δε ντρεπόμουν καθόλου να παραδεχτώ το μάρτημά μου.

Σταμάτησα το κρυφτό και άπλωσα τα σκονισμένα φτερά μου μέσα στο πλήθος.

Δεν πρόλαβα να πετάξω, μία ομάδα ανθρώπων με κυνήγησε μέχρι τα σύνορα. Το ένα χέρι μου άνηκε στον πανικό, και το άλλο στον φόβο. Πόδια δεν είχα να τρέξω και ούτε ασπίδα να κρυφτώ. Ήμουν γυμνή και άνηκα πια στην αγέλη που ξέσκιζε με λύσσα την αξιοπρέπειά μου, και χόρταινε από τη σάρκα μιας αμαρτωλής που είχε κατακτήσει. «Θύμα των καιρών», σκέφτηκα.

Έπρεπε και άλλοι πολλοί να είχαν βρεθεί πριν από 'μένα εκεί. Η ατμόσφαιρα μύριζε έρωτα, και ιδρωμένες ανάσες ή στεναγμούς. Μπορούσες λίγο πριν το τέλος να θυμηθείς και 'συ τα δικά σου... για να φύγεις ευτυχισμένος... Ίσως... αφού το περισσότερο από αυτό που θα λησμονούσες δε θα 'ταν τίποτα πια, χωρίς εσένα. Και τα αγγίγματά σου θα 'ταν απλά μια πράξη αυτοϊκανοποίησης που κα-

νένας δε θα μπορούσε να καταλάβει, εάν δε γνώριζε σε ποιον κόσμο είχαν ταξιδέψει κάποτε οι υποσχέσεις και πού κείτονται τώρα τα κόκαλα της καρδιάς σου.

Εκείνο ήταν το τελευταίο απόγευμα που την είδα. Λίγο πριν η αγέλη με κατασπαράξει.

-Λέω να πετάξω για λίγο, αγάπη μου. Έχε το νου σου στο όνειρό μας, μη γυρίσει και δε μας βρει...

Θα χάσουμε το δίκιο μας. Κι ύστερα... τι να ζούμε; Μόνο για ηδονή... Εγώ ντρέπομαι.

3ο Βραβείο:

Βασίλειος Καψάλας

(1ο Γενικό Λύκειο Ασπροπύργου Αττικής)

“ Αυτή ”

Το έμβρυο είναι έτοιμο να γεννηθεί. Το φύλο λέει είναι θηλυκό. Γεννιέται με κενά ανάμεσα στα πόδια. Δεν ξέρει ακόμη πως είναι αδύναμο.

Το έμβρυο αποκαλείται κορίτσι. Φοράει φούστες και μακριά φορέματα ντύνεται ωραία, χορεύει θηλυπρεπώς, αγαπάει λίγο περισσότερο τον μπαμπά.

Μετά γίνεται κοπέλα, σαν να μεγαλώνει σιγά σιγά. Μαθαίνει να κλαίει, να φωνάζει, να υπομένει, να οδύρεται, να υποκύπτει, να πληγώνεται και να πληγώνει. Πηγαίνει σχολείο, είναι ντυμένη στα πάλλευκα και στα ροζ -σε γυναικείες πάντοτε αποχρώσεις. Παίζει με κούκλες κι όχι με στρατιώτες, αρχίζει να πειραματίζεται με τα ψιμύθια της μαμάς και να φοράει τα ψηλοτάκουνά της. Κι όλοι γελάνε με τη φαιδρή αυτή εικόνα, την εικόνα μιας νεαρής που θυμίζει γυναίκα ντυμένη για νυχτερινή έξοδο.

Κατόπιν έρχεται το αίμα. Πορφυρά εσώρουχα και κοιλιακοί πόνοι. Περίοδο το λένε. Αυτό την καθιστά μεγάλη. Το γνωρίζει και είναι περήφανη, χαρούμενη. Αναζητά σχέσεις και συντροφιά, μα η ηθική την κρατά πίσω. Αγόρια σε λιλιπούτεια δωμάτια θυμίζουν πειρασμούς άνευ πραγμάτωσης. Και τις ονειρώξεις που βιώνει κάτι ηδυπαθείς νύχτες, οι οποίες ποτίζουν τα σεντόνια με υγρές ηδονικές μελωδίες, φυσικά και τις κρατά μυστικές.

Είναι γυναίκα πια. Έσπασαν τα δεσμά της παρθενίας. Δόθηκε ολοσχερώς. Παρέδωσε ό,τι σημαντικότερο είχε. Και τώρα προσέχει: Λίγους ερωμένους ή και πολλούς, αρκεί να μην το μαθαίνει κανείς. Το κρεβάτι της ξέρει πως δεν πρέπει να μετατραπεί σε κέντρο διερχομένων. Ντύνεται με ρούχα κολλητά για να είναι προκλητική, όπως τη θέλουν οι άρρενες και όπως δεν τη φαντάστηκαν τότε οι γονείς.

Γνωρίζει εκείνον στους δικούς της. Σύντομα θα κάνει παιδί, είναι σημαντικό να γίνει μητέρα. Γι' αυτό μεγάλωνε μια ζωή, γι' αυτό την προόριζε η ειμαρμένη. Είναι πετυχημένη δικηγόρος και οι γονείς της βρίθουν περηφάνιας.

Τα βράδια κοιμάται δίπλα στον άντρα της, πιστή σαν σκυλί. Τότε η απεικόνιση της ασέλγειας, της εξαχρείωσης, της διαταραχής, της υπερβολής σαλεύει τις κουρτίνες, Δροσερός αέρας φέρνει στην κάμαρα όλα όσα δε θα προλάβει -δεν πρόλαβε- να κάνει πότε. Πλέον είναι μητέρα, είναι γυναίκα, είναι ολοκληρωμένη. Ο κόσμος μοιάζει υπέροχος. Μόνο κάποιες θύμισες προσωπικές και κάποια μυστικά ανήθικα ίσως τον αλλοτριώνουν. Είναι η νοσηρή αίσθηση του «μη» που καθοδήγησε το έμβρυο στην προκαθορισμένη του ζωή. Η ονειρώξη παρέρχεται. Είναι παντρεμένη. Δε θα 'πρεπε να ιδρώνει ακόμη ανάμεσα στα πόδια της.

Το παιδί κλαίει· τη φωνάζει. Ο άντρας επιθυμεί τη διατάζει. Το χθες υπάρχει τη θλίβει.

Και κάποια στιγμή καταφτάνει η ώρα που οδεύει στο θάνατο με χέρια πρησμένα και πόδια σαθρά, καταπονημένα από τις δουλειές του σπιτιού -εκτός κι αν είχε κάποια δούλα, γυναίκα και αυτή, απλώς περισσότερο ατυχής- τις δουλειές των παιδιών, τις δουλειές της ζωής, τα σαράκια του χρόνου. Το κορμί της θάβεται βαθιά, παράμερα στις όμοιες της και τότε κλαίνε όλες τους, γοερά, ενθυμούμενες παλιά μυστικά και φενακισμένα όνειρα. Και όσες απέκλιναν δεν κείτονται πλάι τους, είναι ήδη λησμονημένες, καθώς η αισχύνη γι' αυτό που ήταν φρόντισε να βρομίσει το κορμί τους.

Κι ο κόσμος είναι ωραίος για τα λουλούδια που φυτρώνουν και μοιάζει ολάνθιστη
καμπή για όποιου το δέρμα δεν είναι

τρυφερό και λείο,
ζεστό και ελαφρύ,
ραμμένο και αμπαρωμένο,
με προεξοχές στο θώρακα,
με κενά ανάμεσα στα πόδια,
με αντωνυμίες γένους θηλυκού,
με πειθήνιες ζώες χιλιοειπωμένες.

Ευαγγελίας Τουλουπάκη

(Γενικό Λύκειο Λιτοχώρου Πιερίας)

“ Η ιστορία Μας ”

Ήταν μια φορά και έναν καιρό ένας συγγραφέας και δύο λέξεις. Αυτές οι δύο λέξεις στέκονταν περήφανες στο τέλος του τετραδίου του, με το μαύρο μελάνι να φαίνεται έντονα στις κίτρινες σελίδες. Οι δύο λέξεις είχαν άρθρα που τις κοσμούσαν και παράλληλα που λειτουργούσαν ως ταυτότητες που τις επέτρεπαν ή δεν τις επέτρεπαν να κινηθούν μέσα στην κάθε ιστορία. Πολλές φορές συγκατοικούσαν στις προτάσεις, όμως αέναα ανταγωνίζονταν η μία την άλλη. Εγώ θα μπω πρώτη, έλεγε η μία στην άλλη. Εγώ έχω μεγαλύτερη βαρύτητα, εγώ ξέρω τι σημαίνουν οι υπόλοιπες λέξεις του κειμένου. Έτσι ο συγγραφέας μας πιάνοντας για πολλοστή φορά την πένα του, αδειάζοντας στον μικρό τενεκέ που είχε τα πρόχειρα του χαρτιά, άρχισε να γράφει. “Κάποτε Κάποιος βρήκε μια καρδιά στον δρόμο και την ρώτησε σε ποιόν ανήκει και από πού είναι.

Η καρδιά απογοητευμένη με τις πεζές ερωτήσεις του αποκρίθηκε “Ανήκω σε όποιον με κατακτήσει, προέρχομαι από τον Θεό και σκοπός μου είναι να συμφιλιώσω δυο εχθρούς.” Αυτός ο Κάποιος παραξενεύτηκε με την απάντηση της καρδιάς και όπως είναι φυσικό την ρώτησε για ποιους εχθρούς μιλούσε. “Ο άντρας και η γυναίκα ξέρεις πού είναι; Μαλώνουν εδώ και τόσο καιρό σε ποιον ανήκω, ποιος με καταλαβαίνει, ποιος με χρησιμοποιεί... και κυρίως σε ποιον από τους δύο ανήκω. Μα, πώς να τους πω μαντάτα που θα τους στεναχωρήσουν τόσο! Εγώ ανήκω στον άνθρωπο, άνδρα ή γυναίκα που ξέρει ν'αγαπά. Αυτός ο Κάποιος την επόμενη μέρα γύρισε σε Κάποια μαζί με την καρδιά και ζήσανε για πολλά χρόνια όλοι μαζί, ευτυχισμένοι.” Ο συγγραφέας ευχαριστημένος με την μικρή του ιστορία πήρε τον άντρα και την γυναίκα και τους άφησε μόνους τους σε μια σελίδα. Το επόμενο πρωί όταν άνοιξε το τετράδιο του δεν υπήρχαν πλέον, είχαν γίνει Άνθρωποι, απέκτησαν καρδιές και μαζί πλέον έγιναν Οι εμείς. Και έτσι συνεχίζεται η ιστορία του συγγραφέα, όπου οι λέξεις αλλάζουν νόημα και εν τέλει ... καρδιά.

Ναταλίας Ανυφαντί

(3ο Γενικό Λύκειο Αλίμου Αττικής)

“ Εγώ ή ο εαυτός μου; ”

Τι είναι άραγε αυτό που λένε «αντρεία»; Αρετή του σώματος ή της ψυχής; Είναι να έχεις το θάρρος να παλέψεις με τους άλλους ή με τον ίδιο σου τον εαυτό; Είναι να γίνεσαι ήρωας ή να αποδέχεσαι το ποιος είσαι πραγματικά;

Αυτό σκέφτομαι καθώς σχεδιάζω ένα αντίγραφο του Ερμή του Πραξιτέλους στο χαρτί μου. Όλα πάνω στο γλυπτό είναι τόσο τέλεια. Η κίνηση, οι μύες, οι καμπύλες, το πρόσωπό του...

Από πάντα ήξερα πως ήμουν διαφορετικός. Πιστεύω πως κατά βάθος το ήξερε κι ο πατέρας μου, απλώς αρνούσαν να το παραδεχτεί. «Ο γιος μου», συνήθιζε να λέει, «είναι τόσο δυνατός που θα μπορούσε να τα βάλει ταυτόχρονα με όλους τους συμμαθητές του. Και τόσο σκληρός, ω, σίγουρα δεν θα πάθαινε ούτε γρατζουνιά!» Ώρες ώρες απορώ αν έβλεπε εμένα ως γιο του ή κάποιο άλλο, φανταστικό αγόρι με υπερδυνάμεις στη θέση μου. Πάντως πρέπει να απογοητευόταν τρομερά όποτε με αντίκριζε, γιατί εγώ δεν ήμουν παρά ένα κοκκαλιάρικο, ντροπαλό παιδί τόσο τρομακτικό όσο θα μπορούσε να γίνει ένα γκόμπι-τζερμπόα. Δηλαδή καθόλου.

Όταν ήμουν μικρός -και η μαμά μου ήταν ακόμη ζωντανή- εκείνος με τράβαγε βίαια μακριά απ' τα φουστάνια της. «Έλα μικρέ, κοριτσάκι είσαι για να κρύβεσαι στα φορέματα της μάνας σου;» μου φώναζε και στη συνέχεια δεν αργούσαν τα τραβήγματα του αφτιού και κάποιες φορές και τα χτυπήματα. Ήμουν βλέπετε ο μοναχογιός ενός συνταγματάρχη. Η τρυφεράδα και η φροντίδα δεν είχαν θέση στη ζωή μου.

Εμένα όμως μου άρεσαν τα φουστάνια της. Και τα δαχτυλίδια της, και τα αρώματά της, και τα λουλούδια που φορούσε στα μαλλιά. Καμιά φορά έπιανα τον εαυτό μου να κοιτάζει με ζήλια τις δύο μεγαλύτερες αδερφές μου που μπορούσαν να χτενίζονται και να

φορούν τακούνια. Ένωθα αμέσως τη ντροπή να με πνίγει. Το στήθος μου σχεδόν πονούσε από την ενοχή. Έκλεινα τα μάτια μου και χαστούκιζα τον εαυτό μου για να συνέλθω.

Καμιά φορά κοιταζόμουν κρυφά στον καθρέφτη και παρατηρούσα το πρόσωπό μου για λεπτά που έμοιαζαν αιώνες. Δεν ένιωθα εγώ, αν με καταλαβαίνετε. Έβλεπα το είδωλό μου και θα μπορούσα να ορκιστώ πως ήταν κάποιος άλλος, κάποιος ξένος. Γιατί μέσα μου δεν αισθανόμουν αυτός. Δεν αισθανόμουν αυτό το παιδί που είναι προορισμένο να γίνει ένας σκληροτράχηλος άντρας. Αμέσως μετά έριχνα νερό σε αυτό το πρόσωπο και ξανακοιταζόμουν. Εξακολουθούσα να είμαι αυτό το άγνωστο αγόρι.

Μετά τον θάνατο της μαμάς δεν είχα κανέναν να μιλήσω. Κυριολεκτικά. Εκτός αν πιάνονται ο τρελός παππούς μου και ο Θεός. Μόνη μου παρέα ήταν ένα παλιόχαρτο και ένα χλιοξισμένο μολύβι το οποίο έπαιρνα παντού μαζί μου. Κάπως έτσι ξεκίνησε και η σχέση μου με το σχέδιο. Δεν ήμουν κάποιο ιδιαίτερο ταλέντο, όμως ήταν η διέξοδός μου. Συν το ότι στα μουσεία το να χαζεύεις τα γυμνά σώματα των αγαλμάτων και να τα αποτυπώνεις στο χαρτί δεν έμοιαζε τόσο ανήθικο. Ο παππούς μου 'χε πει μια φορά: «Μηνά, να κοιτάς πέρα από κει που βλέπουν οι άλλοι. Μόνο έτσι θα είσαι ελεύθερος να δεις αυτό που θες». Μου πήρε αρκετό καιρό για να καταλάβω τι εννοούσε.

Στο σχολείο θα έδινα τα πάντα για να περνάω τουλάχιστον απαρτήρητος. Δυστυχώς όμως ήμουν συχνά το κέντρο της προσοχής. Όχι επειδή ήμουν ιδιαίτερα όμορφος, ή επειδή ήμουν καλός μαθητής. Απλά και μόνο επειδή σχεδίαζα τους γυμνούς θεούς μου, επειδή δεν φώναζα σαν μανιακός στα γήπεδα και, κυρίως, επειδή δεν κυνηγούσα κορίτσια. Σε εκείνο τον χώρο κόντευα να ξεχάσω το όνομά μου. Οι περισσότεροι με φώναζαν «αδερφή», ενώ οι λίγο

πιο διακριτικοί απλώς «γκέι». Και γιατί έδιναν τόση σημασία; Εγώ δεν πείραξα ποτέ κανέναν τους.

Ένα πρωί, τα δύο δημοφιλέστερα αγόρια του σχολείου μου με στρίμωξαν σε μία γωνία. Πριν προλάβω να αρθρώσω λέξη άρχισαν να με χτυπούν τόσο βίαια που λιποθύμησα. Ξύπνησα μετά από λίγο μόνος, πρησμένος και εντελώς ζαλισμένος. Μόνο μία ερώτηση στριφογύριζε στο μυαλό μου: «Γιατί σ' εμένα;» Παρ' όλα αυτά δεν είπα λέξη σε κανέναν. Έλεγα: «Δεν πειράζει Μηνά. Είναι σωματικός ο πόνος και θα περάσει. Δεν θα το έκαναν αν ήξεραν τι βάρος είναι αυτό που κουβαλάς...»

Όταν γύρισα σπίτι ο πατέρας μου δεν έδειξε κανένα αίσθημα ανησυχίας κοιτώντας το μελανιασμένο και ματωμένο μου πρόσωπο. Το μόνο που είπε πριν γυρίσει ξανά προς την τηλεόραση ήταν: «Ελπίζω να τους έδειρες κι εσύ λίγο... Α! Και κόψε επιτέλους αυτές τις άθλιες μπουκλες. Σε κάνουν να μοιάζεις με πορσελάνινη κούκλα. Θα νομίζουν πως θες να μοιάζεις με κορίτσι».

Κλείστηκα στο δωμάτιό μου χωρίς να πω λέξη. Πονούσα τόσο πολύ και ταυτόχρονα ήμουν τόσο θυμωμένος. Με τον πατέρα μου, με εμένα. Με όλους... Γιατί έπρεπε να έχω συνεχώς εκείνο το αποπνικτικό αίσθημα φόβου που με κυρίευε όταν αναλογιζόμουν ποιος πραγματικά ήμουν; Γιατί έπρεπε εγώ, πάνω από όλους τους άλλους, να νιώθω πως με το να είμαι απλά εγώ απογοητεύω τους πάντες; Και στο κάτω κάτω γιατί ήταν τόσο κακό που μου άρεσαν τα αγόρια; Σίγουρα δεν θα κατέστρεφε αυτό τον κόσμο μας.

Αν χτυπούσα τους άλλους για να φανώ δυνατός και περηφανεύομαι για τα μπράτσα μου θα με έλεγαν νταή. Αν απ' την άλλη δεν το έκανα, θα ήμουν ένα αδύναμο, τελειωμένο κοριτσάκι! Τότε τι στο καλό έπρεπε να είμαι;

Για να φτάσω και στον αρχικό συλλογισμό μου, ο Αριστοτέλης έλεγε πως η ανδρεία είναι κάτι μεταξύ τους θράσους και της δειλίας. Υποθέτω πως κανείς δεν ξέρει που ακριβώς είναι η μέση για να πατήσει.

Εκείνη τη μέρα έφτασα στο σημείο να τα βάλω με τον ίδιο τον Θεό. Τον μοναδικό μου φίλο. «Θεέ μου!» ούρλιαξα μέσα μου, «Γιατί πρέπει εγώ να περάσω αυτή τη δοκιμασία; Γιατί πρέπει εγώ να είμαι εγκλωβισμένος σε αυτό το σώμα; Δεν είμαι αναγκασμένος να γίνω όπως οι άλλοι επειδή Εσύ διάλεξες να μου δώσεις αυτή τη φυλακή για σώμα. Δεν ήταν επιλογή μου! Ακούς; Δεν είμαι αρκετά δυνατός να την περάσω. Δεν είμαι αρκετά δυνατός για τίποτα. Άλλωστε το απέδειξα σήμερα! Τι ζητάς από μένα; Γιατί με βασανίζεις; Τι έφταιξα; Απάντησέ μου!»

Ήφαιστος όμως, σαν κάτι να ζύπνησε μέσα μου, κι όλες οι απαντήσεις ήρθαν στο μυαλό μου. Θυμήθηκα και τη φράση του παππού, και όλα φάνηκαν τόσο απλά. Τόσο προφανή.

Όχι, δεν ήμουν αναγκασμένος να γίνω αυτός που ήθελαν οι άλλοι απλά επειδή γεννήθηκα έτσι. Θα μπορούσα να είμαι όποιος ήθελα. Και δεν είμαι αδύναμος. Αντιθέτως είμαι δυνατός, γιατί μπορώ και αποδέχομαι αυτά που νιώθω. Γίνομαι αυτά που νιώθω. Δεν κρύβομαι. Ο Θεός διάλεξε εμένα επειδή *μπορούσα* να περάσω αυτή τη δοκιμασία. Επειδή τελικά εγώ *μπορούσα* να βλέπω πέρα από κει που βλέπουν οι άλλοι. Μέσα μου.

Όταν ξανακοιτάχτηκα στον καθρέφτη δεν είδα κάποιον άγνωστο. Είδα εμένα, τον εαυτό μου.

Ευσταθίας (Φένιας) Μπαθρά

(Γενικό Λύκειο Αμφίκλειας Φθιώτιδας)

“ Αδιέξοδο οργής ”

Ο Χρήστος μπήκε μέσα στο βαγόνι του τρένου και βρήκε τη θέση του. Έκατσε αναπαυτικά, εξάλλου είχε τέσσερις ώρες ταξίδι μπροστά του για την Αθήνα, και έβγαλε το λάπτοπ του. Ήθελε να ξαναδιαβάσει το τελευταίο κεφάλαιο από το βιβλίο του, γιατί το είχε γράψει κάπως βιαστικά και ήθελε να είναι άψογο όταν θα το παρέδιδε στον εκδότη του.

Καθώς το τρένο ξεκινούσε παρατήρησε πως κανείς δεν είχε έρθει να κάτσει δίπλα του, παρόλο που το τρένο ήταν γεμάτο και οι θέσεις δυσεύρετες. Τόσος κόσμος όρθιος, αλλά κανείς δεν ερχόταν δίπλα του. Δεν έδωσε σημασία και ξεκίνησε να διαβάζει το τελευταίο απόσπασμα του βιβλίου του.

Ο αστυνόμος Μπέτσης μπήκε στην αίθουσα ανακρίσεων και άφησε με δύναμη τον φάκελο στο τραπέζι. Ο Λιάσκας τον κοίταξε ατάραχος.

«Λοιπόν, Λιάσκα. Εσύ είσαι ο περιβόητος δολοφόνος που έχει θάψει κόσμο και κοσμάκη ε;» ρώτησε ο αστυνόμος και έκατσε κάτω.

«Θα προτιμούσα τον όρο σωτήρας που απάλλαξα τον κόσμο από αυτά τα καθάρματα» απάντησε απότομα ο κρατούμενος.

«Όχι ε; Έχω δει φονιάδες και φονιάδες, αλλά πρώτη φορά βλέπω άνθρωπο με τέτοιο θράσος, αν βέβαια πρέπει να σε αποκαλώ άνθρωπο» είπε ο Μπέτσης, «Οπότε μη μου κάνεις τον ηλίθιο και πες τα όλα! Γιατί τους σκότωσες;» φώναξε και χτύπησε το χέρι του στο τραπέζι.

«Δεν υπάρχει μεγαλύτερη αρετή, μεγαλύτερο ιδανικό από την υπεράσπιση της δικαιοσύνης» είπε αγανακτισμένος ο Λιάσκας.

«Μα για ποια δικαιοσύνη μιλάς; Αυτά είναι λόγια τρελού. Κανένας δεν έχει δικαίωμα να αφαιρεί ζωές, δώρο Θεού!»

«Ανοησίες!»

«Μίλα απλά για να τελειώνουμε.»

«Σε περίπτωση που δεν υπάρχει στις πληροφορίες, αν και αμφιβάλλω, όλοι αυτοί, τα δήθεν θύματα, τους ήξερα. Όλοι φρόντισαν να μου κάνουν τη ζωή κόλαση. Όλοι βρίσκονται τώρα σε αυτήν!»

«Τέτοιο μίσος! Μα τίποτα που να δικαιολογεί τον χαμό».

«Όχι λες, αστυνόμε ε; Ωραία, ας με δικαιώσει η αλήθεια! Στα έντεκα ανακάλυψα πως ήμουν ομοφυλόφιλος. Μα κατάρα και θλίψη έφερε, όταν το ανακοίνωσα στην οικογένεια μου! Αρχικά δεν με πίστεψαν και μετά ντρεπόντουσαν αφόρητα για μένα! Και πως όχι, αφού η κοινωνία ψευδορκεί στο όνομα της διαφορετικότητας, της αποδοχής. Όλοι λένε ψέματα αστυνόμε! Καθημερινά έτρωγα ξύλο μπας και αλλάξω, με μισούσαν και ίσως μισούσαν και τους εαυτούς τους που με έκαναν. Δεν άργησε να μαθευτεί και παραέξω, και έτσι μετά από εκείνο το καλοκαίρι, γυρνώντας στο σχολείο, ξεκίνησε το μαρτύριο.

Άκουγα ότι βρισιά υπάρχει για τους ομοφυλόφιλους, γινόντουσαν χειρονομίες εις βάρος μου, αγόρια με προσέγγιζαν δήθεν ερωτικά και μετά γελούσαν με τα περιστατικά που είτε είχαν φωτογραφίσει, είτε είχαν ηχογραφήσει σε καθημερινή βάση. Μα το χειρότερο ξέρεις ποιο ήταν; Πως οι γονείς μου δεν έκαναν τίποτα για αυτό. «Αφού είσαι γκέι, καλά σε κάνουν!» έλεγε ο πατέρας μου.

Ο Μπέτσης τον κοιτούσε με τεράστια προσοχή.

«Μετά το σχολείο μετακόμισα στην Πάτρα για σπουδές, όχι ότι πέτυχα κάτι, μα ήθελα να ξεφύγω. Και πως να πετύχω αφού έμαθα να είμαι αποτυχία. Όσο και αν προσπάθησα όμως μέσα από έναν άλλο εαυτό, σε έναν άλλο κόσμο, το βάρος υπήρχε ακόμα. Ταυτόχρονα ετοίμαζα την εκδίκηση μου! Ήθελα να είναι όσο πιο σκληρή γίνεται. Τίποτα δεν μου φαινόταν αρκετό, εκτός από τον θάνατο...».

Ο αστυνόμος ήταν άναυδος! «Εξακολουθώ να πιστεύω πως ο δολοφονία δεν είναι λύση» είπε.

«Ίέρεις τι είναι να μη θες να γυρίσεις σπίτι σου, γιατί δε σε θέλει κανείς; Να είσαι ένα βάρος! Να θες να μείνεις στον δρόμο; Να νομίζεις ότι είσαι το πρόβλημα; Να θες να πεθάνεις...Προφανώς και δεν ξέρεις γιατί εσύ ήσουν «φυσιολογικός», άρμοζες στο κοινωνικό είναι! Λοιπόν, δε μετανιώνω για καμία πράξη που έκανα, για καμία δολοφονία. Τις ευχαριστήθηκα όλες... μία προς μία! Ίέρω ότι δε θα βγω από εδώ μέσα ζωντανός, Μπέτση, αλλά δεν με νοιάζει. Δεν έχω κάποιον να με περιμένει έξω!»

Ο Μπέτσης τον κοίταξε με ύφος αμήχανο και μετά φώναξε να τον πάνε στο κελί. Φεύγοντας από την αίθουσα ανακρίσεων ευχήθηκε, όταν θα μεγάλωνε η κόρη του, ο κόσμος να ήταν καλύτερος.

Ο Χρήστος έκλεισε το λάπτοπ ευχαριστημένος με το τέλος του. Κάθισε και απόλαυσε το υπόλοιπο του ταξιδιού του, μόνος και αυτός σαν τον φανταστικό χαρακτήρα του. Ήταν γύρω στα είκοσι άτομα όρθια, αλλά κανείς δεν ερχόταν. Αποφάσισε να αγνοήσει τη ρατσιστική διάθεση του κόσμου και γύρισε στο παράθυρο να απολαύσει τη θέα.

Φτάνοντας στη γραμματεία του εκδοτικού οίκου είπε στην κοπέλα: «Καλημέρα, έχω ραντεβού με τον κύριο Τοπάζη.»

Η κοπέλα τον κοίταξε για λίγο με απορία και μετά ψέλλισε ένα «μισό λεπτό» σήκωσε το ακουστικό του τηλεφώνου και υπενθύμισε στο αφεντικό της το ραντεβού του.

«Περάστε. Τρίτη πόρτα δεξιά» είπε η κοπέλα χαμογελώντας και έκατσε ξανά στη θέση της.

Ο Χρήστος χτύπησε την πόρτα που του υποδείχθηκε και μόλις άκουσε το περάστε την άνοιξε. Καλημέρισε τον μελλοντικό του εκδότη και κάθισε. Εκείνος τον κοιτούσε αφηρημένα από την κορυφή ως τα νύχια. Μα, τι είχαν πάθει όλοι σήμερα;

«Κύριε Μαρκόπουλε, είναι ιδιαίτερη τιμή για μας να ταξιδεύετε από τα Τρίκαλα για να βρεθούμε.»

«Εμένα να δείτε κύριε Τοπάζη! Λοιπόν, να σας πω εν συντομία την υπόθεση του βιβλίου;» είπε ο Χρήστος ευδιάθετος και έκανε να βγάλει τις σημειώσεις του.

«Ξέρετε, δεν θα χρειαστεί. Λυπάμαι πολύ αλλά ο εκδοτικός μας οίκος, δεν συνεργάζεται... πώς να το πω... με συγγραφείς άλλης εθνικότητας» είπε με το πιο ψεύτικο χαμόγελο ο Τοπάζης.

«Ορίστε;»

«Ξέρετε συνεργαζόμαστε μόνο με Έλληνες δημιουργούς».

«Μα και εγώ Έλληνας είμαι!»

«Το χρώμα του δέρματός σας δεν υποδεικνύει το ίδιο».

Μα πως δεν το είχε συνειδητοποιήσει νωρίτερα... Όλοι τον απέφευγαν επειδή ήταν μαύρος σε έναν κόσμο λευκών. Για λίγο σκέφτηκε τον Λιάσκα και το βιβλίο του που έχει τόσα κοινά με το σήμερα παρότι αναφέρεται τρεις δεκαετίες πριν.

«Η μητέρα μου είναι Αφρικανή. Το πρόβλημα που είναι, δεν καταλαβαίνω; Θα χαλάσει η εικόνα του οίκου σας;»

Ο Τοπάζης έκανε να μιλήσει μα ο Χρήστος ήταν ήδη στην πόρτα. Έβραζε ολόκληρος. Δεν ήξερε αν ήταν θυμωμένος, απογοητευμένος, μπερδεμένος. Ένωθε σαν τον δολοφόνο, ένα δίκιο περιέργο.

«Τελικά τι κάνει έναν άνθρωπο διαφορετικό; Τι ξεχωρίζει την ηθική από το χάος; Αγάπη και μίσος απέτυχαν να λύσουν τα προβλήματα! Είναι δυνατόν να βρεθεί μια ισορροπία για όλους; Είναι δυνατόν να ξεχωρίσουμε τον άνθρωπο από την ίδια την απάνθρωπη φύση του;

Ειρήνης Κουδουνάκου

(Ιδιωτικό Γενικό Λύκειο Ώθηση – Σταμάτα Αττικής)

“ Άνθρωποι ”

Βλέπω ανθρώπους γεμάτους. Πληθωρικούς. Περπατούν σε πεζοδρόμια που πια δεν τους χωράνε. Στριμώχνονται στα λεωφορεία και στα τρένα. Που πια δεν τους χωράνε. Και όλο φουσκώνουν και πληθαίνουν. Και όλο στριμώχνονται και ο ένας πάνω στο άλλο κολάνε.

Και όλο σε σπρώχνουν και τους σκουντάς. Μα ούτε σ' αγγίζουν, ούτε τους ακουμπάς. Και τους κοιτάς και αναρωτιέσαι «πώς;» Τι μάζεψαν μέσα τους, τόσο ογκώδες και ηχηρό; Τόσο, που το ακούς να βουίζει. Όσο μόνο να ξέρεις ότι υπάρχει. Μα να φοβάσαι να το δεις.

Τρέμεις μην είναι άσχημο ή, χειρότερα, αληθινό. Θα' ναι γλοιώδες; Θα' ναι σιχαμερό; Έτσι και εσύ δειλιάζεις μπροστά σ' αυτό. Και έτσι κοιτάς να φυλαχτείς και λες μονάχα «καλημέρα». Ρωτάς μόνο: «τι κάνεις;». Ποτέ «τι νιώθεις;».

Γελάς μονάχα δίχως να κλαις ποτέ. Ή μάλλον όχι. Δε γελάς. Χαμογελάς με ευγένεια και καλοσύνη. Και γέμισε ο αέρας με ευγένεια και καλοσύνη. Και γέμισαν τα στομάχια μας πίκρα και χαρά και «νιώθω», που δε μας το ζήτησε κανείς. Και πήραμε όλοι δέκα, είκοσι, τριάντα κιλά. Όλα στο στομάχι. Και όλοι μαζί με ευγένεια φωνάξαμε: «αδυνατίσες».

Και είσαι και εσύ. Που τόσο αέρινα ξεγλιστράς γύρω απ' τον κόσμο. Στα πεζοδρόμια, στα λεωφορεία και στα τρένα. Με προσοχή, ευλάβεια. Σχεδόν ποίημα. Κι ούτε σε βλέπουν, ούτε τους κοιτάς.

Και είσαι και εσύ. Που γυρνάς στο σπίτι αέρινα, ευλαβικά. Και σαν μπαίνεις, νιώθεις βαριά. Εσύ, που νόμισες πως είσαι άδεια, ελαφριά. Εσύ, που ούτε κατάλαβες πώς πήρες τόσα κιλά. Εσύ, που ξέχασες πώς να μιλάς. Εσύ, που καταπίνεις σα χάπι κάθε σου λυγμό.

Εσύ, που κρύβεις σαν από ντροπή ότι αληθινό.

Και είναι και οι άνθρωποι που προσπερνάς. Που τους ακούς να γουργουρίζουν και τρέχεις μακριά. Εκείνοι που σχεδόν πετούν. Που σπίτι γυρνούν αέρινα και ευλαβικά. Και φτάνουν πάντα μόνοι και μόνοι τρώνε και κοιμούνται μοναχοί. Και από μέσα τους μιλούν σε ένα δωμάτιο γεμάτο κόσμο.

Και όποιον μιλήσει, τον λες τρελό*. Χλευάζει τη σιωπή και αδειάζει την κοιλιά του. Και γεμίζει ο αέρας «νιώθω» και σκεπάζει την ευγένεια. Μα προτιμάς να λες τρεις φράσεις: «καλημέρα, τι κάνεις, έχασες κιλά». Και από αυτόν ούτε λέξη δεν ακούς, ούτε τους μιλάς.

Όχι από επιλογή. Αλλά γιατί πια δε μπορείς. Τις πρόβαρες στον καθρέφτη από παιδί. Τρεις φράσεις ξανά και ξανά, χωρίς να βαρεθείς. Και αφού τις πεις, θα υποκλιθείς και περιμένεις ποιος θα τις ξαναπεί.

* Υποσημείωση: Τον τρελό τον κρεμάσαμε. Βρώμιζε τον αέρα.

Σεβαστής Μουτεβελί

(Ράλλιο Λύκειο Θηλέων Πειραιά)

“ Η αντικειμενοποίηση του σώματός μου ”

«Ψιτ, ομορφούλα», άκουσα κάποιον στην άκρη του σκοτεινού στενού. Δεν έδωσα σημασία και συνέχισα τον δρόμο μου. Ήχους χυδαίων φιλιών δέχτηκα στην συνέχεια. Έπειτα κάποιο σφύριγμα. Ίσως και τον ήχο κάποιας κόρνας. Ένωσα αυτό το ξαφνικό σφίξιμο στο στομάχι. Αισθάνθηκα κάποιον να με ακολουθεί. Τόσα και τόσα βράδια σε επανάληψη το ίδιο σκηνικό. Αυθόρμητα, ενστικτωδώς θα έλεγα, επιτάχυνα το βήμα μου. Είχα μάθει να μην ανταποκρίνομαι. «Ο κόσμος είναι κακός», τόνιζε πάντα η μητέρα μου σε μένα και στις αδερφές μου. Άκουσα όμως τα βήματα πίσω μου να πλησιάζουν περισσότερο. Τράβηξα τ' ακουστικά απ' τα αφτιά μου. Συνήθισα να ζω στη «σύγχρονη» εποχή, την εποχή στην οποία το γυναικείο φύλο αντιμετωπίζεται μονάχα ως απλό κομμάτι σάρκας με μοναδικό λόγο ύπαρξης του την ικανοποίηση αρρωστημένων επιθυμιών του ισχυρού φύλου. Ως αντικείμενο μιας χρήσης. Χρήσης σαρκικής. Κι ύστερα τίποτα. Σειρά παίρνει το επόμενο θύμα.

Όλες αυτές οι σκέψεις χορεύουν σαν ξεχαρβαλωμένες μαριονέτες στο μυαλό μου ώσπου να φτάσω σ' έναν δρόμο φωτεινό. Σ' αυτόν τον δρόμο που προς στιγμήν όλα μοιάζουν να' χουν τελειώσει και τα χτυποκάρδια σταματούν. Ο ήχος των βημάτων σβήνει. Εκεί υπάρχει ακόμα κίνηση και κάνα δυο καταστήματα ανοιχτά. Μοναδική μου άμυνα το ταχύ μου βήμα και τα κλειδιά μου περασμένα ανάμεσα απ' τα δάχτυλα του ενός χεριού μου. Αν είμαι τυχερή θα μου βρίσκεται λίγη κολόνια σε κάποια τσέπη.

Φαίνεται χρήσιμη κάτι τέτοιες στιγμές. Κρατώ σφιχτά στο χέρι μου το κινητό μου. Συνειδητά αλλάζω την διαδρομή μου για το σπίτι, διαλέγω μια ασφαλέστερη. Σε μια πόλη που θα'πρεπε να νιώθω ασφαλής, φυλάγομαι. Βαδίζω αθόρυβα. Καλύπτομαι με περισσότερα ρούχα. Φαίνεται, ούτε αυτό βοηθάει... Δεν είναι αρκετό για να κρύψει ότι είμαι γυναίκα. Μια γυναίκα που περπατά μόνη το βράδυ.

Γιώργου Ιωάννου

(3ο Γενικό Λύκειο Βόλου Μαγνησίας)

“ ΧΡΥΣΑ ΚΑΡΦΙΑ ”

Για εκείνους πάντοτε ήμουν μια πόρνη, ένα φτηνό αντικείμενο, ένα παράσιτο. Η δούλη των ανθρώπων αισθάνθηκε βαθιά στην σάρκα της μια αμαρτωλότητα ιερή, μια ενοχή έμφυτη για λάθη που ποτέ δεν υπήρξαν στα ύψη του ουρανού και στα βάθη της σταυρωμένης της ψυχής.

Μια απλή ιερόδουλη, όπως συνήθιζαν να με αποκαλούν, μια κόρη και σύζυγος γεύτηκε τον παράδεισο. Στον νου μου όμως υπάρχει ένα φλογερό τοπίο, μια αποσύνθεση και μια εκκωφαντική σιωπή που καταριέται την γυναικεία μου φύση.

Δεν μπόρεσα ποτέ να συγχωρήσω τους γονείς μου, όπως και εκείνοι δεν μπόρεσαν να με συγχωρήσουν που γεννήθηκα γυναίκα. Όντας άνθρωποι της εκκλησίας, τα λόγια τους διέψευσαν το Θείο θέλημα και οι πράξεις τους, ένα βδέλυγμα στα μάτια Του. Πολλές φορές, όταν βρισκόμουν κατάκοιτη στο πάτωμα από τις γροθιές του πατέρα μου, έβλεπα τον ουρανό να αντανακλάται στο αίμα, που είχε σχηματίσει μια μικρή λιμνούλα γύρω μου και ένιωθα θαλπωρή, αγναντεύοντας αυτό το απέραντο γαλάζιο. Λες και ο ίδιος ο Θεός με έβλεπε και με παρηγορούσε σε αυτές τις ανείπωτες στιγμές οδύνης, που είναι προτιμότερο να παραμείνουν πίσω από ερμητικά κλεισμένες πόρτες αλλά και μάτια. Τα χέρια του πατέρα μου ήταν σκληρά και σκασμένα από τις αγροτικές εργασίες. Ήταν ένας αφόρητος άνθρωπος και μέσα στο ατελείωτο του μεθύσι, οι πληγές του κορμιού μου μπορούσαν να διηγηθούν κάθε νύχτα φρίκης. Ούρλιαζε για τα βάρη που είχε επωμιστεί παρακαλώντας οποιοδήποτε δύναμη που ήταν παρών να με κάνει άντρα. Για να βρει πάλι εκείνος καταφύγιο στην φυγοπονία του, μου στέρπησε την παιδική μου αθωότητα και την ανεμελιά μου που τόσο πολύ αναζήτησα μέσα στα χωράφια. Γίνε άντρας, φώναζε, σκλήρυνε λίγο παραπάνω, μην είσαι τόσο γυναικούλα. Η μάνα μου, από την άλλη πλευρά,

μια απλή παρατηρητήρια του μίξερου μου βίου. Ούτως ή άλλως, για εκείνη ήμουν απλώς ένας αποτυχημένος γιος, ένα πλάσμα ξένο και μισητό για εκείνη. Θυμάμαι κάποια απογεύματα, έχοντας μόλις γυρίσει από τις εργασίες στα χωράφια, ξαπλώνοντας στο κρεβάτι μου την άκουγα να στέκεται στην κάσα της πόρτας και να μουρμουρίζει σιωπηλά στον εαυτό της το αιώνιο παράπονο της, το φύλο μου. Είχε πετύχει μέσα από την βιαιότητα της και την παγερή της στάση μέσα στα χρόνια να με μετατρέψει σε ένα ενοχικό ον, κουβαλώντας έναν ακρωτηριασμένο συναισθηματισμό μέσα μου και ένα βασανισμένο γιατί, για πράγματα που δεν είχα καν ευθύνη. Μόλις η εφηβεία ήρθε, και το σώμα μου και το μυαλό μου μπήκαν σε έναν στρόβιλο συναισθημάτων και επιθυμιών, για εκείνους τους δύο ήμουν ένα κομμάτι κρέας, ένα ξετσίπωτο πλάσμα που πλάγιαζε με τους άνδρες του χωριού και τους παρέσυρε στην ακολασία. Η κοινωνία του χωριού υπήρξε αδίστακτη στα κορίτσια της αλλά εμένα δεν πρόκειται να μου έκοβαν τα φτερά. Ήμουν, είμαι και θα παραμείνω ελεύθερη μέσα στην ηθική μου ασυδοσία όπως όλοι πίστευαν. Αλλά εγώ δεν θα έμενα σε αυτό το σπιτικό πλέον, δεν θα ανεχόμουν τα επικριτικά βλέμματα των συγχωριανών μου άλλο πια. Δεν θα γινόμουν ποτέ το παλικάρι ούτε η κακοποιημένη νοικοκυρά που τόσο διψούσαν να δουν. Θα έφευγα, και έτσι έκανα. Με μια βαλίτσα στο χέρι και με τα μάτια μου προσκολλημένα σε έναν έναστρο ουρανό, ξετρύπωσα από την πίσω πόρτα του σπιτιού μου και δεν έριξα ούτε μια ματιά πίσω. Ο δρόμος για την πόλη μακρύς και οι αντοχές μου ελάχιστες αλλά η παρέμεινα σταθερή στην απόφαση μου. Η Αθήνα δεν υπήρξε ευγενική μαζί μου, αλλά εγώ αγάπησα τα στενά της και απελευθερώθηκα μέσα από αυτά. Οι λεωφόροι της με έθρεψαν και μου πρόσφεραν ότι επιθυμούσα. Οι καρποί του σώματος μου πλέον ήταν το σπαθί μου και η θηλυκότητα μου η πυξίδα μου και η δύναμη μου. Βυθίστηκα μέσα

στην απόλυτη ηδονή, είδα πτυχές τόσο αόρατες μα και τόσο φανερές και γεύθηκα γενναιόδωρα τα χαστούκια των ανδρών. Κράτησα αυτά τα χαστούκια σαν φυλαχτό μέσα στην καρδιά μου. Πέρασαν χρόνια μέσα στο λειτούργημα της πόρνης και κάποια βράδια, με ένα τσιγάρο στο χέρι και με το μεροκάματο του λειτουργήματός μου στο άλλο θυμήθηκα τις προσβολές του πατέρα μου, σαν μια προφητεία που είχε εκπληρωθεί. Ένωθα όμως στο πετσί μου τα καρφιά από χρυσό και από αίμα να διαπερνάνε την σάρκα μου και μέσα από μια ματιά στα εσώψυχα μου συνειδητοποίησα πως δεν θα κουβαλούσα εγώ το αμάρτημα αυτό. Τα λεφτά ήταν απίστευτα και μέσα από τα χαστούκια των ανδρών ανέβηκα και ξέφυγα από το παρελθόν μου, που τόσο πολύ με ακολουθούσε και με στοιχίζωνε. Ανελίχθηκα στα ανώτερα κοινωνικά στρώματα, υπήρξα συνοδός πολυτελείας μα και ταυτόχρονα ένα άπιαστο όνειρο. Στάθηκα στο πλευρό επιτυχημένων ανδρών και γεύτηκα την αφρόκρεμα και τα ακριβά σαλόνια της κάθε ελίτ φιλήσυχης κυρίας, γεμάτα με πόρνες υψηλής ραπτικής. Κάθε χαστούκι, μια τιμωρία και μια εξιλέωση στον βωμό της υλικής ελευθερίας. Δεν ήμουν πλέον το ανέμελο κορίτσι του χωριού μου, δεν γνώριζα το σκληρό πορσελάινο προσωπίο που αντανακλόταν στον καθρέφτη, δεν είμαι εγώ αυτή. Αισθανόμουν το διαμαντένιο περιδέραιο μου σαν θηλιά και τα χρυσά βραχιόλια μου σαν πολύτιμες χειροπέδες. Τώρα είμαι σύζυγος, ζω και εγώ πλέον σε έπαυλη έχοντας θάψει το παρελθόν μου κάτω από μία κλαίουσα ιτιά. Είμαι σύζυγος που ζει ήρεμα, οι μώλωπες στο μέτωπο και στα μπράτσα μου δεν με ενοχλούν καθόλου. Είμαι κυρία, κάθομαι πλέον στα υψηλά στρώματα και η ζωή μου είναι πλέον εύκολη και ευχάριστη. Οι πληγές μου είναι ασημένιες και οι γρατζουνιές στην πλάτη μου, σαν φέγματα χρυσού πάνω σε μάρμαρο. Τα βράδια κοιμάμαι μόνη μου στην γιγάντια κάμαρα μου αλλά μην ξεγελιέσαι, δεν είναι δάκρυα αυτά στα μάτια μου είναι

μαργαριτάρια που αστράφτουν με απaráμιλλη δόξα. Δεν κλαίω, δεν είναι δάκρυα αυτά, είμαι πραγματικά καλά, δεν μου λείπει τίποτα τώρα.

Τώρα είμαι μόνη μου και περπατάω ξυπόλητη κάπου, δεν ξέρω πού. Περπατάω και περπατάω, το μυαλό μου άδειο και κουρασμένο. Το πρόσωπο ενός άντρα, εξαντλημένο και γεμάτο σημάδια και ουλές πλέον. Οι ρυτίδες μου με κοσμούν πλέον και καλύπτουν την δόξα μου, κρύβουν αυτό που κάποτε υπήρξε και είμαι ευτυχημένη για αυτό. Στο τέλος του δρόμου βλέπω έναν θρόνο που με καλεί να κάτσω στο αναπαυτικό του βελούδο. Είμαι και εγώ βασίλισσα μαμάδες με τώρα, αν και δεν ονειρεύτηκες ποτέ την κόρη σου αριστοκράτισσα. Στο ένα μου χέρι μου δίνεται ένα μαχαίρι με δυο λεπίδες που συμβολίζει την ισορροπία των δυο φύλων στο σύμπαν. Στο άλλο ένα σκήπτρο που αντιπροσωπεύει την δόξα, τα νιάτα και την δύναμη μιας γυναίκας. Μου φορούν μια κορώνα από αγκάθια και την πιέζουν στο ξεθωριασμένο μέτωπο μου, και νιώθω τις χρυσές σταγόνες που κυλάνε να καίνε στο πρόσωπο μου σαν τα βάσανα που πέρασα επειδή ήμουν γυναίκα.

Φοράω ένα άσπρο μαντήλι και κλείνω τα μάτια μου περιμένοντας την σωτηρία.

Ήθελα μόνο μια στάλα αγάπης

Βαρβάρας –Ευαγγελίας Νικηταρά

(1ο Επαγγελματικό Λύκειο Σιβιτανιδείου
Δημόσιας Σχολής Τεχνών & Επαγγελμάτων)

“ Λευκό - μαύρο ”

Διάβαζα το αγαπημένο μου βιβλίο, καθώς χαλάρωνα στο μεγάλο σαλόνι του ιδρύματος. Σήμερα, άκουσα πως δεν ήρθε πολύς κόσμος στο επισκεπτήριο λόγω των ακραίων καιρικών φαινομένων. Πριν από λίγο ενημερώθηκα από μία νοσοκόμα πως έγινε μια επείγουσα εισαγωγή σε έναν ασθενή. Μου είπε πως για λίγες μέρες, εάν είμαι σύμφωνη φυσικά, σκοπεύουν να τον τακτοποιήσουν στο ίδιο δωμάτιο με μένα μιας και είναι αρκετά ευρύχωρο. Εννοείται πως δεν έφερα αντίρρηση. Βέβαια, σκέφτομαι ότι θα νιώθω κάπως άβολα αν είναι άντρας, ενώ αν αποκτήσω μια γυναικεία παρουσία, θα μπορώ να ανταλλάσσω και καμιά κουβέντα μαζί της. Υποθέτω θα τα μάθω όλα όταν μεταφερθώ στο υπνοδωμάτιο.

Άνοιξα την πόρτα αγχωμένη. Επικρατούσε ησυχία. Αυτό σημαίνει ότι είμαι μόνη; Είχα την εντύπωση πως θα είχε μεταφερθεί το άτομο μέχρι τώρα. Στέκομαι ακόμη έξω από το δωμάτιο και, όταν αποφασίζω τελικά να περπατήσω μέχρι το κρεβάτι μου, καταλαβαίνω την ύπαρξη ενός μεταλλικού αντικειμένου με τη βοήθεια του μπαστουιού μου ύστερα από λίγα βήματα. Το αγγίζω, το επεξεργάζομαι. Είναι σίγουρα ένα κρεβάτι.

“Παρακαλώ;” ρωτάω με κομμένη την ανάσα.

“Είσαι η Ελπίδα μάλλον” ακούω μια ψιθυριστή φωνή. “Πράγματι” απαντώ με φιλικό τόνο. “Εσύ είσαι;”

“Τέιλορ” ακούγεται πάλι η αδύναμη φωνή. Ακόμη, προσπαθώ να καταλάβω εάν μιλάω με άνδρα ή γυναίκα. Αυτό το όνομα είναι ουδέτερο και καθόλου προσδιοριστικό. Επίσης, δεν είναι σίγουρα ελληνικό.

“Είμαι από την Ιρλανδία” συνεχίζει απαντώντας στις σκέψεις μου.

“Συγγνώμη για την ερώτηση όμως μπορώ να μάθω με ποιο φύλο συνομιλώ;” ακούω ένα ξεθωριασμένο γέλιο.

“Πόσα φύλα πιστεύεις ότι υπάρχουν Ελπίδα;”

Ανατριχιάζω για κάποιον περίεργο λόγο. Περίεργη η ερώτηση αυτή. “Δύο φυσικά” απαντώ με χαλαρότητα.

“Λάθος” απαντάει ήπια. Πώς γίνεται να είμαι λάθος;

“Ορίστε;” είμαι μπερδεμένη. Μήπως πάσχει από κάποια ψυχική ασθένεια;

“Γνωρίζεις το φύλο των αγγέλων;” ρωτάει με απόλυτη σοβαρότητα. Το μυστήριο κυριαρχεί.

“Νόμιζα ότι οι άγγελοι δεν αυτοπροσδιορίζονται ούτε ως θηλυκά, αλλά ούτε και ως αρσενικά όντα”. Απορώ γιατί συζητάω σοβαρά.

“Σωστή. Τώρα με συγχωρείς, χρειάζομαι ξεκούραση”.

Έχω μείνει άναυδη. Πώς θα συνυπάρξω εγώ με αυτό το άτομο;

Το επόμενο πρωί έφτασε. Κατά τη διάρκεια της νύχτας, δεν κατάφερα να κοιμηθώ ούτε λεπτό. Σκεφτόμουν τη φωνή δίπλα μου που ανήκει σε κάποιον άνθρωπο που λέγεται Τείλορ, αλλά δεν γνωρίζω το φύλο του. Τι αλλόκοτο όλο αυτό.

Ακούω την πόρτα να ανοίγει και καταλαβαίνω ότι μπήκε η νοσοκόμα Ντεζ. Δεν είναι μόνη όμως. Εκτός από το χαρακτηριστικό, ευδιάκριτο άρωμά της, την ατμόσφαιρα γεμίζει κι άλλο ένα άρωμα λίγο πιο βαρύ.

“Ντεζ;” ακούγομαι τλαιπωρημένη.

“Με συγχωρείς μισό λεπτό” απαντάει πίσω και ακούω ροδάκια να σέρνονται στο πάτωμα. Τον ήχο αυτό ακολουθεί το τρίξιμο της πόρτας όταν κλείνει. Μάλλον έσυραν το επιπρόσθετο κρεβάτι με τον ασθενή έξω.

“Όλα καλά;” αγγίζει το χέρι μου η αγαπημένη μου νοσοκόμα.

“Ο ή η Τέιλορ” τονίζω τα άρθρα αφήνοντας να εννοηθεί ο προβληματισμός μου.

“Ξέρω”. Καταλαβαίνω αμέσως πως γνωρίζει κάθε μου απορία.

“Επίτηδες τον μεταφέρατε εδώ έτσι;” Όλα βγάζουν νόημα τώρα. “Δεν μπορώ να δω ποιος πραγματικά είναι και αυτό είναι το πλεονέκτημα σας”.

“Πάντα σου έλεγα ότι είσαι πανέξυπνη γυναίκα. Θέλω πολύ να σου τα πω όλα, όμως με εμποδίζει το ιατρικό απόρρητο”

“Θα μείνω εδώ σήμερα”. Αποφάσισα να μην κάνω άλλες ερωτήσεις και μετά από λίγα λεπτά έμεινα μόνη μαζί με τις απορίες μου.

“Ελπίδα;” ξύπνησα από την ψιθυριστή φωνή. “Δε θέλω να με φοβάσαι” συνέχισε.

“Γιατί όλη αυτή η μυστικοπάθεια;”

“Σου έχω αφήσει ένα μικρό δωράκι δίπλα από το κρεβάτι σου”. Αποφεύγει να απαντήσει στην ερώτησή μου. Μετακινώ το χέρι μου στο κομοδίνο, όπου και βρίσκω ένα σκληρό χάρτινο κουτάκι. Το φέρνω μπροστά μου και ψάχνω για τον κώδικα μπράιγ.

“Δε το πιστεύω!” αναφωνώ αυθόρμητα, χωρίς να σκεφτώ τίποτα παραπάνω. “Τα αγαπημένα μου γλυκά”. Ακούγομαι σίγουρα σαν παιδάκι πέντε χρόνων, παρόλο που είμαι σαράντα.

Σηκώθηκα και περπάτησα προς το διπλανό κρεβάτι. Άγγιξα ένα αδύνατο χέρι και ένιωσα την καρδιά μου να θρυμματίζεται. Ύστερα, άγγιξα το πρόσωπο. Νιώθω μια ανεξήγητη ασφάλεια.

“Καρκίνος” άκουσα έναν ψίθυρο στο αυτί μου.

Οι επόμενοι τρεις μήνες πέρασαν αστραπιαία. Η διάθεσή μου και το κλίμα στο δωμάτιο ήταν πολύ ευχάριστα. Νιώθω πως η ζωή μου απέκτησε νόημα. Ήμουν στο σκοτάδι και τώρα νιώθω λες και βρήκα το φως μου. Πλέον, δε θέλω να φεύγω στιγμή από το δωμάτιό μου. Μου αρέσει να κάθομαι συνεχώς με την πανέμορφη ψυχή που κοιμάται δίπλα μου. Έχουμε αναπτύξει μια ιδιαίτερη σχέση και απολαμβάνω το κάθε λεπτό. Αυτή τη στιγμή βρίσκεται σε μια κλινική λίγο πιο μακριά από εδώ για κάτι εξετάσεις και η Ντεζ βρήκε ευκαιρία να συζητήσει μαζί μου.

“Φαίνεσαι τόσο χαρούμενη”. Μου κρατάει το χέρι και ακούγεται ξεκάθαρα η συγκίνηση στη φωνή της.

“Είμαι πολύ”. Το χαμόγελό μου είναι τεράστιο. Δεν μπορώ να το κρύψω.

“Δεν αισθάνεσαι καθόλου περίεργα;” Δε με ενοχλεί καθόλου η ερώτησή της.

“Η αλήθεια είναι πως όχι. Το συνήθισα πια. Εξάλλου, μπορώ και βλέπω την καρδιά αυτού του ανθρώπου, αδιαφορώντας για το σώμα και κάθε χαρακτηριστικό του. Είναι τόσο όμορφος. Μου έχει κάνει αμέτρητα δωράκια μόνο και μόνο για να με βλέπει να ενθουσιάζομαι. Λουλούδια, γλυκά, βιβλία, τα πάντα.”

“Σε μένα το λες γλυκιά μου; Ξεχνάς ότι εγώ τα παραγγέλνω;” Την ακούω να γελάει. “Ακούγεσαι ερωτευμένη” προσθέτει και παγώνω.

“Τι;” Είμαι τρομοκρατημένη. Πώς προέκυψε αυτό τώρα; “Ερωτεύεσαι Ελπίδα”.

“Μα δεν γίνεται. Ή μήπως γίνεται; Ερωτεύομαι;”

“Πες το πριν να είναι αργά”. Ακούγεται περισσότερο σαν προειδοποίηση αυτό. Ξέρει κάτι που δεν ξέρω; “Συγγνώμη πρέπει να

γυρίσω πίσω στη δουλειά”. Μου φιλάει το χέρι μα δεν μπορεί να συγκρατηθεί και με παίρνει στην αγκαλιά της. “Χαίρομαι για εσένα” μου ψιθυρίζει.

Έχουν περάσει περισσότερες από πέντε ώρες και είμαι ακόμη μόνη στο δωμάτιο. Γιατί δεν έρχεται; Αμέσως, ακούω την πόρτα να ανοίγει.

“Χρειάστηκε εισαγωγή στο νοσοκομείο” ακούω και η σκέψη μου θολώνει. “Όλα θα πάνε καλά, κοιμήσου”

Έχει περάσει περίπου ένας μήνας. Τίποτα δεν πήγε καλά. Τίποτα. Ακόμη περιμένω τη πόρτα να ανοίξει και να μπει μέσα, αλλά αυτό είναι μόνο ουτοπικό. Δεν θα ξαναμπει εδώ. Δε θα ξανακούσω την αγαπημένη μου φωνή. Έφυγε για πάντα μακριά από εμένα. Ο άγγελός μου βρήκε τους όμοιούς του στον ουρανό.

5

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Εύη Κουτρομπάκη

Διαβάζοντας κάποιος τα ποιήματα και τα διηγήματα των παιδιών που πήραν μέρος στο διαγωνισμό που προκήρυξε η Γ.Γ.Ι.Φ με τίτλο ‘Έχει φύλο η καρδιά;’, νιώθει πως τίποτε δεν πάει χαμένο εν τέλει. Πως υπάρχουν εφηβικές καρδιές παλλόμενες που μετατρέπουν με τόση τρυφερότητα και διεισδυτικότητα τις υπαρξιακές αγωνίες τους σε Λογοτεχνία που σε περιπτώσεις αγγίζει τα όρια του υψηλού, συνεκτιμημένης της ηλικίας.

Είναι πραγματικά αισιόδοξο να βλέπεις να διαφαίνεται μέσα από τις φανταστικές κατασκευές της λογοτεχνικής φόρμας η ανεξαρτησία των μύχιων σκέψεων και των προβληματισμών των εφήβων.

Μέσα στην επίνευση της άγριας εποχής που ζούμε που συχνά καταργούνται οι ανθρώπινοι άξονες με μια αναπάντεχη αίσθηση οικειότητας και φρεσκάδας με μια γλώσσα χυμώδη και μια γραφή εξαιρετικά εναργή και ζωντανή, οι διαγωνισθέντες μαθητές των σχολείων της Επικράτειας κινούν τα νήματα των εφηβικών προβληματισμών και καθιστούν επιτακτική την ανάγκη δράσεων που αφορούν το φύλο, την ταυτότητα, τους ανθρώπους και την πληθυντικότητα τους καθώς και την επιτακτική ανάγκη στήριξης και αποδοχής όλων των δράσεων που αφορούν τα παραπάνω.

Στάθης Ιντζές

Ερχόμενος σε επαφή με τη γραφή των μαθητών, μου δόθηκε η ευκαιρία να διαπιστώσω πόσο υψηλό είναι το λογοτεχνικό επίπεδο μερικών από αυτών και πόσο δομημένη και ώριμη είναι η σκέψη τους πάνω στα ζητήματα του φύλου. Ακόμα και το πιο ασήμαντο από τα κείμενα –αν μπορούμε να χαρακτηρίσουμε ασήμαντο ένα εφηβικό κείμενο που γράφτηκε «κατά παραγγελία»– ήταν προϊόν σκέψης και προβληματισμού από την πλευρά του μαθητή γυμνασίου/λυκείου και θεωρώ ότι αυτό ήταν και ένα από τα στοιχήματα του διαγωνισμού• ναι μεν να διακριθούν τα αρτιότερα κείμενα αλλά και να δοθεί τροφή για σκέψη σε όλους τους συμμετέχοντες, ανεξαρτήτως ηλικίας και φύλου.

Δ. Χριστόπουλος

Στον δημόσιο λόγο διαρκώς αυξάνουν οι φωνές και οι δράσεις ευαισθητοποίησης γύρω από ζητήματα ερωτικού προσανατολισμού, ταυτότητας φύλου και αποδοχής της διαφορετικότητας. Η περίπτωση Β. Γιακουμάκη στο πρόσφατο παρελθόν, η αυτοκτονία μαθητή γυμνασίου στην Αργυρούπολη, οι συχνές γυναικοκτονίες, η δολοφονία του Ζ. Κωστόπουλου απασχολούν την επικαιρότητα και γίνονται σημεία αναφοράς όχι μόνο για τη ΛΟΑΤΚΙ κοινότητα αλλά και για κάθε δημοκρατικό πολίτη. Σπάνια, ωστόσο, δίδεται ο λόγος στην πιο ανήσυχη ηλικιακή ομάδα, αυτή των εφήβων, ώστε να εκφράσει τους προβληματισμούς, τις ανησυχίες αλλά και τις ενστάσεις της γύρω από την ανυπαρξία σεξουαλικής αγωγής στα σχολεία ή γύρω από τις σιωπές της σχολικής κοινότητας σε περιπτώσεις σχολικού εκφοβισμού που έχει ως θύματα εκείνους/ες τους/τις έφηβους/ες που η εμφάνιση και η συμπεριφορά τους αποκλίνουν από τα έμφυλα στερεότυπα που επιβάλλει η ετεροκανονική νόρμα και η ηγεμονική αρρενωπότητα. Με αφετηρία τη συγγραφική πρόκληση του διαγωνισμού, παιδιά της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης πειραματίστηκαν στην πρόζα και την ποίηση γύρω από ζητήματα φύλου και έμφυλης ταυτότητας, δηλαδή γύρω από ζητήματα που τα αναλυτικά προγράμματα σπουδών αποσιωπούν. Στην προσπάθειά τους αυτή, με εργαλείο τη δημιουργική γραφή, απελευθερώθηκαν και εκφράστηκαν με παρηψία αλλά και λογοτεχνική ποιότητα.

6

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ
ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Πανελλήνιος Μαθητικός Διαγωνισμός Δημιουργικής Γραφής της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων (Γ.Γ.Ι.Φ.) και του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων (ΥΠ.Π.Ε.Θ)

Η Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων (Γ.Γ.Ι.Φ.) του Υπουργείου Εσωτερικών σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων διοργανώνουν τον Πανελλήνιο Μαθητικό Διαγωνισμό Δημιουργικής Γραφής με θέμα :

«Πες το ποιητικά, πες το με μια ιστορία: έχει φύλο η καρδιά;»

για τους/τις μαθητές/μαθήτριες της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της χώρας.

Στόχος του συγκεκριμένου διαγωνισμού είναι να παρέχει τη δυνατότητα στους/τις μαθητές/μαθήτριες μέσω της δημιουργικής γραφής, να εκφράσουν τις απόψεις τους, να τοποθετηθούν με τον δικό τους προσωπικό τρόπο σχετικά με ζητήματα που αφορούν στο φύλο και τον τρόπο που οι νέοι/νέες σήμερα το βιώνουν και το αντιλαμβάνονται, να προβληματιστούν για ζητήματα έμφυλης ισότητας και διαφορετικότητας, να ασκήσουν κριτική για τον σεξισμό, τα έμφυλα στερεότυπα, την έμφυλη βία. Οι θεματικές που καλούνται να αξιοποιήσουν οι μαθητές/μαθήτριες είναι ανοικτές, εναπόκεινται στο ενδιαφέρον τους και υπό αυτήν την έννοια μπορούν να αναφερθούν σε ένα ευρύ πεδίο στην ποιητική ή πεζογραφική αφήγησή τους. Ενδεικτικά, μπορούν να αναφερθούν στους τρόπους με τους οποίους προσλαμβάνουν και κατανοούν τις ερωτικές τους σχέσεις, σε ζητήματα στερεοτύπων, διακρίσεων λόγω φύλου και σεξουαλικής επιλογής, έμφυλων ανισοτήτων, στερεοτυπικών ρόλων ανδρών/γυναικών, τρόπων κατασκευής αρρενωπότητας/θηλυκότητας, έμφυλης βίας, σεξισμού, σεξουαλικής παρενόχλησης, έμφυλων ταυτοτήτων κ.α. Πέραν των ενδεικτικά αναφερόμενων ζητημάτων οι μαθητές/μαθήτριες έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν οποιοδήποτε άλλο θέμα κινητοποιεί το ενδιαφέρον τους υπό την προϋπόθεση ότι θα εμπεριέχει όψεις και οπτικές του φύλου στο ποιητικό ή πεζό κείμενό τους.

Επιμέρους στόχοι της διαγωνιστικής διαδικασίας είναι:

- Να κατανοήσουν ότι το φύλο υπεισέρχεται σε όλες τις εκφάνσεις της ζωής μας, προσωπικής και δημόσιας
- Να διερευνήσουν τη σχέση φύλου και γραφής
- Να στιγματίσουν τον σεξισμό, τον ρατσισμό, τις διακρίσεις που προκύπτουν εξαιτίας του φύλου, της σεξουαλικής επιλογής των ανθρώπων, της φυλής κ.α.
- Να προασπίσουν τα ανθρώπινα δικαιώματα, την έμφυλη ισότητα, το δικαίωμα στη διαφορετικότητα
- Να οικοδομήσουν σχέσεις που θα στηρίζονται στην αμοιβαιότητα, την ισότητα και τον αλληλοσεβασμό
- Να εκφραστούν δημιουργικά
- Να καλλιεργήσουν πρωτότυπη σκέψη, αυτενέργεια και φαντασία μέσω της γραφής
- Να συνειδητοποιήσουν με άμεσο τρόπο ότι μέσω της λογοτεχνικής γραφής, και γενικά της καλλιτεχνικής έκφρασης, τα άτομα δεν περιγράφουν απλώς το περιβάλλον τους, αλλά παρεμβαίνουν δυναμικά σε αυτό και το αναδημιουργούν
- Να ασκηθούν στις τεχνικές και τις συμβάσεις που ο ποιητικός και πεζός λόγος απαιτεί

Ο διαγωνισμός απευθύνεται σε μαθητές /μαθήτριες Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (δημόσιας και ιδιωτικής) σε όλη την επικράτεια και υλοποιείται σε συνεργασία και με την έγκριση του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων.

Καλούμε τους μαθητές και τις μαθήτριες, με τη συνδρομή των εκπαιδευτικών τους, να καταθέσουν το δημιουργικό τους έργο στις ακόλουθες κατηγορίες:

- **Ποίηση**
- **Διήγημα**

Όροι και οδηγίες συμμετοχής

- Στον διαγωνισμό μπορούν να λάβουν μέρος αποκλειστικά μαθητές και μαθήτριες των Γυμνασίων και των Λυκείων της χώρας
- Ο/Η κάθε μαθητής/μαθήτρια μπορεί να λάβει μέρος και στις δύο κατηγορίες αν το επιθυμεί, με αυστηρά μία (1) συμμετοχή ανά κατηγορία
- Η συμμετοχή στον διαγωνισμό είναι ατομική και μπορούν να συμμετέχουν όσοι/ες μαθητές/μαθήτριες επιθυμούν από κάθε σχολείο
- Οι μαθητές/μαθήτριες μπορούν, εφ' όσον το επιθυμούν, να απευθύνονται σε εκπαιδευτικούς του σχολείου για διευκρινίσεις και υποστήριξη
- Η συμμετοχή των μαθητών/μαθητριών στον διαγωνισμό δεν προϋποθέτει, ούτε συνεπάγεται οιαδήποτε οικονομική επιβάρυνση για τους/τις ίδιους/ίδιες ή το σχολείο
- Οι φορείς διοργάνωσης αναλαμβάνουν τη συνολική διαδικασία υλοποίησης του διαγωνισμού και φέρουν την ευθύνη της διασφάλισης των προσωπικών δεδομένων και των πνευματικών δικαιωμάτων των δημιουργών
- Η συμμετοχή των μαθητών/μαθητριών στον διαγωνισμό έχει προαιρετικό χαρακτήρα και προϋποθέτει τη σύμφωνη γνώμη των γονέων και κηδεμόνων
- Η σύμφωνη γνώμη των γονέων/κηδεμόνων απαιτείται και για τη δημοσίευση του δημιουργικού έργου σε έντυπα ή/και ηλεκτρονικό μέσα. Οι δε σχετικές δηλώσεις έγγραφης συγκατάθεσης των

γονέων/κηδεμόνων τηρούνται στο αρχείο των σχολείων των συμμετεχόντων/συμμετεχουσών μαθητών/μαθητριών

- Κάθε μελλοντική χρήση και προβολή των έργων από τους φορείς συνδιοργάνωσης του διαγωνισμού θα έχει αποκλειστικά εκπαιδευτικούς σκοπούς και θα πραγματοποιείται με γνώμονα την ευαισθητοποίηση της εκπαιδευτικής κοινότητας και της κοινής γνώμης σε θέματα ισότητας των φύλων
- Απαγορεύεται ρητά η αποκόμιση οικονομικού οφέλους μέσω της εμπορίας, διαφήμισης κ.λπ. των υποβληθέντων έργων, τόσο για τους φορείς διοργάνωσης του διαγωνισμού, όσο και για οποιονδήποτε άλλον φορέα ή ιδιώτη
- Ο διαγωνισμός θα πραγματοποιηθεί εκτός ωρολογίου προγράμματος
- Προτείνεται να προηγηθεί της συμμετοχής στον διαγωνισμό ενημέρωση των μαθητών/μαθητριών για τα ζητήματα φύλου και ισότητας από τους/τις εκπαιδευτικούς, προς ενίσχυση και ευαισθητοποίησή τους για τον σκοπό και τους στόχους του διαγωνισμού
- Κατόπιν της ολοκλήρωσης του διαγωνισμού θα ακολουθήσει διαδικασία αποτίμησής του
- Η δήλωση συμμετοχής στον διαγωνισμό συνιστά ρητή αποδοχή των όρων του διαγωνισμού εκ μέρους των συμμετεχόντων / συμμετεχουσών

Τεχνικά χαρακτηριστικά των συμμετοχών

- Ποίημα έως 50 στίχους σε αρχείο μη επεξεργάσιμης μορφής (pdf), δίχως στοιχεία ταυτότητας ή λοιπά αναγνωριστικά στοιχεία του συμμετέχοντα/ της συμμετέχουσας (ονοματεπώνυμο, σχολείο κ.λπ.), πλην του τίτλου του ποιήματος.

- Διήγημα έως 1000 λέξεις σε αρχείο μη επεξεργάσιμης μορφής (pdf), δίχως στοιχεία ταυτότητας ή λοιπά αναγνωριστικά στοιχεία του συμμετέχοντα/ της συμμετέχουσας (ονοματεπώνυμο, σχολείο κ.λπ.), πλην του τίτλου του διηγήματος.

Διαδικασία συμμετοχής και αξιολόγησης

1. Η υποβολή/παράδοση των δημιουργικών έργων, η οποία συνιστά ταυτοχρόνως και αίτηση συμμετοχής γίνεται αποκλειστικά μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Στο ηλεκτρονικό μήνυμα θα πρέπει να αναγράφονται : **το ονοματεπώνυμο του μαθητή/της μαθήτριας, η τάξη και το σχολείο φοίτησης**, το ονοματεπώνυμο του/της συμβούλου εκπαιδευτικού(εφ'όσον υπάρχει), **απαραίτητα αριθμός τηλεφώνου και e mail επικοινωνίας του σχολείου** και του/της συμβούλου εκπαιδευτικού (εφ'όσον υπάρχει).
2. Τα δημιουργικά έργα των διαγωνιζομένων υποβάλλονται με την αποστολή γραπτού μηνύματος στην ηλεκτρονική διεύθυνση **dimgraf@isotita.gr** από **01/11/2018 έως και 28/02/2019**.
3. Προκειμένου να διασφαλιστεί ο αδιάβλητος χαρακτήρας του διαγωνισμού, τα επισυναπτόμενα αρχεία που θα εμπεριέχουν το δημιουργικό έργο, θα πρέπει να είναι μη επεξεργάσιμης μορφής (pdf) και να μην φέρουν στοιχεία ταυτότητας του/της μαθητή/μαθήτριας, στοιχεία του σχολείου και λοιπά αναγνωριστικά στοιχεία, πλην του τίτλου του έργου του/της μαθητή/μαθήτριας.
4. Σε κάθε κατηγορία απονέμονται τρεις (3) τίτλοι διάκρισης για έργα μαθητών/μαθητριών Γυμνασίου και τρεις (3) τίτλοι διάκρισης για τα έργα των μαθητών/μαθητριών Λυκείου.
5. Οι τίτλοι διάκρισης απονέμονται στους/τις διαγωνιζόμενους/ες κατόπιν αξιολόγησης των συμμετοχών από **εφταμελή κριτική επιτροπή**. Στην περίπτωση που κάποιο/α από τα μέλη της επι-

τροπής αδυνατούν να ανταποκριθούν, οι φορείς διοργάνωσης αναλαμβάνουν άμεσα την αντικατάστασή του/τους με προσωπικότητες προερχόμενες από το χώρο των γραμμάτων, των τεχνών και των επιστημών.

6. Ως τακτικά μέλη της επταμελούς κριτικής επιτροπής αξιολόγησης του διαγωνισμού ορίζονται οι εξής (κατά αλφαβητική ακολουθία):

1) Ιντζές Στάθης, ποιητής, διηγηματογράφος, εκδότης των εκδόσεων Θράκα

2) Κουτρομπάκη Εύη, φιλόλογος, κριτικός λογοτεχνίας

3) Λουκίδου Κατερίνα, στέλεχος ΓΓΙΦ, Προϊσταμένη του Τμήματος Σχεδιασμού, Δημιουργίας Προτύπων & Ανάπτυξης Πολιτικών Ισότητας των Φύλων

4) Παναγιώτου Ευτυχία, ποιήτρια, μεταφράστρια, διδάσκουσα στο ΠΜΣ Δημιουργική Γραφή στο ΕΑΠ

5) Σπαθάρη Εύα, εκπαιδευτικός, στέλεχος ΓΓΙΦ, απόφοιτη ΠΜΣ Δημιουργικής Γραφής Πανεπιστημίου Δ. Μακεδονίας

6) Φυλακτάκη Παναγιώτα, θεατρική συγγραφέας, διδάσκουσα στο ΠΜΣ Δημιουργική Γραφή στο ΕΑΠ και στο Πανεπιστήμιο Δ. Μακεδονίας

7) Χριστόπουλος Δημήτρης, εκπαιδευτικός, συγγραφέας

Τα έργα που θα διακριθούν, καθώς και ένας περιορισμένος αριθμός έργων από το σύνολο των συμμετοχών, τα οποία θα επιλεγούν βάσει της βαθμολογίας που θα προκύψει από την κριτική επιτροπή, θα συμπεριληφθούν σε συλλογικό τόμο με τον ομώνυμο τίτλο του διαγωνισμού που θα εκδοθεί από τη Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων μετά το πέρας της διαγωνιστικής διαδικασίας.

Οι μαθητές /μαθήτριες που θα τύχουν διάκρισης στην εκάστοτε κατηγορία (3

πρώτες θέσεις) θα λάβουν ως επιπρόσθετο έπαθλο λογοτεχνικά βιβλία.

Ο διαγωνισμός θα ολοκληρωθεί με την απονομή των τιμητικών διακρίσεων σε εκδήλωση που θα πραγματοποιηθεί στο τέλος του σχολικού έτους 2018-2019.

Οι συμμετοχές που θα ξεχωρίσουν θα προβληθούν και από την επίσημη ιστοσελίδα της Γ.Γ.Ι.Φ. www.isotita.gr

Ψηφιακές βεβαιώσεις συμμετοχής θα λάβουν όλες οι σχολικές μονάδες, οι υπεύθυνοι/ες εκπαιδευτικοί και οι μαθητές/μαθήτριες που θα λάβουν μέρος στον διαγωνισμό.

Οργανωτική Επιτροπή Διαγωνισμού (κατά αλφαβητική ακολουθία)

Κώστας

Καυκάς

στέλεχος Δ/νσης Σχεδιασμού, Δημιουργίας Προτύπων & Παρακολούθησης Πολιτικών Ισότητας των Φύλων – Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων/Υπουργείο Εσωτερικών

Χριστίνα

Λεοντίτση

Εκπαιδευτικός, αποσπασμένη στο Γραφείο της Γενικής Γραμματεία Ισότητας των Φύλων/Υπουργείο Εσωτερικών

Κατερίνα

Μπαρτζώκα

στέλεχος Δ/νσης Σχεδιασμού, Δημιουργίας Προτύπων & Παρακολούθησης Πολιτικών Ισότητας των Φύλων – Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων/Υπουργείο Εσωτερικών

**Εύα
Σπαθάρα**

στέλεχος Δ/νσης Σχεδιασμού, Δημιουργίας
Προτύπων & Παρακολούθησης Πολιτικών Ισότητας
των Φύλων – Γενική Γραμματεία Ισότητας των
Φύλων/Υπουργείο Εσωτερικών

Επικοινωνία

**Κατερίνα
Μπαρτζώκα**

Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων
Δραγατσάνιου 8, Αθήνα 105 59 www.isotita.gr
τηλ. επικοινωνίας: 2131511118
ηλεκτρονική διεύθυνση: dimgraf@isotita.gr

**Εύα
Σπαθάρα**

Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων
Δραγατσάνιου 8, Αθήνα 105 59 www.isotita.gr
τηλ. επικοινωνίας: 2131511143
ηλεκτρονική διεύθυνση: espathara@isotita.gr

7

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

Αποτελέσματα Πανελλήνιου Μαθητικού
Διαγωνισμού Δημιουργικής Γραφής της ΓΓΙΦ
για μαθητές/μαθήτριες δευτεροβάθμιας
εκπαίδευσης – **σχολικό έτος 2018-2019**

«Πες το ποιητικά, πες το με μια ιστορία: έχει φύλο η καρδιά;»

Η Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων (ΓΓΙΦ) του Υπουργείου Εσωτερικών σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, διοργάνωσαν τον Πανελλήνιο Μαθητικό Διαγωνισμό Δημιουργικής Γραφής υπό τον τίτλο «Πες το ποιητικά, πες το με μια ιστορία: έχει φύλο η καρδιά;» για τους/τις μαθητές/μαθήτριες των Γυμνασίων και Λυκείων της χώρας. Ο διαγωνισμός ολοκληρώθηκε με αδιαμφισβήτητη επιτυχία, καθώς η Οργανωτική Επιτροπή έλαβε 155 συμμετοχές από όλη τη χώρα.

Τα έργα των παιδιών αξιολογήθηκαν από επταμελή κριτική επιτροπή, η σύνθεση της οποίας υπήρξε η ακόλουθη:

- Ιντζές Στάθης, ποιητής, διηγηματογράφος, εκδότης των εκδόσεων Θράκα
- Κουτρομπάκη Εύη, φιλόλογος, κριτικός λογοτεχνίας
- Λουκίδου Κατερίνα, στέλεχος ΓΓΙΦ., Προϊσταμένη του Τμήματος Σχεδιασμού, Δημιουργίας Προτύπων & Ανάπτυξης Πολιτικών Ισότητας των Φύλων
- Παναγιώτου Ευτυχία, ποιήτρια, μεταφράστρια, διδάσκουσα στο ΠΜΣ Δημιουργική Γραφή στο Ε.Α.Π.
- Σπαθάρα Εύα, εκπαιδευτικός, στέλεχος ΓΓΙΦ, απόφοιτη ΠΜΣ Δημιουργικής Γραφής Πανεπιστημίου Δ. Μακεδονίας
- Φυλακτάκη Παναγιώτα, θεατρική συγγραφέας, διδάσκουσα στο ΠΜΣ Δημιουργική Γραφή στο Ε.Α.Π. και στο Πανεπιστήμιο Δ. Μακεδονίας
- Χριστόπουλος Δημήτρης, εκπαιδευτικός, συγγραφέας

Η επιτροπή κατέληξε στη βράβευση των εξής έργων ανά κατηγορία:

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΟΙΗΜΑ - ΓΥΜΝΑΣΙΟ

1ο Βραβείο: Αργυρώ Γεωργά (Γυμνάσιο Σχολής Μωραΐτη)
για το ποίημα «Μπορώ να αλλάξω τον κόσμο;»

2ο Βραβείο: Νικολέτα Αυτζαλανίδου (4ο Γυμνάσιο
Πτολεμαΐδας Κοζάνης) για το ποίημα «Κόρες της
Αφροδίτης»

3ο Βραβείο: Νεφέλη Λαλιώτη (Γυμνάσιο Σχολής Μωραΐτη)
για το ποίημα «Ένα Κορίτσι απ' τα πολλά»

Επίσης, στην εν λόγω κατηγορία έτυχαν διάκρισης τα εξής έργα:
«Σαν όνειρο» της Άννας- Μαρίας Φελλά (4ο Γυμνάσιο Αλεξανδρού-
πολης Έβρου), «Άντρας προς γυναίκα (χαϊκού)» του Σάββα Πατσα-
χτσίδη (Γυμνάσιο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης Αχαρνών Αττικής),
«Παράλληλο σύμπαν» της Κωνσταντίνας Βάρδια (21ο Γυμνάσιο
Πατρών Αχαΐας), «Αλλαγί» της Μαρίας Παπαδοπούλου (Γυμνάσιο
Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης Αχαρνών Αττικής), «Τα μάτια της»
της Μαριάνθης Κανιούρα (Γυμνάσιο Πλατυκάμπου Λάρισας), «Έχει
Φύλο η Καρδιά;» του Γιώργου Φράγκου (Ευρωπαϊκό Πρότυπο Σχο-
λείο – Ελληνικό Αττικής) και «Φωνή» του Αναστάσιου Κυριακίδη
(Γυμνάσιο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης Αχαρνών Αττικής).

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΙΗΓΗΜΑ - ΓΥΜΝΑΣΙΟ

1ο Βραβείο: Κατερίνα Παναγοπούλου (2ο Γυμνάσιο Μοσχάτου
Αττικής) για το διήγημα «Το ροζ τρίγωνο»

2ο Βραβείο: Αναστασία Νάνου (8ο Γυμνάσιο Κοζάνης)
για το διήγημα «Coming Out»

3ο Βραβείο: Αγγελική Καρελά (Γυμνάσιο Κολλεγίου Αθηνών)
για το διήγημα «Πες “Ναι”»

Στην εν λόγω κατηγορία έτυχαν διάκρισης, επίσης, τα εξής έργα:

«Η καρδιά μας, η πυξίδα μας» της Λένας Τάρλατς (Γυμνάσιο Σχολής Μωραΐτη), «Μαύρο φόρεμα, λευκός αγώνας» της Κρίστας Ιεροπούλου (Αρσάκειο Γυμνάσιο Θεσσαλονίκης), «Να είσαι επαγγελματική» της Ιωάννας Λούκου (Γυμνάσιο Αγίων Θεοδώρων Κορινθίας), «Ψεγάδι μέσα στα αστέρια» της Αναστασίας Κουτσοσπύρου (21ο Γυμνάσιο Πατρών Αχαΐας), «Η κραυγή» του Φώτη Μουστάκη (Διαπολιτισμικό Γυμνάσιο Δυτικής Θεσσαλονίκης), «Η μεγάλη απορία του Πέτρου» του Κωνσταντίνου Κούγκλη (1ο Γυμνάσιο Αγίας Παρασκευής Αττικής) και «Η μαντάμ των Σέρβων» της Ειρήνης Σαββίδου (Αρσάκειο Γυμνάσιο Θεσσαλονίκης).

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΟΙΗΜΑ - ΛΥΚΕΙΟ

1ο Βραβείο: Νεφέλη Παναγοπούλου (2ο Γενικό Λύκειο Βριλησίων Αττικής) για το ποίημα «Η Μεταμφίεση»

2ο Βραβείο: Μαρία – Ελένη Καργαδούρη (Ράλλιο Λύκειο Θηλέων Πειραιά) για το ποίημα «Προμελετημένοι πτηνόμενοι»

3ο Βραβείο: Σταύρος Ευφραιμίδης (1ο Γενικό Λύκειο Ξάνθης) για το ποίημα «Βομβίζων μάρτυρας»

Επίσης, στην εν λόγω κατηγορία έτυχαν διάκρισης τα εξής έργα: «Εισβολή» του Ευθύμη Σταλικά (1ο Γενικό Λύκειο Γαλασίου Αττικής), «Φωνή» της Ειρήνης Κουδουνάκου (Ιδιωτικό Γενικό Λύκειο Ώθηση – Σταμάτα Αττικής), «Το φόρεμα» της Σεβαστής Μουτεβελή (Ράλλιο Λύκειο Θηλέων Πειραιά), «Με τι κουράγιο...» του Αντώνιου Κανελλόπουλου (1ο Γενικό Λύκειο Αρτέμιδος Αττικής), «Έχω ένα όνειρο» της Εβελίνας Σούκου (Ιδιωτικό Γενικό Λύκειο Ώθηση –

Σταμάτα Αττικής), «Έργο τέχνης» της Ελισάβετ Μακρή (42ο Γενικό Λύκειο Αθηνών) και «Για τους Ανθρώπους» του Φοίβου Μεντζελόπουλου- Ζαντέ (4ο Γενικό Λύκειο Νέου Ηρακλείου Αττικής – Ρήγας Φεραίος).

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΙΗΓΗΜΑ - ΛΥΚΕΙΟ

1ο Βραβείο: Ιωάννης Μεταξάς (3ο Γενικό Λύκειο Γιαννιτσών Πέλλας – Αικατερίνη Βαρελά) για το διήγημα «Όταν έκλαψε η μητέρα Θράκη...»

2ο Βραβείο: Μυρσίνη Παρασίδου (3ο Γενικό Λύκειο Πολίχνης Θεσσαλονίκης) για το διήγημα «Αλαβάστρινες»

3ο Βραβείο: Βασίλειος Καψάλας (1ο Γενικό Λύκειο Ασπροπύργου Αττικής) για το διήγημα «Αυτή»

Επιπροσθέτως, στη συγκεκριμένη κατηγορία έτυχαν διάκρισης τα εξής έργα:

«Η ιστορία Μας» της Ευαγγελίας Τουλουπάκη (Γενικό Λύκειο Λιτοχώρου Πιερίας), «Εγώ ή ο εαυτός μου;» της Ναταλίας Ανυφαντή (3ο Γενικό Λύκειο Αλίμου Αττικής), «Αδιέξοδο οργής» της Ευσταθίας (Φένιας) Μπαθρά (Γενικό Λύκειο Αμφίκλειας Φθιώτιδας), «Άνθρωποι» της Ειρήνης Κουδουνάκου (Ιδιωτικό Γενικό Λύκειο Ώθηση – Σταμάτα Αττικής), «Η αντικειμενοποίηση του σώματός μου» της Σεβαστής Μουτεβελή (Ράλλειο Λύκειο Θηλέων Πειραιά), «Χρυσά Καρφιά» του Γιώργου Ιωάννου (3ο Γενικό Λύκειο Βόλου Μαγνησίας) και «Λευκό –μαύρο» της Βαρβάρας –Ευαγγελίας Νικηταρά (1ο Επαγγελματικό Λύκειο Σιβιτανιδείου Δημόσιας Σχολής Τεχνών και Επαγγελμάτων).

Η Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων ευχαριστεί όλα τα παιδιά για τη συμμετοχή τους στον Διαγωνισμό και το εξαιρετικό

τους έργο, όπως και τους/τις εκπαιδευτικούς που ενθάρρυναν και υποστήριξαν την προσπάθεια των μαθητών/τριών τους.

Τα βραβευμένα και διακεκριμένα έργα του διαγωνισμού -βάσει βαθμολογίας της κριτικής επιτροπής- καθώς και ένας περιορισμένος αριθμός επιλεγμένων έργων με ειδικά κριτήρια, θα συμπεριληφθούν σε συλλογικό τόμο υπό τον τίτλο του διαγωνισμού, ο οποίος θα εκδοθεί από τη Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων. Οι μαθήτριες/μαθητές που έχουν καταλάβει τις τρεις πρώτες θέσεις σε κάθε κατηγορία θα λάβουν λογοτεχνικά βιβλία ως επιπρόσθετο έπαθλο.

Η εκδήλωση/τελετή βράβευσης θα πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο του επικείμενου 2ου Φεστιβάλ Ισότητας των Φύλων, το οποίο θα λάβει χώρα στο Θέατρο Βράχων Βύρωνα Αττικής στα τέλη Ιουνίου 2019. Η ακριβής ημερομηνία/ώρα, καθώς και περισσότερες λεπτομέρειες αναφορικά με την εκδήλωση, θα συγκεκριμενοποιηθούν μέσω πρόσκλησης εκ μέρους της ΓΓΙΦ που θα ακολουθήσει.

Ψηφιακές βεβαιώσεις συμμετοχής θα λάβουν όλοι/ες οι μαθητές/τριες που έλαβαν μέρος στον διαγωνισμό, οι σχολικές μονάδες και οι σύμβουλοι εκπαιδευτικοί εφόσον υφίστανται.

Πληροφορίες: <http://www.isotita.gr/>

Το Γραφείο Τύπου, 14/05/2019

Τηλ. 2131511102
E-mail: gramggif@isotita.gr

Εκτύπωση

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Γραφιστική Μελέτη - Σχεδιασμός

Άννα Καρακωνσταντή

(ΕΡΓ. 155_19)